

IDIOT12

Idiot 12 Junij 2014
Glavni urednik Jasmin B. Frelj
Odgovorni urednik Uroš Prah
Uredniški odbor Tibor Hrs Pandur,
Karlo Hmeljak, Monika Vrečar
Mozaiki Andrej Koruza
Fotografije Gašper Milkovič Biloslav
Oblikovanje Blaž Krump, Pregib
Lektura Ema Golob in Brina Devetak
Tisk Littera picta
Izdaja Paraliterarno društvo I.D.I.O.T.,
Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana;
revija.idiot@gmail.com
Podpora Javna agencija za
knjigo RS, ŠŠFF Ljubljana
Naklada 350
Na spletu id.iot.si

Vse pravice so pri avtoricah in avtorjih.

05 Peter Dimock
Ian Dreiblatt
11 Uroš Prah
13 Blaž Iršič
17 Monika Vrečar
21 Mitja Drab
23 Gašper Torkar
26 Vesna Liponik
28 Tibor Hrs Pandur
31 Tomaž Grušovnik
Katja Utošča
34 Louis Zukofsky
37 Marko Pogačar
42 Lorenzo Figa
44 Michael Farrell
46 Nejc Bahor
49 Davorin Lenko
56 Dejan Koban
57 Petra Koršič
58 Miha Marek
60 Jan Krmelj
63 Miklavž Komelj
65 Vojislav Despotov
67 Ključne besede
70 Rok Korošec
74 Srečo Plahutnik
77 Zoja Ames
81 Matjaž Zorec

VREDNOTITI EKSPERIMENTALNO LITERARNO ZALOŽNIŠTVO KOT NEMONETIZIRANO MISEL

Izmenjava med PETROM DIMOCKOM in IANOM DREIBLATOM

Prevedel JASMIN B. FRELIH

PRVI DEL: PO BRANJU KNJIGE GEORGEA DYSONA *TURINGOVA
KATEDRALA: IZVORI DIGITALNEGA UNIVERZUMA*

Dragi Ian,

odkar sva se prejšnjo pomlad skupaj pojavila na okrogli mizi Left Foruma o prihodnosti eksperimentalnega literarnega založništva, sem skušal jasno izraziti svojo intuicijo, da je najinemu razgovoru o »prihodnosti knjige« manjkalo nekaj ključnega. Po tem, ko sem prebral izjemno zgodovino razvoja prvega hitrega, naključno dostopajočega računalnika s hrambno matriko — Turingova katedrala: Izvori digitalnega univerzuma, avtorja Georgea Dysona —, se mi zdi, da sem prišel bližje izrazu tega, kaj naj bi ključno bilo. Dysonova knjiga prisili bralca, da se spoprime s predpostavko, da je koherenca vsakdanjega življenja, kakršno doživljamo zdaj, proizvedena s kibernetiko ukazov in nadzora, ki je znotraj svojih ekstralingvističnih, matematiziranih protokolov logike vsrkala in nadgradila lingvistične protokole tiskane pismenosti kot vladajočo tehnologijo univerzalnih komunikacijskih zmožnosti. Njegovo knjigo sem dojemal, kot da želi prikazati dejstvo, da je vsrkanje reprezentacijske zmožnosti znaka znotraj njegove instrumentalizacije, odklenjene z matematizirano računsko strojno mislijo, omogočilo, da je *prisilna moč* nadomestila

premišljeni konsenz kot takojšnjo valuto in samoopravičljivi etos, na katerem temelji določenost vsakdanjega življenja.

Kapitalizem instrumentalizira vrednost, tako da jo monetizira. Mar lahko nenehna monetizacija vrednosti, ki smo ji priča — in ki postaja vedno bolj karizmatična z eksponentno rastočo močjo računskih strojev, ki jo ženejo —, v celoti vsrka zmožnost naravnega jezika za izpeljavo učinkovite etike in politike, s katero bi lahko opomenili, ovrednotili in se uprli kapitalizmu lastni zgodovini »vrednosti«? Z drugimi besedami, ali lahko zgodovina pismenosti še vedno vsebuje mogočo postkapitalistično prihodnost za uresničevanje, distribucijo in vrednotenje »premoženja« na drugačen način od finančnega kapitalizma, ki ima monetizacijo za edini legitimen izraz optimalne razporeditve vrednosti prek optimalno racionalnega, »svobodnega« in univerzalnega trga?

Ali niso to resnična vprašanja, ki zdaj stojijo za javno fascinacijo nad usodo tradicionalnega knjižnega založništva v globalnem poslovnem okolju, ki deluje pod taktirko digitalne in finančne logike vrednosti in kibernetike pod vodstvom podjetij, kot so Google, Amazon, Apple, Microsoft, Facebook in Twitter? Ali niso to ta resnično velika vprašanja, ki bi jih morali nasloviti z določeno mero refleksije v svojih mislih in svojih

predlogih za ponovno vzpostavitev in ohranitev emancipatornih in proti avtonomiji stremečih zmožnosti tiskane pismenosti in neprofitnega založništva v današnjih digitalnih in povsem sfinancializiranih medijskih okoljih?

Besedi »pismenost« in »branje« se ne pojavita v indeksu Turingove katedrale, Dysonove nezamenljive zgodovine izuma prvega računalnika (izumili so ga John von Neumann in njegovi sodelavci na inštitutu za napredne študije v Princetonu), »ki bi popolnoma izkoristil hitro naključno dostopajočo hrabno matriko in na ta način postal stroj, katerega koda bi bila najširše replicirana in katerega logična arhitektura bi bila najširše reproducirana.« Kljub temu mi moja intuicija narekuje, da nam Dyson ponuja zgodovino ključnega trenutka v zgodovini pismenosti. Kot matematiku, fiziku in računalničarju mu njegovo intelektualno ozadje omogoča, da na novo in morda daljnosežno postavi notranjo zgodbo o odklepanju dozdevno neomejenih moči števil matematikov in fizikov v intelektualni domet humanistov.

Eden od Dysonovih velikih dosežkov je naslednje središčno vprašanje: ali John von Neumannova dozdevno uspešna aksiomatizacija logike in vrednosti skozi številke in računstvo, na kateri zdaj temelji univerzalna predpostavka globalne kibernetike in kulture potrošništva — monetizacija je vrednost —, morda do nas pride na račun človeške zmožnost, da bi se pravilno odzvali na potencialno transformativno odkritje prav tega matematika, namreč da je »konsistenco matematike nemogoče dokazati«?

Dyson, humanistični zgodovinar tehnologije, nas privede prav do roba prepada sodobnega znanja in moči bolj uspešno, bolj elegantno, bolj nujno kot kdorkoli drug morda prav zato, ker je sam izkusil življenje znanstvenika in matematika, saj je odraščal prav na tleh Inštituta kot otrok dveh bližnjih von Neumannovih sodelavcev. Računalnik, ki zdaj nadzira toliko sodobnega življenja, je bil, ne pozabimo!, izumljen med letoma 1946 in 1953, ker so razvijalci tajnih orožij potrebovali točne in hitre napovedi o kompleksnosti učinkov eksplozij termonuklearnega orožja in se je ta naloga izkazala za povsem pretežno za računske zmožnosti človeškega intelekta.

Predvidevam, da bo le malo bralcev k svojemu branju Turingove katedrale prineslo zadosten razpon znanja o zadostnem številu intelektualnih disciplin, da bi jo lahko v celoti razumeli. Zase vem, da mi ni uspelo. Toda to se morda ne bo izkazalo za šibkost, temveč za eno od prednosti Dysonove monumentalne knjige — če ji bo le uspelo sprožiti spremembo v zavesti pri delu mnogih naših najboljših mislecev. Morda jim bo Dysonova

knjiga ponudila novo zavedanje o tem, kako se njihove individualne discipline križajo s širšim vzorcem sodobnega znanja, moči in odločanja, katerega »celota« je morda bolj grozljiva, kot jo je mogoče opaziti s kateregakoli sodobnega enodisciplinarnega gledišča.

Dysonovo knjigo sem bral kot romanopisec in urednik, ki je bil izobražen kot zgodovinar. Največji dar, ki sem ga od knjige prejel, je bilo njeno razumljivo notranje poročilo o instrumentalizaciji militariziranih sil ukazov in nadzora, ki je implicitna v Turingovem in Von Neumannovem razumevanju računalniške tehnologije in njenega potencialnega stopnjevanja človeške misli. Dyson to stori s subtilnim vztrajanjem pri opisovanju norosti sodobne, vse bolj intenzivne instrumentalizacije, ki je zaprisežena vedno bolj učinkovitim in eksponentno rastočim aplikacijam kibernetičnih tehnik ukazov in nadzora.

S tenkočutnim zapisom hladnovojne zgodovine razvoja uporabe novih tehnologij za sodobne različice vse bolj učinkovite dominacije Dyson prepričljivo dokaže, da njihova sodobna uporaba za namen maksimalne ekstrakcije profita korporacij znotraj militariziranega globalnega sistema držav nima ničesar opraviti s kakšnim univerzalnim, znanstvenim »zakonom« vrednosti, optimalno racionalnostjo ali »resnico«. Nasprotno, generativne zmožnosti matematičnega jezika, naravnega človeškega jezika in narave same nas napeljujejo na misel, da je današnjo podivjano, univerzalno monetizacijo vrednosti, zvezano s kibernetičnimi algoritmi, ki maksimizirajo učinkovitost za tiste, ki se z njo okoriščajo in jih vodi k uporabi metrike kot nadomestila za etiko, morda mogoče bolje razumeti kot prihajajočo slepo ulico militarizirane hladnovojne civilizacije, iz katere še nismo uspeli najti nikakršnega izhoda.

Kljub vsemu, kar Dyson ve o silnih lepotah in moči novih redov misli, ki jih omogočajo računalniki, *Turingova katedrala* iz samega osrčja znanosti in matematike zavrne možnost avtoritete za trenutno instrumentalizacijo ali tržno racionalizacijo intelektualnega življenja. Njegova knjiga, nasprotno, postavi skorajda eksplicitno trditev — *zgodovina*, ki jo beremo, zgodovina aplikacije nekaterih najboljših misli človeškega uma *znotraj današnjih monetiziranih in militariziranih korporativnih struktur ukazov in nadzora* se naglo približuje prepadu. Ustvarili smo svet, pokaže Dyson, v katerem se moramo, če ga hočemo pravilno razumeti, vprašati: »Kaj, če je cena strojev, ki mislijo, ljudje, ki ne?« Intelektualna tehnologija, ki jo uporabi Dyson za argumentiranje svoje zahteve po drugačni etiki odločanja — in ki se asimptotično približuje drugačni obliki komunikativne recipročnosti —, je seveda humanistična pismenost, s katero

se bo bralstvo spustilo v proces zblíževanja in razumevanja njegove knjige. (*Turingova katedrala* je nacionalna prodajna uspešnica.) Branje navsezadnje ustvari skupen komunikativni horizont misli v odnosu z mislimi drugih, ki sega daleč nazaj v čas, preden si je sodobni kapitalizem zadal nalogo, da govor nauči jezika tržne vrednosti.

Pismenost, akt branja, ki ga ta knjiga predpostavlja, bo na voljo tudi po tem, ko bo sodobni sistem odpovedal. Toda taista pismenost, morda skuša pojasniti Dyson, se bo morala pred tem izviti iz primeža sedanje instrumentalizacije in vsrkanja v korporativno menedžirane metrike maksimiziranja ekstrakcije profita, če hoče realizirati svoj osvobodilni humanistični potencial pri ustvarjanju nove, nemonetizirane misli.

Kakšno bi bilo dejansko eksperimentalno, neprofitno literarno založništvo, če bi si za svoj ultimativni cilj zadalo eksplicitno ustvarjanje (v kontekstu sodobne globalno administrirane strukture ukazov in nadzora) interpretativne skupnosti bralcev in piscev, katerih namen bi bil realizacija neinstrumentalizirane, nemonetizirane namenske izmenjave prevedljivega človeškega govora v kontekstu moderne egalitarne razsvetljenske obljube o historičnem skupnem?

Nadvse rad bi poznal odgovor na to vprašanje in zdi se mi, da boste ti in tvoji kolegi avtorji pripomogli pri ustvarjanju tega odgovora.

Z ljubeznijo,

Peter

DRUGI DEL: ZALOŽNIŠTVO KOT SKUPNOST BRALCEV

Dragi Peter,

obožujem idejo literature kot neke vrste rezervat, prostor, kjer lahko misel in jezik iz časa in prostora pred in onkraj kapitalizma še vedno obstajata in se razvijata. Obožujem tudi skrivno intuicijo, ki jo taka misel šepeta — da bosta jezik in misel, ki ju kapitalizem ni zmožen asimilirati, živela znotraj njega in ga tudi preživela (vsaj, če bo to uspelo človeštvu).

To je po mojem mnenju ultimativen odgovor na vprašanje, zakaj je totalizirajoč korporativni diskurz, v katerem smo se znašli, tako antitetičen do literarne produkcije: saj je zavzeto branje samo po sebi nekakšna obljuba o času po kapitalizmu (ki je za izgubljene duše vedno vzrok in zdravilo in vedno cveti ob lažni retoriki neizbežnosti in trajnosti). »Govor se konstituira v drugem« — se pravi, naša sposobnost mišljenja in povezanosti prek jezika je radikalno odvisna od recipročnosti in univerzalne enakopravnosti, ki jo implicira *skupno*, ki je jeziku imanentno. Literatura po svoji naravi meče luč na prihodnost in na preteklost proti poljani, na katero nam Amazon prepoveduje vrnitev.

In kaj lahko »založništvo« (s čimer vedno mislimo »skupnost bralcev«) pomeni v teh temnih časih? Kot ti bi si sam rad zamislil model, v katerem bi bralec knjigo izpopolnil — se pravi, neko različico založništva, ki bi ustvarjalo in negovalo skupnosti živahnega kritiškega odziva. Te skupnosti, za katere je splet popoln prostor, se bodo morda izkazale kot bistven laboratorij pri poskusih, kako privleči nazaj na dialektično površje Atlantido pismenosti, ki jo google s pajdaši kar naprej potaplja. Morda so to prvi koraki k ponovnemu odkritju tiste vrste vrednosti, ki je nikoli ni mogoče pretvoriti v denar.

Za vse to se zdi, da nas zavezuje k stvaritvi neke vrste literarnega repertoarja, tezavra v prvotnem pomenu besede, zakladnice. Pri Dalkey Archive Pressu so storili nekaj podobnega, ko so sestavili seznam draguljev modernizma in novega romana, s katerim postavljajo okvir sodobnim delom, ki izidejo pri njih. Pri *The New York Review of Books* so nedavno pritegnili nemalo pozornosti, ko so ponatisnili opus Renate Adler. Njenih knjig, čeprav jih je veliko in niso bile več v tisku, ni bilo nikoli težko najti, zato se zdi, da so z dejanjem ponatisa hoteli bolj zakolčiti neko usmeritev (*»te knjige spadajo sem«*), kot pa skušali izboljšati dostop do njih. V obeh primerih založnik odigra vlogo, ki je podobna vlogi kustosa ali arhivista: izbor del po splošno občutenem in pozneje izoblikovanem sorodstvenem ključu *brez ozira na komercialno ali pedagoško uporabnost*

izbora, ki se tako ustvarja. Zakaj se ne bi vprašali, »kateri je tisti antikanon, katerega *modi operandi* in čarovnije so zasnovale neko partikularno agendo, ki jo sodobni avtorji interpretirajo na novo in ki odzvanja v skrivnostnem prostoru lingvističnih srečevanj, zaznamovanih z branjem?«

To si predstavljam kot dvotirni sistem založništva, kjer je lahko frontlist produciran na ustaljen način (črnilo na papir, z elektronskimi edicijami v pripravljenosti), backlist pa obstaja v spletnem arhivu (in tisk na zahtevo bi ga napravil dostopnega tudi sovražnikom dreves). Frontlist te vrste bi bil priložnost za označevanje trenutnih dogodkov v jeziku — tako novih del in svežih prevodov. Glede backlista v takem modelu — no, saj je splet napravil dostopno že več ali manj vse, toda, kot so opozorili že vsi od Vannevarja Busha do Davida Graeberja, preveč razpoložljivosti pravzaprav omeji dostop, tako da nas preplavi z več možnostmi, kot si jih sploh lahko predstavljamo. Namesto tega si zamišljam skrbno izbrano naročnikom dostopno spletno knjižnico, ki lahko ustvarja premičen kontekst, znotraj katerega se bodo izdajala nova dela — prilagodljiv, intrinzično začasen okvir za nenehno rekonstrukcijo pomena.

Za to delo — kultivacijo skupnosti pomena skozi branje in odziv — bodo morali poprijeti založniki. Te vrste založništvo bi zadevalo, kot večina založništva, predvsem iskanje do tedaj nedostopnih tekstov in njihovo prinašanje na plan, toda tudi risanje zemljevidov sorodnosti vzdolž pokrajin in zgodovin literature, razkrivanje nepoznanih in celo eksotičnih povezav ter odkrivanje zanemarjenih intelektualnih družin.

Da bi založniki ostali relevantni, bodo morali najti način, kako napraviti križišča teh aktivnosti za epicentre bogatega dialoga med bralci, pisatelji in uredniki. Ne bom se pretvarjal, da lahko predpišem, kako se to bo ali kako bi se moralo zgoditi, toda poznam eno reč, ki lahko pomaga, in ta je, ne po naključju, v domeni uspešnih založnikov že od Johannesa Gutenberga dalje: brezobzirno navdušenje nad lastnimi knjigami.

Model, o katerem govorim, založnikom ne bo pustil nobenega prostora, da bi bili odrezavi ali tehnokratski. Obstajati bodo morali jasni razlogi, estetski ali ideološki, za vse knjige, ki se bodo pojavile na njihovih seznamih. (To pa ne pomeni, da bo vsaka knjiga potrebovala široko občinstvo, preden bo izdana. Občinstvo ene same osebe lahko upraviči tisk knjige, če je ta oseba prava.) Bralci bodo tako smeli zahtevati jasne razloge, zakaj se je določena knjiga pojavila pred njimi — takojšnji korporativni profit, bodoče komercialne priložnosti, možnost filmske adaptacije in posebne usluge avtorjem bodo seveda vključeni med mogoče odgovore (s kritičnimi in

interpretativnimi posledicami za delo, o katerem bo tekla beseda).

Kljub skorajda nezaslišani količini proizvodnje sodobne založniške industrije se obrobje literature šibi pod pritiskom knjig, ki moledujejo, da bi se jih natisnilo, in ki bi jim model, ki ga opisujem, izjemno koristil. En primer je *Moskva-Petuški* Venedikta Jerofejeva, delo, ki je bilo že nekajkrat prevedeno (prevedel ga je tudi William Tjalsma), toda ne v izjemni Vagriusovi izdaji iz leta 2000, v kateri so vključene ekstenzivne opombe Eduarda Vlasova, ki rigorozno preišče njegove mnoge citate, odmeve in zakulisne spopade s stoletji ruske literature. Drug primer je odlična poezija Jareda Whitea, ki jo informira široka skupnost prisotnih in odsotnih pesnikov in vitalno uporablja poetiko lirične disrupcije in tenkočutno reprogramira glasove in oblike — kjer zmotno pričakujemo, da bomo našli trdnost pesmi — v mesta neprepoznavnosti in navdušenja.

Za založnike, ki bi hoteli prevzeti tak model, bosta nujna tudi doseganje in zaščita popolne neodvisnosti — s tem mislim uredniške neodvisnosti od tistih ustanov (vključno z univerzami), ki jih bodo financirale in, kar je še bolj nujno, neodvisnosti od trgov in kapitala. Za take vrste založništvo bo nujno ustvarjanje večje mere prihodkov, kot jih lahko pričakujejo od prodaje svojih knjig. Premetenost — celo, kakor bi temu rekel genialni založnik in romanopisec Eugene Lim, »parazitstvo« — založnikov se bo morala tako ponovno fokusirati in usmeriti na novo. Takšno založništvo bo delovalo bolj kot muzej ali kot arhiv, torej kot ustanove, katerih fiskalne akumulacije idealno služijo kot zapora pred nasiljem trgov, in ne kot gorivo zanj.

Upam torej, da je to, kar opisujem, poziv k modelu založništva, ki je paradoksalno tako vzvišen kot demokratičen. Vzvišen v smislu, da so njegove osrednje aktivnosti izbor, ohranitev in prenos tekstov; vzvišen, saj je založnikova naloga instigiranje stika s teksti, ki naj definirajo svet; vzvišen, saj je primarna naloga teh tekstov, da presežejo parametre obstoja, ki nam ga ponuja naše dnevno življenje; demokratičen, saj je njegov cilj premikanje razmejitve zaznavnega med enakopravnimi posamezniki, odpiranje prostora za dialog, s katerim lahko izrazimo egalitarne oblike vrednotenja, ki jim bodo nato lahko postale odgovorne drugačne oblike vrednosti (kot denar, kot politična struktura).

V literaturo moramo povrniti neke vrste sveto bojevnishтво, skupnostno militantstvo za ponovno vzpostavitev besede — ne kot nekakšne himerične, brezstatusne diskurzivne sfere, temveč kot ključno snov, skozi katero bodo ustvarjene vse

oblike vrednosti. Z ulico in barikadami vred. In kar mislim s tem, je, če pogledamo na reč s praktičnega vidika, da potrebujemo jezik, ki bo nadomestil analitični stroj kot središčno silo v naših dnevnih določitvah prisotnosti in odsotnosti v svetu. Procesi odločanja morajo biti povrnjeni jeziku, saj je jezik kljub vsem svojim neuspehom in nepremostljivim prepadom edini formalni simbolni sistem, ki je dovolj prehoden in prilagodljiv, da lahko zrcali kompleksnost in neuresničene možnosti človeškega družbenega življenja.

Če bomo na prizorišču, ki so ga grozovito izmaličile katastrofe računstva, znali razrešiti daljnosežne konflikte brez medsebojne likvidacije in povrnili v življenje dejansko politiko, skozi katero bodo preteklost, prihodnost, notranjost in zunanost kapitalizma podvržene družbeni odgovornosti do univerzalnega človeškega interesa, potem je jezik — formalno konstituiran kot egalitaren prostor skupnega branja — še vedno najboljši mogoči prostor za ustvarjanje, zbiranje, prevpraševanje in vrednotenje trditev. In v tem trenutku, ko so enice in ničle skoraj popolnoma iztrebile tradicionalen svet založništva, se morajo založniki spet začeti zavedati svoje svečeniške in demokratične dolžnosti čuvajev ognjišča jezika. Še zadnja stvar, ki bi jo rad povedal: čeprav sem zavzel precej resnoben ton, bo vse skupaj ena velika zabava. Naš vložek ni nič večji od življenja in na tej točki nimamo kaj dosti izgubiti. Večino tega, kar moramo storiti, lahko storimo skozi igro in za temeljni kamen svojega dela lahko postavimo to, da sta branje in razpravljanje o prebranem med največjimi užitki sveta. To je pustolovščina, ki jo v šolo pretihotapimo znotraj učbenika. Pismenost je prostor, kjer nam je lahko mar, kjer lahko odraščamo koristno zmedeni, kjer se lahko učimo drug od drugega. Jutri bo sneg. Dobro spi.

Z ljubeznijo,

Ian

Izvirnik objavljen na www.quarterlyconversation.com

UROŠ PRAH

OBJESTNI PEC

Segati vanj /kot/
trzniti — bolščati — malo bruhniti
kislo lužico /spraviti
to zadnjo polovičko iz sebe/
nagibajoč se čez kislo polovičko
vdihniti zimo
biti bolje
namočiti glavo v nek sod v kotu
se postaviti predme, zreti,
kako plešem, se zvijam in se stegujem —
zgrabiti kožo na hrbtu, objestno
povleči gor.

Sem ščene, poscan
strah, prah —
besen vase, tresoč
se postavim, rečem nekaj
kot: bejž bek; pa
kaj ti ni jasno; daj mir;
ne m...

Pa tebe je strah, ti
odurni neznanec, ti čudno
zbrano nasilje, napet potencial
svinjarije, zdaj zdaj
poškropljene čez mene —

Po 62 letih na tem svetu nekaj
vem. Ničesar ni za očmi človeka,
ki mi sedi nasproti, ki pije z mano.

Bežal bom pred vami, ker —
hitro bom šel, saj —
pospešil korak, se
zdrznil — mrgodil —
znižal pogled, ko —
vstran glej —
vdihnil plitko.

Ne me pozdravljat. Kar hočeš
je, da ti rečem: kul si; no,
nisi kul.

O, brat, težko
gledam mizerijo tvoje sreče.

Neka nerazumljiva krivica je
zataknjena med nama. Mama.

Ne spomnim se, kaj se je zgodilo,
da te ne maram, morda
si bil moj drugi sovražnik.

-ODLOK-

Zdaj sem, kar sem.
Tudi če ne pišem,
ostajam, kar sem postal,
silim se

v ta zvezek.

Ne,
pusti me, moj
jezik je star in strt,
izmozgan — še čisto malo sočna
kost — beg/tek/bek
ti pravim, pojdi, pojdi —
bom, bom bežal, bom šel,
bom gledal vstran.

Vsi smo en pogled vstran od zloma.

-TRG-

Vsi se neopazno tresemo.

Vsi besni in trezni, brezvezni in bledi in v bedi.

Pesnik je torej tezo postavil,
da se novo proizvede zgolj v samoti
in je šel v samoto,
pa je tam že nekdo bil.

-NOROST JE ODSOTNOST DELA-

Stisk, prsnik —
vpnem
v gnev
2.3.5. faza tiska
tekst torej zbit in čudno
vraščen v dlan
gre čez
srčno stran teže.

O, o, o,
bolj dol, Dane —
kjer se lišaj v sluz obrača,
kjer se črna v črno vrača,
tam plesem.

Iz sključitve bo tudi tu nekaj zraslo
iz na eni strani stisnjenih,
zdrgnjenih in na drugi
razmaknjenih vretenc —

Tako te iz zasede obsede bližina.
Nič ni skupaj —
vse je blizu —
ime mi je ekonomija.

Ustvarjanje pogojev za delo
čakanje —
mišljenje smerno
topi čut
telo nemo
sit, sit, več
popolna odsotnost lakote —
vse v kurcu,
ampak ne gre slabo —
med solidarnostjo
in zavedanjem, da se investira,
kot teče kri na ulicah —
sram reči kri —
ustvarjanje pogojev, torej
delati za možnost dela
pridobivanje sredstev
gradil, organiziral, premeščal
pridobil
sredstva
za produkcijo
vsebin
viri, vidiš, vidiš on!
on nekaj ima, on hoče,
pogruntal bo, privezal to
hišo, da ne bo tako
prosto drsela.

-TRGET-

Zato bom tekel na ta vrh, ta
vrh te gore, s tem krokarjem,
soncem in vetrom in opremo in
sendvič pojedel in potem bom
tekel dol in pol bom
dremal v avtu in potem
bom bluzil doma.

Škorec s seznama,
ne bom objesten do svojih učiteljev;
za kaj takega so me
premalo naučili —

Zdaj sem, kar sem.
Tudi če ne plešem,
ostajam,
kar sem postal,
silim se —

Kje si,
prijatelj?
Vselej
šele ta,
ki prihaja.

BLAŽ
IRŠIČ

KRATKE PESMI ZA TISTE, KI NE MARAJO DOLGIH PESMI

JEZUS, RASIZEM IN USODA

»Ti, Jezus ... zadnjič sem malce razmišljal ... pa saj za Žida si
jo še dobro odnesel. Kaj praviš?«

Slovenci in odpoved in Slovenci

»Šef! Aleksander zjutraj ni prišel v službo!«
»Aha ... Verjetno se je obesil ...«

LJUDJE

»Oče! Na dvorišču je gruča ljudi. Videti so razburjeni.«
»Da, George. To so Indijanci. Bodo že odšli.«

SOSED IN ŽIRAFa

Kupil sem si žirafa.
Zdaj imam eno žirafa več kot sosel.

LISTJE NA VRTU

Ljubezen ...
Zblazniš,
Ližeš piško,
Se naveličaš,
Odblazniš,
Razpadeš,
Zakolješ prašiča,
Pogrešaš,
Pograbiš listje na vrtu,
Pozabiš
In spet si na začetku.
Stari, dobri kandidat za župana Vrhnike.

PESEM, KI BI JO LAHKO NAPISAL KATERIKOLI MOŽ, KI VSTAJA OB PETIH

Vstani, obrij se, delaj!
Že vstanem težko ...
Deloholiki so zajebali ta svet,
Rešijo ga lahko le lenuhi,
Vendar vse skupaj je malo verjetno.
Opisal bi vam občutke,
a jih nimam.
Olatunji je udaril po bobnih
In očistil svet pritlehnosti,
Reinhold Messner je stopil na vrh Mont Everesta in ugotovil,
Da bo moral nekako priti dol,
Jaz pa sem vstal ob petih,
Da bi delal, delal, delal.
Čeprav bi raje gledal, gledal, gledal
Sončni vzhod.
Pomislil sem ...
Rad bi bil Vincent van Gogh,
a bi rad obdržal uho,
rad bi bil Marquis de Sade,
a bi rad obdržal ugled,
rad bi bil Mihail Gorbačov,
a ne bi rad izgledal kot nekdo,
ki se mu je šoja usrala na plešo.
Tisto noč sem blestel z izgovori.
»Kje si bil tako dolgo? Večerja je mrzla!«
si rekla z mrazom v srcu.
»Jaz in Radovan Karadžić sva skisala eno veliko skledo repe.«
»V redu. Toda dogovorila sva se, da boš do osmih doma.«
»Pravila so zato, da se jih krši,
Čustva zato, da se jih skriva,
In ure zato, da imajo športniki sponzorje.«
Obrila si se ...
Nadišavila ...
In zaspala pred televizorjem.
Pojedel sem mrzlo večerjo in jo poplaknil z mrzlo vodo.
Radovan mi je drugi dan povedal,
da je tudi on jedel mrzlo večerjo.
Bridka je bila smrt Evrope, Srečko,
A tebi vsaj ni bilo treba živeti v mrtvi Evropi
Ali pa vstajati ob petih.

CUNJA

Začel sem delati v neki fabriki.
Zgodilo se je spontano.
Nekdo je rekel: »Bon Jovi.«
Jaz sem rekel: »Preveč diabolično zame.«
Predin je rekel: »Ualabladala.«
In tako sem se znašel v prostorih,
Kjer te poskušajo umoriti,
Vsak dan,
Že zelo zgodaj.
»Sinko, zdaj si naš. Pazi na službo kot na boga.«
Mi je dejal nekdo, ki redno obiskuje volitve.
VSAK GLAS ŠTEJE!
»Kot na boga?«
sem se začudil.
»Vedno sem mislil,
Da on pazi name.«
To je bilo obdobje,
ko sem si redno umival hrbet, ramena, gležnje, rit in trebuh.
Želel sem biti pošten.
Obsedel me je hudič.
To se je videlo že,
če si samo na kratko pogledal moja umita ramena.
»Ostati moraš lev!«
sem si govoril.
»Ostati moraš lev tudi takrat, ko ti hijene vzamejo plen.«
Spomnil sem se tete Štefke.
Dejala je, da jo je dedek vsak dan pobožal po ritki
in ji šepetal svinjarije na uho.
»Izgubila sem otroštvo ...«
je govorila Štefka.
Jaz sem izgubil pet let v želji, da bi vzljubil Joy division.
In zdaj sem se znašel tukaj,
Kjer me skušajo umoriti.
Prijelo me je scat.
Odšel sem na stranišče,
Opravil,
Si umil roke, ker sem skušal biti pošten,
Nato pa zagledal cunjo za brisanje rok.
Bila je umazana, kot bi v njej okopal Mengelejev nasmešek.
Obrisal sem si roke, ker sem skušal biti pošten,
In odšel nazaj med morilce.

KAKO SVA SE Z BOGOM RAVSALA ZA ŠČEGETAVČEK

Ko sem prvič lizal tvoje mednožje, se mi je zdelo,
da skuša še bog vsiliti tisti svoj dolg jezik zraven
in tiste roke, ki so ustvarile Izrael in Palestino.
Skušal sem te dobiti na svojo stran,
Želel sem zmagati.
In če želiš zmagati, si ne želiš boga za nasprotnika.
Tam smo bili,
Med tvojimi nogami,
Bog, jaz in obup.
Nato pa si zaklicala njegovo ime
Ooo, bog ...
Izgubil sem,
Preboleti sem moral še en poraz,
A tokrat je bilo enostavno,
Nihče ne zmaga,
ko se združita bog in ženska.

STARKE, VINO, LA VITA

Rada bi, da te silovito udarim z bičem,
Kurbe Azurne obale,
Guverner Alabame,
Spomenik Jožeta Plečnika
In toyota celica
So mi priča, da mi ta ideja ni všeč.
V kotu sobe, kjer se ni uresničila še nobena želja,
Se mi je skozi napol speče možgane odvalila beseda
UNTERMENSCH.
Imela si zares globok izrez.
Hitro sem stopil na stran muslimanov in ti rekel:
»Ljubi Alah! Ali morda jaz hodim po ulici in kažem precejšen
kos svojih jajc mažoretkam,
punčkam, ki delajo kolesa na travniku,
in ženicam, ki skušajo preboleti menjavo vlade?«
Včasih bi se rad ponovno rodil,
Vendar ne v Ruandi ...
Lahko bi bil Grk ali opica,
Natepaval bi kako staro ženico,
Vedno, ko bi prišel k njej, bi me najprej vprašala,
ali sem kaj lačen,
Dovolila bi mi, da jo kličem Boris,
Zjutraj bi dolgo poležavala,
Sklonil bi se k njej in preveril, ali še diha,
Nato pa vstal, oblekel gate, ploskal in poskakoval ...
Lepinja je neke vrste kruh.
Jutro me je našlo v zelo slabem stanju,
Ljudje brez zdravega razuma bodo vedeli, o čem govorim.
Res sem potreboval spremembo,
Bil sem kot slepec, ki se boji teme.
Nekoč je prišla mimo,
Bila je verna gospa, potem pa se ji je bog nekaj zasal.
Pil sem cenenno vino.
Najboljše stvari so zastonj,
Najslabše stvari so zelo poceni.
Po vsakem požirku sem zadrževal bruhanje v ustih
In ga nato junaško pogoltnil.
Gospa, ki je nekaj hudo zamerila bogu, je medtem že odšla,
Kasneje mu je odpustila,
Imela je veliko srce, v katerem ni bilo prostora zame.
Nič se ni spremenilo.
Sedel sem na klopi ob zeleni reki, goltal svoje kozlanje
In nehote slišal stara tovarniška delavca,
Ki sta se odpravljala na delo:
»Samo, da je petek, a?«
je rekel prvi.
»Zakaj?«
je vprašal drugi.

MONIKA VREČAR

MANITOBA I

Nič ni bolj čudnega od svetlobe, kadar je osvobodjena reliefa. Kako se razlije, kako vibrira, kako boli. Čas, ki ga pije. Sonce. Nočem noter, hočem zmrznit kot velika zlata sfinga, svetel pesek, ploščatost zemlje. Če oblačnost je, je enakomerna in razpotegnjena čez vse horizonte. Izčrpuje toploto iz bitij, izpareva jo v svoje generatorje. Rože žilave in lesene štrlijo iz poročnih šopkov mešanih nevest. Te se ne morejo dovolj prezahvalit za nove mikserje, katerih rezila sugestivno gledajo izpod svilenih mašenj. Venčki režejo ušesa, puder se briše v ovratnike, otroci. Dekleta se spotikajo ob gramoz, ob kupe nerazumljivih ledenih kep, ki srkajo toploto iz koktejlav. Mislim, jaz samo opažam. Opazovalec življenja in njegov spojler. Če se kdo obriše vame, je to zato, ker me zamenja za zaveso. *I hate to share my light. xx*

Moji gležnji zatekajo, zato sedim na školjki s petami na tleh. Ko pogledam pod predelkom kabine, vidim še dvoje nog s petami na tleh. Nobena ne lula, to je enkrat ena. Ko so pedrski dizajnerji ženskam dvignili pete, zakaj niso dvignili še prstov – a la *štirje* tiči, en podplat. Brcnem vrata s svojim bosim stopalom, ženske boleče čakajo, kdaj bodo lahko hladile podplate na poscanih ploščicah. Ena ovija štrclje poročnega šopka v mokre brisačke. Vložek se sikajoče odlepi od plastike in nalepi na perilo. Novi valovi toplote brizgajo iz maternice direktno na plastične luknjice always in forever. To vem, pa sploh nikoli nisem videla ženske. A sploh obstaja? A sploh rabiš bit živ za tele zadeve, rečem in priča me bedasto pogleda. Ne štekam. Dokler naju smrt ne loči, pizda! A zdej štekaš? Zeleni sladkorčki in kanapejčki in obraščki in metuljčki. Kozlanja polna skleda. Hrček – lička, rep – lisička. Loputanje sunkovito poriva poscan zrak po plesni dvorani. Zgleda, da vse te prvinske vonjave moške kar po kemično topijo pod sabo. Okej, zavpije življenje, a se lahko zdej skoncentriram na lepe stvari! Mmmmm. Invalidi. Na plesišču. Štiri noge, dva kolesa (gume, ki zgledajo nove). Noge enega mlahavo opletajo, noge drugega trdno na tleh, povzročajo silo zaradi katere noge prvega opletajo. V enem trenutku jo prime za pas in dvigne iz sedeža. Dekca in nageljček padeta iz naročja na tla. Folk ju pohoja. Noge bingljajo. Čevlji ji popadajo z bingljajočih nog. On jo pa še kar po tleh vleče kot mrtvega otroka.

Čez dve uri že fukata. Ni čist jasno, če njej sede cela scena, ker ženska ne more govorit. Ampak njene oči kričijo *na pomoč*. In to ga rajca. Ona nekaj maha z rokami, dokler ji on ne poklekne na zapestja, kar približa njegovega kurca precej blizu k njenemu obrazu. No, ni še čist kurac. Zdej so še smešne v bokih napihnjene ta lepe hlače in pod hlačami ima tip najbrž

gate, sej ni žival. Ampak ona dobro ve, da gre v bistvu za kurca, da ga lahko sluti, da je tam spodaj, da se premika, da je pohoten, da bo zaokrožil pred njenim obrazom preden ji ga bo porinil v usta. Valja ga med zobmi, ampak ga ne upa ugrizniti, ker se boji, oziroma njena vest jo prepričuje o tem. Sam ona ve, da ni čisto res in da ji paše končno met meso v ustih, pa tud če od tega šestdesetletnega na pol pedofila. Ta lepe hlače so še kar tam, samo kaže da kmal ne bojo več, ker si tip začne odklepāt pas. Nekaj ritualnega je v tem odpenjanju pasu, zbuja skoraj sveto pričakovanje. Kaj bo s pasom? Kaj bo s tistim, kar pas zaklepa? Klipsna rožlja in usnje se odteguje. Tip le nima gat. Tip *je* žival. Zapestja postajajo plava, ampak noben ne opazi, ker ona je preveč zatopljena v kurca, on je preveč zatopljen v kurca in v to, kam ji ga bo najprej vtaknil. Pizda je tole prednost, da tamala ne more brcat, pomisli, ker ni čisto prepričan, če je tale zadeva popolnoma prostovoljna. Potrepla ji kurca po ustkih in čudo čud, tamala stegne jezik, kar povzroči to, da tip skoraj pade s postle. Zdej šele pas zares stopi v akcijo. Nič ni bolj čudnega od svetlobe, kadar je osvobodjena reliefa. Kako se razlije, kako vibrira, kako boli. Čas, ki ga pije. Sonce.

MANITOBA II

Zarez v srečo, zarez v srečno plat življenja. Zasek v smrt. Če tí čevlji pašejo k temu pasu, pa če ta pas paše k tej kravati, pa če si sam, pa če si v dvoje, pa če se ti zdi narobe, da dajejo jabolčni sok v jagodni smoothi. Pa če je tvoj amount napitnine primeren stopnji poneverjanja prijaznosti, pa če je tvoj naglas dovolj vzhodnoevropski, da prekrije, da je balkanski. Pa če ti je všeč to mesto, pa če ti je všeč to, da maš kam it po filmu in te ne zebe, pa če ti je všeč, da je stanovanje okuženo s prvovrstnimi pikapolonicami. Pa če jebeš Starbucks, pa če ližeš Parlor, pa če odfukaš TB ker je poneverba. Ko te moram gledat. Ko te moram gledat zamižim od bolečine dokler se svet ne premakne za sekundo bližje. Ko se te moram dotikat, brišem zrak s krenenj, brišem svobodo, brišem svoje veje, lomim svoje veje, brišem svoje mesto v svetu, ki ga ni.

Ko gre vse v kurac me objameš in zašepetaš, da bi me rad pofukal, ker sva edini dve človeški bitji še živi in morava od začetka zaplodit človeštvo. In morava od začetka zaplodit nove otroke, nove vojake, nove električarje, nove morilce, morava zaplodit nove ženske, nove brisalce resnice, nove slečneže na morski rivi, ki sijejo svoje rake na drugo stran vesolja. In morava zaplodit nove storilce sveta. Vrstni red v rjavi tekočini prevelikih mest, statistični delež pokrajin z majhnim naravnim prirastkom. Vse to morava zaplodit na novo, dokler mi pička ne zarjavi od drgnjenja, in ker dež pada nanjo, ker so strehe vse pozabljene. Učasih briše ceste na drugo stran besed, knjige so zastrupljene s pomenom, jaz uzrem, Malik gleda ves presenečen, da je Bog za njim, da mu gleda čez ramo, da se mu reži. Ves zaprepađen nad lastno naivnostjo in zmoto. Da je skozinvse spregledal belo, ki je vseprisotna, ne pa barve, ki jih slika njegov film kao film, ne pa revščina, ki kar sama pada pred oči navdahnjenim umetnikom, brezno, ki drži nad sabo vlažen zrak, sanje, v katerih nič ne zre vate, omrežje mladih senc namesto smrti, omrežje zla, ki seje dno vesolja, ki seje seme v dno vesolja, da bi porodilo (s)misel.

MANITOBA III

Že samo uporabiti besedo srce, v okoliščinah, ki so tej besedi tuje. Nobenih prispodob. Recimo. Emily me je prišla iskat ob 17.30. Večerja in ples sta bili na trapastem lesenem gradu, ki so ga par let nazaj postavili namesto (ne pa na mestu) starega gradu, ki ni bil niti star in so ga pač podrli, da bi preorali zemljo v parkirišče. Na srečo je imela s sabo najlepšo dojenčico, ki je bila hkrati moja vata. Me prav zanima, kdaj se ta naklonjenost potem prevesi v perversijo. Da te prime od tega da ščitiš in previdno ravnaš, do tega, da bi speštal, požrl, zlorabil, posilil. Od kod pa ta otrok? Ves bel in radoveden. Poln potenciala za vtise še docela neraziskanega sveta. Ja, to je fajn, otrok samo čaka, da zraste. Ob pultu Jonah pokaže name, jaz naročim, potem pa on vstavi svojo kartico v terminal. Tako doživljam denar kot nekaj docela abstraktnega, bolj kot besedo, nič takega, kar se direktno veže name, kar določa moj obstoj. To dobro dene moji produktivnosti, v smislu, da jo izpodbija. Nisem lena v grešnem smislu, temveč iz principa. *What’s the point, what’s the point.* Od kod pa misliš, da je prišlo vse tole; pokaže na piščanca in kokosovo vodo, kar me zmede... Od kod pa JE prišlo vse tole? Najbrž moja ljubezen SI zasluži, da je sita.

V gradu ni nič takega, kar bi si zaslužilo opis. Polno nakičene praznote je. Praznih frizur, praznih trepalnic, lukenj med nogami, praznih kalorij. Tam so prazne knjige, tam je prazen krompir, ki si ga nalagajo na krožnik. Srce izrezano v odpadke. Vse zelo barvito, kot praznota ponavadi je. Čutim jo naravnost skozi želodec. What is the best poem you ever read? Must be... Tibor Hrs Pandur... do you know him? No idea. Nekakšen miren in popustljiv obup. In da se ti vdanega skážem ti danes posvetim, svoje oči, svoja usta, svoje ušesa, svoje srce. Sebe popolnoma vsega. Samo roke čutim, v katerih držim otroka. Potem mi nekdo stisne ramo, in za trenutek čutim samo točno ta del, na katerega se izvaja pritisk. Toliko, da ne spustim otroka iz mlahavih rok. Emily jo prevzame, da se lahko rokujem. Vse to podajanje; vselej neke tuje roke, trapasto. Izsiljevanje, ki ni čustveno, je telesno. Telesno, ki ni čustveno, je verjetno mehansko. Srce, ki teče pravilno, ki nič ne trza, ki se zgolj vda. Sebe popolnoma vsega. Samo roke čutim, v katerih držim otroka. Potem mi nekdo stisne ramo, in za trenutek čutim samo točno ta del, na katerega se izvaja pritisk. Toliko, da ne spustim otroka iz mlahavih rok. Emily jo prevzame, da se lahko rokujem. Vse to podajanje; vselej neke tuje roke, trapasto pomislim. Pritisk izgine. Potem pa; šok skoncentriran na trdo kožo pri mezincu, ki razgrebe majhen delček moje dlani. Kolena mi potrzajo in skoraj se sesedem, ko naenkrat vse zbledi v ozadje in samo oster rob mojih čevljev

se zažre v nenavajene pete. Otrok zajoka, prostor zavibrira, mamice se spogledajo, mašnice se zapletejo med sabo, samo virtualno seveda, nekdo naroči viski, jaz ne vem kaj bi, ker hočem aktivirati še druge dele telesa, s katerimi je elektrika začasno prekinjena. Nimam spomina kako dvigniti roko, kako skleniti prste okoli oblike, kako se spopasti s težo na pokončen način in potem — smešno — se mi začne kolcat. Vibracije, ki prihajajo iz želodca mi nekako resinhronizirajo razpadle vtise v celoto. Uspe mi dvigniti kozarec, ampak že sama ta gesta, tako polna same sebe, navajena in brez pomena. Po-pij te-ko-čino. Kakšen fantastičen dan, dan ko so odpadli vsi konstrukti kot npr. ničvredna kurba. Inflacija pomena je deflacija smisla. Skozi vse modele vidim dol v gnojnico besede, beseda, ki je bila na začetku. To je — pred stvarstvom, pred vesoljem, pred upogibanjem pomena v mrtve metafore. Živa zmožnost jezika je v njegovem naključnem izbruhu nečesa nepričakovanega — prva molekula življenja. In ničvredna kurba (?) — paradoks sam po sebi (kurba je vredna kolikor naj se jo plača) — pri štirinajstih sem bila *ful kurba* v zavesti majhne punčke, ki se je čutila ogroženo, ker sem se sama sprehodila mimo otroškega igrišča in potihu fascinirala njeno krdelo. Osami se, pa boš povzdignjena v boginjo, mučenico, kurbo, sveto mati. Moja nadzemeljska vloga v obrambni simbolizaciji tiste punčke. Majhna punčka je odrasla v kritičarko, ki hoče VEČ od mojega pisanja, kar seveda pomeni, da hoče manj od mojega pisanja. Da iz preproste lepe modre kurbe nazadujem na naslednji arhetip mučenice. Uboga punčka, brleča zvezdica zaspanka, članica tega in onega tabora, freelance dađmentalistka, tudi jaz hočem več od tvojega pisanja, precej več! Hočem, da tvegaš, da napadaš nevarnost tako, da ji nimaš možnosti ubežati skozi naklepno operiranje kritiških *key words*, češ, meni enaki bodo že razumeli. Hočem, da je tvoj poklic tisto, za kar si bil *poklican*, ne pa, kamor padeš kot frnikula v luknjico na dnu marjance. Ne, nočem tvojega prekomernega in na vse enako nanašajočega se entuziazma. Hočem pa, da nehaš tlačit živa besedila v neko izumrlo vejo izgovarjanja in da enkrat in za vselej *prevzameš odgovornost* za tisto, kar s tabo dela tekst.

MITJA DRAB

SPAL SEM DESET MINUT, ZDELO SE JE KOT URE

Potem so me zbudili koraki s stopnic, preplavila me je groza, da bo nekdo vdrl v razmetano sobo, in vstal sem v maniri vojaka, ki ga v jarku zbudijo eksplozije leta 1915. Na živce si grem, zdaj, ko vidim, kako sem svojo ranjenost nosil okoli zapestja kot kos usnja. Vihal rokav in ga brezsramno kazal vsakemu, ki ga je zanimal ali pa kar tako. Vem, ni bistvene razlike. Ostajamo razboleli in tudi v prihodnje si to lahko obetamo. Prizadejamo rane, ki so globlje, kolikor bolj si prihajamo bliže. »Davek na dodano vrednost,« bi najbrž rekel Frank in vsi tisti čudoviti ljudje, ki so hodili med pisanimi taksiji in odprtimi kanalizacijskimi jaški s soncem na obrazu. Eno je res: naše oči skačejo od črke do črke, dihamo, živimo, tukaj smo v sredini vsega, kar v resnici potrebujemo, v mestu, ki smrdi po novem letu. Letos sem po mobitelu poslal tri voščila trem popolnoma naključnim znancem. Voščila zato, ker me neumni mali rituali polnijo z začudenjem. Naključnim znancem zato, da bi kronično pomanjkanje domišljije skril pred tistimi, ki jih rad objemam močno in z obema rokama, s katerimi posedam in tekmujem v klevetanju tega mesta. Z nastopi, vrednimi najboljših državnih tožilcev, prepričujemo ostale in sebe, sebe in ostale, da je samo še vprašanje časa, preden zapustimo te ulice, zamenjamo to življenje za neko drugo. Toplino skupnega minevanja smo iz nenapovedanega gosta že zdavnaj vzgojili v domačo žival. Jutra plimujejo ob naših posteljah. Večeri se približujejo od daleč in se ustavljajo ob peronih. Kot počasne lokomotive.

ZAČETI OD ZAČETKA

Pobrisati stran, skriti sledi.

Kaj nas meče v ravnovesja, za katera vemo,

da se bodo prej ko slej porušila?

Lahkotno lebdeti nad suho vsakdanjostjo, izbirati prijatelje,

ki vedno vejo, kako naprej. Drsati po ledu prihodnosti,

kot bi nalašč iskal luknjo, okoli katere Eskimi v risankah lovijo ribe.

Letala niso za nas, vlaki niso za nas,

opotekanje po potkah, sledenje drobtinam kruha v gozdu.

To je odveč.

Kaj reči, ko ni več odgovorov, ko se pojaviš na vratih v zimskem

plašču in greva noter, mimo kleti, v njej pa zehajo duhovi časa?

Ko leževa v posteljo in ni nikogar v moji izkušnji?

Nekaj dni zatem sem na dež postavil vrečko

in poslušal kapljice, ki so trkale po plastiki.

Pomirjalo me je.

V nočnih urah na plan pridejo najhujši človeški nagoni.

Tako kot pisanje.

Osamljenost v meni me ne teži toliko, kot osamljenost vseh,

ki so živeli pred mano. V tem bi bil rad jasen. Ni me strah smrti,

ampak deklet, ki bodo posedala po parkih in gledala sonce,

ko bom samo še ime na kamniti plošči.

S krhkimi ljudmi sem previden. Počasi in poslušno jih vabim k sebi.

Ženem se za močjo, ki je nikoli ne izkoristim, ko sem na njenem pragu.

Dnevi ostajajo tovarne, ki proizvajajo večinoma slabe sanje.

Ne bojim se sveta na splošno, le njegovih skrivnih koordinat.

Rekla si mi, da se vse spreminja, razen oblakov,

ki plavajo nad tabo. Ali je res pomembno?

Zmanjka besed, kot masla pri zajtrku.

Zakaj bi sploh karkoli pričakoval?

Ne izbiramo namesto sebe, ampak namesto drugih.

Od mene se pričakuje, da najdem skrito substanco,

da iščem trenutke, ki svetijo kot frnikole v večerni svetlobi.

Hvala, ampak to res ni zame.

Skrbno odmerjati dneve, kot inzulin po jedi,

ležati ves črn pod razklanim nebom.

Nadomestljivi smo. Vprašanje je, za kakšno ceno.

V vsakem primeru se goltamo in se nikoli ne naveličamo.

Naša življenja na premici časa. Kot luči tovarnjaka,

ki prek puščave drvi proti polžu, ki išče hrano.

Kak manifest za svoj modus operandi iščem po steklenih površinah,

ki se kopičijo okoli mene, zloščene od negotovosti.

Kaj, če se nikoli ne vrnem?

Kdo me bo pogrešal?

Katere roke me bodo sprejele in kako trden bo objem?

Biti isti človek dvakrat. Govoriti stvari, ki jih nihče ne pove.

Biti isti človek dvakrat. Govoriti o stvareh, ki jih nihče ne pove.

GAŠPER TORKAR

PALPITACIJE, VOL. 1

20. JUNIJ 2013

Prišel sem v obdobje, ko sem zmožen proslaviti ljudi, ki se me dotikajo, samoto, ki me nenehno obdarja, in zmožnost artikulirati, da se nahajam v prostoru, ki bi brez mene sicer še vedno obstajal, ampak da sva kljub temu drug drugemu v uteho in zagotovitev, da sva si ob strani v vseh stvareh, ki še pridejo, ki so neznane in ki vsebujejo določeno količino mojega vpliva.

Mi smo ta prostor. Naprej nas vodi vprašanje. V nas odpira svet, ki smo mu tuji in ki se z nami želi pogovoriti pred nadaljnimi posegi. Moramo ga prepričati, da ne moremo nikamor razen v njegovo prehodno resničnost in da se tudi mi želimo pogovoriti o nadaljni integraciji in študentskih izmenjavah. Naju obvezujejo besede, toda kaj obvezuje njih? Zagotovitve in obljube, ki se jih morda držimo, morda ne. Sprejememo jih v vednost. Če so iskrene, že zgolj izrečene spremenijo stvari na bolje.

Prav: razumem vpliv tvojega obstajanja in ga sprejemem. Upam, da mi ne želiš nič slabega. Ampak hkrati tudi potiho (in v spraševanju, ali naj ti povem ... v spraševanju, če je sploh treba, da ti povem) upam, da boš ti sprejel moj neizogiben vpliv in vdiranje v tvoj prostor, kjer plešem in kjer se veselim in proslavljam tebe in svoje telo, moje večno drugo, na katerem je točka, kjer se stikava, in vir vseh posledic: naj pridejo! Dobrodošle so.

Počutim se odprtega in se zavedam svojega počutja in odprtosti in upam, da bo ta prehod, zavetje in ranljivost, zaupam, da bo še dolgo obstajal in ostal odprt. Sili me, da bi rekel: še dolgo potem, ko mene in morda tudi tebe več ne bo, ampak ne vem, kaj to pomeni in kaj sledi, in to me navdušuje.

Skleniva, da lahko o naju, ko naju več ne bo, govorijo svobodneje, in si v sebi sploh dovoliva to možnost, da bodo o naju govorili, kot nenehno opombo in obvezo, kajti zakaj ne? Morda sem se naveličal tako imenovanih naključij in njihove simbolike. Morda sem se naveličal naveličanosti in si lahko končno dopustim sprejeti svojo preprosto, temeljno željo: biti močnejše.

20. JUNIJ 2013

Now is the essence of my domain and it contains all that was and will be.
— Saul Williams

Zdaj je moje bistvo in vsebuje vse, kar je bilo, in vse, kar bo. Zdaj je obdobje, ki ga mislim, in domena, od koder vam ne bom pustil oditi. V zdaj smo odrinjeni.

Vse hočem zdaj. Vsa stanja, vse očitke, vse premike, vsa razumevanja. Hočem, da damo na mizo vse karte, potem hočem, da izpraznimo žepe. Hočem, da se slečemo in damo na mizo vse svoje obleke in potem še vsa svoja telesa in vse svoje misli in potem nas bom, ne vem še kako, ampak nekako, prisilil, da se prenehamo sramovati vsega, kar nas veže skupaj, da iz nečesa izvlečemo glasbo, utihnemo in plešemo.

Tudi če mi bo kdo rekel, da se obnašam kot otrok ali da se naj sprostim in doživljam stvari malo bolj/manj resno — ne: hočem biti otroški in ranljiv in sem otroški in ranljiv. Hočem biti otročji in aroganten in sem otročji in aroganten. Hočem, da mi rečeš, da sem otrok. Hočem, da me ozmerjaš s tem: otrok! To bom nosil kot oklep, ga potem odložil in od tebe zahteval, da narediš kaj, da si fizičen; bodi analogen z mano! In če berete ali poslušate te besede in vas morda, upam, veseli, ker ste se za trenutek znašli v tej pesmi in moji glavi, potem hočem, da se zavedate, da se tudi jaz zavedam vas, kako mi popuščate, kako zrete v mene kot v polprepustno zrcalo. Zavedam se vašega dvoma in trdnega prepričanja: poznam ju, moja stara prijatelja sta. Veseli me, da ju poznaš tudi ti in da naju to skupno poznanstvo druži in povezuje in uči. In hej, ti, oprosti, če te moti, ni mi žal, da te nagovarjam kot znanca, ampak bi si slučajno kdaj želel postaviti kakšno vprašanje skupaj z mano? Bi si slučajno kdaj želel biti skupaj z mano povsem prepričan?

Trenutno sta na svetu dve neverjetno močni sili, nujni potrebi, ki se jima želim in moram podrediti: biti sam in se s tabo pogovarjati. Hočem biti sam in hočem ti brati. Hočem, da me prekineš, hočem čisto zares, da me nehaš poslušati in da zapreš to knjigo ali mi vzameš oder, nočem govoriti z njega. Hočem, da me posedeš nazaj med ljudi ali me zvlečeš na posteljo in se končno ljubiš z mano! Ah, nič ne bo, še vedno sva globoko pogreznjena v nerodnosti, najraje bi zbežala daleč stran, še se bova morala osvajati, poslušati, ignorirati, še bova morala nadaljevati to igro pantomime, ugibanja in razočaranj.

Upam, da sem s tabo, in ne zgolj na drugi strani šipe, in da se me lahko, če želiš, dotakneš: dovolim ti, spodbujam te, nagovarjam te: hočem, da me pomiriš in mi rečeš: bodi zdaj tiho in mi potem kaj poveš ali prebereš tudi ti ali da si tudi ti zgolj tiho in pustiš, da se počasi oba pogrezneva v zavedanje,

da lahko tišina spregovori kot v očeh nasprotnikov pred soočenjem, ljubimcev pred ljubljenjem ali neznancev pred srečanjem.

Daj, ti se odloči za smer, ki naj jo ta tišina, ta pesem ubere. Vem, da me lahko raniš. Vem, da me lahko, če želiš, raztrgaš, ampak raztrgam lahko tudi jaz tebe. Upam, da te moja odločitev preseneti. In potem boš na vrsti ti: preseneti tudi ti mene. Samo odloči se! in se igray z mano! Oponašajva živali! Prekini me med besedo z večjim navdušenjem! Vstopi v mojo sobo, zakaj ne? Sem res tako slaba oseba? Ali te res tako zelo sovražim? Izzivam te; hočem, da me udariš; hočem, da pljuneš name; hočem, da me sprejmeš kot brata in objameš!

Samo ne reci, da je prepozno. Zahtevam čas, hočem še zdaj. Ampak počasi se zavedam svojega pisanja in tega, da me še nihče ni prekinil. Kaj to govori o meni? Kaj to govori o tebi? Jaz sem pesem in kot tak se nočem končati. Kot pesem sem tukaj s tabo in sem sam. Kot pesem sem zdaj in sem bil in bom, kot pesem me sovražiš, kot pesem te ljubim, poskušam ljubiti, kakorkoli — naj telo naredi razliko. Poglej vame: ali razumeš, da sem pesem in da se kot tak nočem in ne morem končati? Je to slabo?

Če je zima, hočem, da mi v glavo vržeš sneženo kepo. Če je poletje, hočem, da me potunkaš. In če v prehodnih delih leta, ko je moja svetloba protislovna, obtičim globoko v blatu, me primi močno za lase in povleci. Mogoče bodo moje kričanje, upiranje in bolečina znak za nadaljevanje, ne — znak za začetek ljubezni.

23. AVGUST 2013

Včasih se mi zdi, da ljudje v mojem pogledu vidijo človeka, ki je zmožen odgovarjati na dogodke, ki še prihajajo. V resnici se dan in noč dvigneta neodvisno od mene in me spustita na tla, ko ne potrebujem biti bitje, ki nenehno ustvarja vrtoglavico hrepenenja in pohitreno bitje srca po vsakem dotiku; radoveden sem, neroden. V resnici ni pomembno, koliko sem izgubljen ali koliko navidezno samozadosten je moj pogled. Mogoče bom dovolj ljubljen, da preživim življenje. Mogoče bom dovolj poškodovan, da bom ljudem okoli sebe želel pokazati nekaj, česar nihče od nas še ne ve, da obstaja: nevaren, temen nasmeh v pritličju prihodnosti, obraz ljubimcev, staršev v želji po nadaljevanju: nesmrten obraz. Vse je. In če noči nočejo več trepetati pred poletjem, ognjemeti, tekmo, je moj pogled podvojen: sodoben, poln zanesenega dvoma. Biti eno sam s sabo, biti eno s ciljem neusmerjene, žareče ljubezni, biti eno s praznino. Nisem še srečal človeka, ki bi bil eno s čimerkoli. V zrak sem vrgel žogo in nazaj je priletelo srce in za trenutkom zanosa se je v prestrašeno telo naselila tišina. Če je otroštvo bilo in je priklicano nazaj, je otroštvo neresnično, poseljeno z ranami. Če je telo šahovska figura in so misli karte, potem sem povozen in ne znam igre, ki bi jo lahko igral po prašnih hodnikih med spalniciami. Nič več. Sprt sem, trmast. Naivnost, prisrčna stran ignorance, me vedno manj varuje. Vse, tudi ljubezen, se počasi zapira v pripoved. Vse se redči že vse naše življenje, in tudi ko smo se že skoraj dotaknili, se je veselje nenadoma začelo širiti hitreje.

Pogovori med ljudmi mi govorijo, da je moj strah neupravičen, da bomo še nekaj časa vadili nihanje dnevov in noči, letnih časov, generacij. Upam, da naših življenj ne bo nihče uprizarjal na odru ali platnu, razen pod pogojem, da je igra pristnejša. Upam, da naših življenj ne bo nihče tlačil v dokumentarce z igralci, ki v naravi zamaknjeno recitirajo poezijo, in z družinskimi člani, ki se z grenko-sladkim priokusom spominjajo naših vsakdanjih ritualov, ki naj bi povedali nekaj o nas. Vseeno pa upam, da bo nekaj, karkoli ostalo od vseh dni, ko se je bilo treba postaviti nasproti samoumevnosti, zlobni sestri tišine, in noči, v katerih smo morali biti prepričani, da nekam vodijo, da bi jih preživeli.

Jutra in večeri vztrajajo v svojem dviganju in spuščanju in intenzivnost naših prizadevanj tudi. Pretaka se iz dlani v misel, iz misli v dlan, skozi eno uho noter in skozi drugo srce ven. Skozi čas, skozi ritem. Skozi, skozi, skozi. Dovolj časa bomo ponavljali, da bo čas izgubil obliko. Nikoli je ni imel. Čas družinski prijatelj, bednik čas.

Tako delujem zmedeno, tako si nasprotujem. Tako strmim v okno in v njem vidim sebe, ki zrem vase in hkrati skozi sebe, skozi okno v okna drugih ljudi, ki zrejo skozi okna vase

in v druge ljudi. Povsod smo. Povsod sem jaz, povsod si ti, podvojeni smo, razčetrverjeni.

Čutim, da se nekaj pripravlja posebej zame. Nekakšen bel prt na nekakšni leseni mizi. Praznovanje bo zame in jaz se ga bom sramoval. Sramoval se bom udeležbe, ker vem, da bom v njej ljubljen, pričakovan z odprtimi rokami. Če sem nehvaležen, sem slab človek? Vse to je še vedno svet, ničesar ne spremeni. Če že kaj, ustvari prostor, kjer so mogoče samo spremembe, in opazuj, kaj se zgodi.

Kako potem moj pogled odgovarja stvarem, ki še pridejo? Nemiren sem.

VESNA LIPONIK

O PSU

privezan na verigo
ko je sam
čaka drugega psa
privezan na verigo
ko ni sam
želi da drug pes
odide

RIBE

I.

ob večerih dolgo čakam na obrežju
da priplavajo
ulovim jih
in ubijem
tolčem ob kamen
dokler telo ne utihne
dokler ne trzajo več
nato jih zavijem
v debel volnen omot
in zagrebem
v mrko suho prst
da so na varnem
da jih ne vidim
svetlikajočih polzečih prikazni
da jih je manj
da jih je vsak dan manj

II.

zvečer se vrnem k reki
njeni golti
slutijo morijo
sedem obnje
gladim jih
iz sive sprhnine
gomazi
ribje vejevje
v brazdah omračitve
stika
za rastjo
na konstrukcijah tkiv
njihove sence
prožno molčijo
ko že trgam
gobasto vabo
ko že vonjam
sramotne koščice
konj brezna
zatopota s kopiti
tretjega jezdeca
kačja riba priplava
po motnem mokrem hodniku
in za hip osvetli
fotelj
v sluzastem rdečem plišu

GRADNJA

zdaj si izdelovalec
zdaj si pred težko nalogo
ti ki nisi nikdar gradil
kako boš
kako s temelji
kako
les se grobo vsaja v prst
dolgo gledaš
da bi kdo prišel
kot je zmerom
in obzidal
tvojo mehko nemoč
nikogar ni
zdaj zidaš sam
majhno bajto
z vrati in oknom

nikogar ne bo
ta bajta bo samo tvoja
tvoje gomoljaste roke
tvoj zamolkel obraz
bo v njej
vlačiš na kup
bukev
smreko
vse je stvarno
in otipljivo
to si potreboval
samo to
tesaš
zibel
maternico
steklo ti mezi izpod čela
hladno surovo
žival si
ki koplje
jazbino
za svoj zarod
za svoji roki
nepokojen si
dokler ne stoji
bajta
majava
trhla
dolgo gledaš
da bi vstopil
primeš
primeš kljuko
in si notri
in si v njej
žival prične rjoveti
pade tram
stene
dolgo gledaš
potem pride nekdo drug
zdaj je on izdelovalec
zdaj bo gozd poskrbel zanj
kot je poskrbel zate

MLEKO MASLO IN SIR

bila sta dva
temno opravljena
sedela sem v sobi
in prisluškovala večeru
kako je tolkel
ob streho hleva
nato
glasovi
nemiren srhljiv
šklepet
izbuljim oči
bila sta dva
temno opravljena
zvezala sta me
eden me je držal
mi pihal v obraz
meseno sapo
in drugi
je vame
zarival dolg debel kol
da sem kriknila
in znova kriknila
...
večer je tolkel
ob streho hleva

TIBOR HRS PANDUR

SVAKO ZA SEBE BOG PROTIV SVIH

*Odi et amo, / quare id faciam, fortasse requiris?
Nescio, sed fieri sentio / et excrucior.*
(Sovražim in ljubim, / morda kdo sprašuje, zakaj to počnem.
Ne vem, samo čutim, da se dogaja / in se mučim v tem.)
— Katul 85

Neki ne znaju šta rade, mi pravimo kobasice.
— Napis nad čevabčnico, Ul. 29. novembra, Bg

Beograd divno razpada
Na nas, ki se pretvarjamo, da se nič ne dogaja
(Vsi nekaj strašno bi, pa nihče ne ve točno, kaj)
Vsi lepi, vsi zjebani
Opicanjeni in podrti
Zavrti in odprti
Osamljeni kot grafiti pod viadukti
Šetamo ulice
Balkaniziraj me
Zlorabi me, da nekaj ostane
Zableji me kroz grad
Govori mi o vojni
Pobegih in dekadenci ob razpadu sistema
Govori mi o lapsusu
Kako slučajno, kako zdrsne
Pade in razkrije
Govori mi o interjerjih inercij
Hipersenzibilnih tinejđerjev
Ujetih med žepnino staršev in nasiljem ulic
Citiraj mi genialne prebliske desničarjev
In nerazumljivo prozo diktatorjev
Ko jih je še očarala nenadjebljiva
Tužna žudnja beogradskih pедера
In sijajne nenapisane balade medčloveških odnosov
Smog starega bencina in spušenega nikotina
Ki ga skušajo prekrit' fensi parfemi žensk
Propadajoči tapisoni ekssocializma
Mistika stalinizma
»Ta karizma imperializma«

Ampak nežnost gostoljubja
Ohranjena sredi tega, v glasu
Veteranov velikih depresij
In komesarjev nove erotske levice
Ki se vsak dan sprašujejo »što delat?«
Nas je tkala v novoodkrita in nepozabna bratstva
Kot zaščiten drevesa sredi geta

Drevesa smo, ki jih varujejo rešetke obžalovanj
Drevesa smo iz trotoarjev
Dihamo se
Združeni smo kot zvezde na nebu
In to je samota

V tej opustošeni zemlji
Sive metropole
Sem izgovor, da se napiše,
Kako ne znam preživet',
Kako v času abstrakcij,
Kockamo svoje predstave za predplačane spektakle
Za kritike samih sebe
Nerazumljivih preskokov
Sumljivih povezav
In nerazložljivih naključij
Sem izgovor, da se piše
Atletika neke neraziskane lingvistike,
Ki ne ve zase
In se ne znajde v krutem svetu arbitrarnih postavk
Niti ne ve, če dejansko uživa v tem
In če uživa dovolj

Scene zoofilije na stopnicah psevdodemokracije
Zvite zastave
Arbitraže
Življenja, ki bi jih lahko zgradil, če bi se pravočasno zbudil
Sanje, ki bi jih lahko ne zgubil

V birtijah in kafanah smo jedli i pili
I radili ništa posebno
Osim da smo pričali velike priče
O ljudeh in kaj so eni govorili,
Drugi naredili
K'teri so b'li geniji in k'teri kreteni
Kdo je odnehal in kdo je postal fašist
Katera je najboljša knjiga devetdesetih
Ne znam napisat
Sistem brli tam zunaj v ubogi senci uboge luči
Kot prazna cesta ali vonj nekega oderuha

Bullshit obćih mest
Neoliberalni budizmi reklam
Zajebani modeli posttranzicije,
Usmerjeni v proizvodnjo kolektivne fikcije

Regionalni jebači,
Hipnotizirani od jošk in riti
Na Knez Mihajlovi,

Odvrnjeni od trgovine banalnega dela
Na lepe obraze žensk,
Opijanjeni ko stoke in pozabljeni,
Pozabljajoč v ulicah gnev

Drugovi moji i drugarice, hipsterji, banalizatorji
Materialisti, ateisti, panteisti, seksualisti,
Feministi, depresivci, bipolarci
Histeričarji i proletteri,
Da ste mi živi i zdravi!

Na trgu Marxa & Engelsa/Nikole Pašića
Tuc-tuc narodnjakov gruva v nezavedno noć

DARKNET

Tako je nema,
Da sem vse pustil: partijo, službo
In čakal samo nanjo
Ljubil sem jo celo
Vsekamor je šlo
Pozabil celó robo, ki sem jo kupil,
Samo da bi bil z njo
Ime ji je Radost
Nisem hotel
Napisat hotel
Sem jo samo zase
Med hrano sva
Se dobila v labirintih
Nastopov,
Medtem ko sva hranila drug drugega,
Da ne bi pozab'la
Po mizah sva ležala
In se jedla,
Da ne bi propadla
Najprej sreča
Kot še nikoli,
Potem muka neizmerna
Potem sum
Potem dvom
Kot še nikoli
Potem negotovost
In starodavni vprašaji,
Če lahko čutiva enako
Potem žalosti,
Ker ne moreš nikoli vedet'
Potem blodnje in lutanja
Po parkih, po restavracijah
Po kladionicah i menjačnicah
Po objemih
Po nežnih
Po tebi
Mraz
Po morah
Po krčih
Mimo vrat njenih imen
Mimo sporočil,
Puščenih zame na tleh
Na skrivaj
Želje razkrite z očmi
Incesti pogledov na spolu avenij
Potem ustavljanja
Potem igre dvorjenj

Hočeš, nočeš, mogočeš
Potem otroške sobe, ki jih pospravljam,
Da bi minilo
Predstave, v katerih statiram
Tekste, ki jih na novo prevajam
Vloge, ki jih preurejam, da ne bi mislil,
Da bi te srečal
In spet
S svojo srečo zamenjal

KOPULATIVI

Estrogeni genitivi ljubeznivi grlitivi vodljivi mehkivi uživi
prekrivi aperitivi akuzativi transgresivi dominativi lakrimativi

Grleni zvoki človeka, ki se brezpogojno prepušča užitku: to je
postal edini jezik, ki me zanima, njegovo naravno stanje

Grleni kriki notranjih eksplozij ala »delaj z mano, kar hočeš«
Preklani sadeži mokrega spola

Sveto meso neskončne materije nešteti svetov, za katere je
gorel Giordano Bruno

Ekstatično maltretiranje glavic v absolutnem jeziku narave
Medzvezdja sokov in sladkih obetov

Srečna roka ust, ki pri tem izviru pije
Lakota življenj osamljenih osmisli naključje srečanj

Telesa, ki se prižigajo in ugašajo v temi
Narajcana in srečna, dok' izginjajo drug v drugem

Prihajajoč izmenično improvizirano načrtovano
Primarno od sebe samo

Brezkompromisno
Istočasno
Začasno

So sence glav
Omejene s prostorom senc
Scen lastnih glav

TOMAŽ
GRUŠOVNIK /
KATJA
UTROŠA

ROMANJE

*Satan je odšel izpred Gospodovega obličja in udaril Joba s
hudimi uljesi od podplatov njegovih nog do temena.*
— Job 2:7

25. JULIJ 2013
BAGNACAVALLO — RAVENA

Sva v Raveni, mestu bizantinskih mozaikov. Izkušnjo mi delno
pokvari poletna vročina — poulični termometer nameri 45
stopinj Celzija —, in prepir s sopotnikom. Brcnem ga v golenico
v morda najsvetejši stavbi ravskega Bizanca, v Neonovi
krstilnici.

*Ob izhodu iz cerkve San Vitale sem opazil reklamo za neko
drugo svetišče v Raveni: Santa Maria Maggiore, znana kot
Sveta Mati tumorjev, oteklin in turov. Odšel sem tja in zmolil
eno latinsko svetomarijo in en grški očenaš, ki sem ju dodal
k mojim pripomočkom s toaletne police: spitaderm 0,5 l
(tekočina za razkuževanje kože pred vbodi z injekcijo ali pred
operacijami), fiziološka raztopina (NaCl), vpojni kirurški obliži
(10 x 9 cm), Vivanet® komprese iz »netkanega materiala za
neinvazivno uporabo«
(dveh dimenzij: 5 x 5 cm in 7,5 x 7,5 cm), chloramphenicol (antibiotično mazilo, 5 g) in Tosama
salotejp za telo. Na te pripomočke sem se navezal: včeraj sem
pomislil, da bi svoj furunkel (gnojna okužba, najverjetneje s
staphilococcus aureus, pod medicinsko šifro L.-nekaj) mogoče
celo pogrešal, če bi zdravila dejansko zalegla. Kot da bi izgubil
sopotnika ali domačo žival z vsemi modnimi dodatki, ki sodijo
zraven. Podobno kot Castorp in njegova bolezen v Mannovi
Čarobni gori.*

Spiva deset kilometrov iz mesta v vasi Bagnacavallo, v
samostanu, katerega korenine segajo v 8. stoletje. Mir njegovih
prostornih hodnikov moti le enakomerni šum prometa, ki
ga slišim v daljavi. Na poti sem sva se peljala skozi mestece
Medicina, ki je pobrateno s Škofjo Loko, kot nama je to
sporočila zanemarjena krajevna tabla.

25.-26. JULIJ 2013
SAN MARINO

Popoldne kreneva proti žepni republiki San Marino, kjer se v
restavraciji sporečem z natakarjem. Vrnem mu hladne penne
alla ariabatta, ki imajo povsem enak okus kot sopotnikovi
špageti s paradižnikom in baziliko. Po sanmarinskem

republiškem pivu, ki vsebuje 7 % alkohola, me tako kot občasno po slovenskih zvarkih boli glava. Zajetni kuhar v *penne* pomoči prst in ugotovi, da niso hladni. Pogledam v tla, sopotnik predlaga, da plačava le pivo in špagete.

V homeopatski lekarni nabavil dve ampuli, v katerih je neki sladek granulat, in posebno mažo, zvarjeno iz Cardiospermum halicacabum, da si ublažim srbečico in napredovanje mehurjev, ki so se pojavili zaradi alergije na sončno svetlobo. Suvenirji v obliki majhnih zelenih valjev in aluminijaste tube. Na spletu naletel na neko stran o furunkljih, ki pravi, da so tvori na Marxovi riti, ki so ga nenehno opominjali na realno (da ne rečem »zadnjo«) plat življenja, bistveno prispevali k razvoju dialektičnega materializma. Članek na The Times pravi, da naj ravno v hidradenitis suppurativa iščemo izvor Marxove ideje »odtujenosti« iz Kapitala.

26. -27. JULIJ 2013
ASSISI – PORZIUNCULA

Pokrajina s slikovitimi serpentinami spominja na zgubani obraz stare ženice. Vmes travniki in pašniki. Vidim Frančiška, kako s Klaro teka skozi mak in drugo poletno cvetje kot v filmu Fratello sole, sorella luna Franca Zeffirellija.

Da me sonce med vožnjo ne bi še bolj spraznilo, sem v Assisi prispel v poveljih, ovitih okoli rok. Snel sem jih šele v dvonadstropni gotski cerkvi z grobom sv. Frančiška Asiškega, to pa zato, da ne bi nunam, ki so me začele gledati, vzbujal vtisa, da pod prevezami skrivam svetniške stigme. V samostanu San Damiano (sv. Frančišek je tu sestavil svojo znano pesem), ima Jezus na križu, anatomsko gledano, enako rano kot jaz; s to razliko, da je moja na riti. V Porziunculi oziroma Santa Maria degli Angeli stoji baročna cerkev, v kateri je še ena manjša gotska cerkev, ki jo je »z lastnimi rokami obnovil sv. Frančišek«. Ko sem se z desno ritnico dotaknil lesene klopi, da bi sede poslušal orgelski koncert sodobnih avtorjev, ni šlo. Ne da bi pomislil na Kristusove muke; razlika je v tem, da je Bog trpljenje prenašal brez javkanja, sam pa sem že dvakrat jokal zaradi svoje zadnjice (enkrat na plaži na poti od Ravene do San Marina in danes zjutraj še tu).

V Perugi ni turistov, le priseljenci. Afričani in Azijci, pomešani med domorodne prodajalce starin. Med drugimi spominki meščanske buržoazije 19. in 20. stoletja opazim neokrnjeno fotografijo Benita Mussolinija na konju.

28. JULIJ 2013
RIM

Vročina ubija. Sredi Piazza del Poppolo skoraj omedlim. V parku vile Borghese padeva pod drevo, tokrat na umazani karton. S skupino heideggerjancev, ki so kasneje vgradili taverno, kjer naj bi kosili, v Lonley Planet, Tripadvisor in pametne telefone, se namakamo v tamkajšnjih vodnjakih.

+42,6 °C
Znoj
se rima in lima na gnoj.

»Včasih so pod oboki Koloseja stali kipi,« pove sopotnik.
»Kolosej se mi zdi morbiden: tukaj so ljudi pri živem telesu trgale zveri,« rečem jaz.
»Kaj ti bodo kipi, ko imaš leve,« zaključí Turek.

»Nikoli prej nisem pomislila, da bi obiskala Rim,« pravim, »a sèm vendarle potujejo ljudje iz vsega sveta.«
»Evropejci zaradi razlik v politični ureditvi in jeziku mislite, da so znamenitosti drugih evropskih držav zelo daleč,« zaključuje ameriški heideggerjanec.
»Ne. Nikoli me ni zanimal, ker je tako blizu.«
Vržem kovanec v Fontano di Trevi v upanju, da se še kdaj vrnem.

29. JULIJ 2013
RIM – VATIKAN

29. JULIJ 2013
RIM – VATIKAN

Zjutraj je galeb, ki sem ga poimenovala Kevorkian, pokončal ranjenega goloba. Začel je z drobovino.

Dve koloniji bakterij (na levem in desnem gluteusu) tekmujeta za vodilno mesto v spodnji regiji kot renesančne mestne državice, ki se na svojih hribih borijo za prevlado; ko začne upadati moč ene, začne toliko bolj uspevati druga. Vprašanje, koliko generacij majhnih bitij se je že izmenjalo na moji zadnjici; če se naselbini povežeta v transanalno civilizacijo, lahko nastalo metropolitansko območje kmalu izumi svojo elektriko, javni transport, telekomunikacije ... Pred odhodom v sv. Petra sem Jennifer povedal, da zmerom zamujava zato, ker nama moj furunkel krade čas: na googlu sem ugotovil, da beseda »furunkel« izvira iz lat. furunculus, ta pa iz fur v pomenu »tatu«, medtem ko pripona -unculus deluje kot pomanjševalnica (podobno kot lat. homunculus).

Beseda naj bi se prvič pojavila med l. 1670-80.

30. JULIJ 2013
RIM

30. JULIJ 2013
RIM

V Teatro Marcellu so še zmeraj stanovanja, to mora biti ena izmed najstarejših poseljenih stavb na svetu. Nekaj otroškega je na Rimu. Starejše generične moške srednjih let motivira, da po kalni vodi fontan brodijo za svojimi otroki in vrisujejo srčke v zaprašene okvirje tekočih stopnic na podzemni železnici.

Obliže na ritnicah si zdaj menjujem že tako večče, kot je Bernini klesal sv. Terezo.

Svetišče Svete Marije iz Kozmedina je bilo včasih posvečeno Ceres. Na vhodu je *bocca dela verità*, usta resnice, okrasni antični kanalizacijski pokrov, kasneje spremenjen v oltar, pred njim pa neskončna vrsta Azijcev s fotoaparati. Varnostnik draži azijske otroke s sladoledom, ki ga v neizprosni vročini liže pred njihovimi očmi. Otroci se mu smejijo, slikajo ga ne. Ko vstopiva v cerkev v njej odmeva bizantinska sakralna glasba neke redovnice.

31. JULIJ 2013
TIVOLI

31. JULIJ 2013
TIVOLI

Iz katakomb, dormitorijev antičnih kristjanov, odideva k njihovemu nasprotju, renesančni Villi d’Este v mestecu Tivoli. V njenem vrtu šestetih fontan, potočkov in bazenčkov, v katerih se sončijo kapitalni krapí, najdemo tudi kip ženske z nešteto prsmi — prav takšnega, kakršnega so klesali antični Mezopotamci, ko so slavili lštar. Iz vsake avreole ji teče voda. Ob podobah antičnih filozofov in matematikov, helenskih mitoloških junakov morda ravno ta kip v oddaljenem, skoraj skritem kotičku vrta ponazarja novo paradigmo renesanse, ki je nadomestila »katakombe« srednjega veka.

+43,2 °C

1. AVGUST 2013
VITERBO

1. AVGUST 2013
VITERBO

Sediva na terasi hotela Tuscia v Viterbu. Mestece ima prijetno

klimo, vetrič pravilne temperature ziba senčnike in mrši lase. Domislim se, da sva potovala nazaj skozi čas: vstopila pri Bizancu, nadaljevala na rimskem forumu in končala tu, v nekdanji Etruriji, danes znani kot Tuscia.

Zaradi svojega zdravstvenega stanja sem smel v Pekel samo do gležnjev, tako rekoč samo do prvega nivoja, pa čeprav sem si še tako želel, da bi se malo povaljal po žveplenem blatu v bazenčku, ki se polni iz izvira vulkanskega izvora, imenovanega Bulicame, ki je menda Danteju služil za navdih njegovih pesnitev.

LOUIS ZUKOFSKY

Prevedel TIBOR HRS PANDUR

KATUL VIII

Sesut Katul ne bodi trapast
In priznaj, da je konec,
Sonce je sijalo nate tiste dni,
Ko te je imelo tvoje dekle,
Ko si ji dajal,
kot ji nihče nikoli več ne bo.
Povsod skupaj takrat, vedno drug na drugem
In užival si in ona ne more reči,
da ni.

Ja, tisti dnevi so žareli.
Zdaj pa tega več noče: čemu
bi ti, ves skurjen
hotel. Ne zasleduj je,
Ne žri se,
Pokaž' mal' korajže, vstani
in prenesi.
Lepo bod', dekle. Katul
lahk' prenese,
Ne bo ti težil, ne bo ga
gan'lo:

A vas bo, noči.
Za kaj bi rada živela?
Koga boš gledala?
Kdo bo rekel, da si lepa?
Kdo ti bo dajal zdaj?
Čigavo ime boš imela?
K'ter'ga tipa poljubljala? Čigave ustnice
grizla?

Daj no, Katul, prenesi,
saj zmoreš.

CATULLUS VIII

Miserable Catullus, stop being foolish
And admit it's over,
The sun shone on you those days
When your girl had you
When you gave it to her like
nobody else ever will.
Everywhere together then, always at it
And you liked it and she can't say
she didn't

Yes, those days glowed.
Now she doesn't want it: why
should you, washed out
Want to. Don't trail her,
Don't eat yourself up alive,
Show some spunk, stand up
and take it.

So long, girl. Catulllus
can take it.
He won't bother you, he won't
be bothered:

But you'll be, nights.
What do you want to live for?
Whom will you see?
Who'll say your pretty?
Who'll give it to you now?
Whose name will you have?
Kiss what guy? bite whose
lips?
Come on Catullus, you can
take it.

MARKO POGAČAR

Prevedla BARBARA POGAČNIK

IZ CIKLA JEZERO

I.

Jaz sem jezero, zjutraj
vzhajam iz lenega stroka sonca –
tonem vase kot v gluho sobo in tragedijo,
v prsih delam gnezdo rastlinju,
kot v rastlinju gnezdijo močvirske ptice, v rastlinju,
ki je že od nekdaj zborovsko petje.

jaz sem jezero, temna točka,
parlament milijard sladkih solz.
sanjam v glavnem ponoči in ko se pomikam
mirno kot otok in tedenska fotografija neba –
sanjam krizo in demokratične spremembe,
ko pa vstanem, iz prepričanja bruham, goste
lilije se zlivajo po mojem grlu, lepljive lilije,
kot pokrov.

redno izpolnjujem svojo državljansko dolžnost.
za konec tedna odhajam in se cele milje vozim
skozi sulice pokončnih cvetov,
in nikjer ne puščam sledi. nikjer kak del
mene ne kliče drugega dela. nikjer nihče
ne govori o tem. vse, kar zemlja jemlje od mene, ji dajem,
ker odvzetega ni mogoče izgubiti. vse, kar je lépo,
lépo tudi ostaja. o morju pa ne razmišljam.

IV.

Kaj lahko jezero reče o jezeru?
predvsem sem podobno ledeni plošči. čemim hladno in
sámo in čakam, da se kdo pojavi, mi poljubi roko.
tedaj se razlijem prek te palube, tako dolgo jo
prekrivam, da se mi zazdi, da so vzcvetele češnje,
nato pogoltnem december in se odzovem. ne govorim veliko.
tistim, ki jih poznam, rečem, jezero je razkol, temen
kamen v vsakem kozarcu. z neznanci se ne pogovarjam.

kaj lahko krava reče o jezeru? zjutraj vstanem, zamukam
in se napojim. po ves božji dan sanjarim o Tolstoju.
predstavljam si, kako me slači, s prsti razmika moje oči in mednje
namešča dolg in strupen klin. ko padem, ko se končno
razprem, se on ogrne z vsem svojim prostorom, me ugrablja. po cele dneve
se mi ne približa. ne pasem se več, ker trava odklanja moje telo. svet
in stvari se mi izmikajo. muči me z besedami. jezero je spopad, hitra
žival; morje, ločeno od morja.

kaj lahko psihoanalitik reče o jezeru?
temu se reče pomota. belina prihaja iz vseh smeri,
kot pravična ljubezen. nekoč je jezik v meni poznal vse svoje besede,
kot pes čredo. začelo se je s travmo. cele dneve je nosil češnje
v svojih rokah, čeprav niso vzcvetele. pomlad je
prihajala po načrtu. moja voda se je začela segrevati, se iz dneva v dan
bolj izenačevati z okoliškim prostorom, dokler ni izginila. kdor jo
najde, ima pravico do govorjenja. vse je jezero, razen jezera.

VII.

Pogoltnilo sem vaško cerkev in doseglo vrhunec,
kot da bi bilo za Božič. kot da bi se v vse zalezle mravlje.
najprej sem poželo temelje, se nato vzpelo,
lizalo opeke, freske in njihovo dolgotrajno dobrotljivost, in ko sem
doseglo zvonik, se je nekaj razsulo po mojem ožilju, nekaj
gostega in radostnega, podobno plodovom. kdor jih bo obral, bo vedel,
da bi jih drevo lahko obdržalo. da jih enega za drugim odslavlja,
kot nas tudi zemlja s sebe stresa postopoma,
ne da bi bilo v tem kaj velikodušnosti.

tako sem torej pogoltnilo to cerkev. duhovna čreda je tekla
proti izhodu, a ga ni bilo. prehitro sem se vzpenjalo.
in nobene krivde nisem čutilo: razmišljalo sem, metulj je nekje
nad morjem zamahnil s krili, roj butastih metuljev.
mislilo sem si, da je to sreča v nesreči. strop se je znižal,
vse drugo pa je še naprej raslo — vse sveče so ostale
v vodi prižgane in ta plankton se je svetlikal po okoliškem področju,
preširok, da bi ga kdo znočil.

nato sem se potegnilo vase. grizlo sem si členke,
da bi se lahko zaustavilo. pogoltnilo sem neko vaško cerkev in zdaj
se čreda nabuhlih krav potika po moji pokrajini. če bi
pihnilo vanje, bi se povsod razcvetele škotske dude. mehovi bi se izpihnili in
melodija bi me preganjala, kot da bi bilo jaz česa krivo. ampak to je pač
anatomija. kako pride srednjemu spolu? lahko in hitro. kot da bo
zgubil pamet, se znova rodil, pretiraval pri vsaki primeri. kot da eni
druge potrebujemo.

XIII.

Strah je minorni angel,
mali Goebbels, ki je umrl v spanju. moje obale
so bile nekoč dolga in nežna avenija, obli
vbod v bedro boga. ta štrena
brade in ukazov je jezeru od nekdaj sovražnik.
nekoč se je nanj povzpela kot v nočni gozd
in od tam mučno & snežena renčala z gotovostjo lahko
rečem, da dotični jezero sovraži.

s prihodom vode so vse hitre in modre
živali izginile, počasne in neumne pa so ostale,
kakršne so. dvignilo sem se do točke, v kateri
je bila vrnitev to, kar je: jesenska steza za slepce.
nato sem prestrašeno in golo stalo
v samem sebi kot v tesnem ogledalu, gledalo,
kako se name naenkrat nekaj spušča, neki
zapuščeni glas; telo, ki manjka.

vse, kar je jezero tam videlo, je že leglo
z nevarnimi psi. recimo temu tako: imelo je
samo nujno depresijo, presežek globine in vso to vodo.
zdaj predpostavimo, da je vse lažno. tam se
odvija suh in prijeten piknik. mnogo je pijače in glasbe in boga,
ampak jezero skače z mosta. v njem nemi in prosti pad,
pod njim dno, brezkončno in topo, kot Hrvaški sabor. pokrajina
nagiba glave živali proti zemlji. korenine gnijejo naprej.

XIV.

Vse okoli jezera
z vseh strani naenkrat smrdi po prevari.
od nekod je prišel patriotizem in krave dvigajo zastave.
trave pripravljajo, kar je možno nositi: hitri in beli
vlakci odvažajo njihovo mlado in mehko do nekega meseca,
tope luknje v tvojih zobeh. kakor koli že obrneš:
prvo množično humano
preseljevanje rastlin že poteka.

jezero je v vsem zmedeno.
nekoč je bilo célo nebo, kot kovan pokrov,
njegovo posebno oko. kar vse je
z njim videlo, je preveč strašno, da bi bilo izgovorjeno.
zatem je prišla sedanjost: vzpostavlja se
neodvisna demokratična republika krava. jezero leži
v sebi kot v kakšni resnici in tam dolgo in tesno molči.
pozablja, da je osnova vsake resnice telo.

da je prostor edina škatla ljubezni. toda jezero
je evidentirano zaradi revolucionarne dejavnosti:
ono verjame v samoupravljanje in ne prenaša kristjanov.
kaj se bo torej z jezerom zgodilo?
prazni in topli gobčki se potapljajo vanj,
da bi ga hitreje znočili. nebo se zastira, kot ogromna, svečana miza;
tajna policija vdre in do onemoglosti pije. zjutraj po jezeru
plavajo nabuhli kravji mehi. tako: smrt je domovina.

XV.

Jaz sem umazano, brezbožno jezero,
ena globoka svinja od jezera. ob petkih ne spustim
rib iz svojih ust, samo da jih ne bi mogli pojesti.
postim se, kadar si to zaželim. uporabljam zaščito. ob nedeljah
iz čistega kljubovanja preorjem vse svoje obale, položim roko
na tvoje lase in zaspim. nič drugega se ne premakne.
krave požrejo svoje noge. trave posekajo veter in zmrznejo,
da bi bil mir do sitega temen, premik pa glasnejši.

sanjalo sem, da hlapim. moja téma je stišala tuje
tème, potem pa je izginila. sprva preširoka je bežala skozi gozd,
skozi neko hrupno dolino, kot da so jo prepoznali. jaz sem vpilo:
počakaj, skrilo te bom v svojo besedo, z besedo pa bo že
kdo voljan in srečen šel naprej. ampak, h kateremu jezero, jezeru potuje bog?
ne vem, sem reklo in se obrnilo stran. z vseh strani je maj
prinašal zorenje. in pike, ki so prihajale iz zrnja, so
nedvomno končale vse noči, in tudi to.

tu sem. plešasto ležim pred tvojimi travami
kot v kakšni zgodovini. ravnico v hipu napolni pesem:
tako od nekod krenejo kosci, da bi naju izenačili. goste ptice
se spuščajo po njihovih ostrinah, pastirji pa ne zapustijo koč. jaz sem
že cele dneve noseča jagoda na tvojem jeziku in zdaj brez sramu
in spet brezbožno blodim po pokrajini, kot po velikanskem situ. enkrat se bo
tudi to nehalo. ko moje oči ne bodo več nikogaršnje oči, me ljubi
in ne imej drugih jezer razen mene.

LORENZO FIGA

NE

(povzeto po portugalskem originalu dona Lorenza Fige,
doktorja alkimije v Toledu, okoli leta Gospodovega 1832)

I.

Po skrbnem in zavzetem pretehtavanju različnih pojavov, ki izhajajo iz empiričnih, to je stvarnih spoznaj, dosegljivih vsakemu posamezniku naše vrste, in ki temeljijo zgolj in samo na izkušnjah skorajda tretjine stoletja ter opirajoč in prilegajoč se na kolektivno nezavedno (ter skrbno izogibajoč se tako zvani kozmični zavesti), ki izhaja iz nedoločljivih mer, enot, količin popolnoma nespoznavnega prakaosa, za katerega me mika, da bi ga imenoval tudi absolut (in ga tudi bi, če bi ob tem ne čutil gnusno smešne osramočenosti) in torej, kot omenjeno zgoraj, skrbno ogibajoč se tako zvani kozmični zavesti, ki bojda pluje vsepovsod naokrog ... kakorkoli, v oziroma o svetu, kjer se ne strinjamo in se ne moremo strinjati niti glede tega, da se ne strinjamo ali da o tem ... lahko povem naslednje: če bom (na glas) tožil, da me boli zob, žuli čevelj ali pada dež, in to večkrat ponovil, me zob ne bo bolel nič manj, še vedno se mi bo mučilo stopalo in sonce, to samodržno oko sreče, ne bo sijalo na moje življenje. Mogoče je celo zelo enostavno spoznati objektivno resnico in tako tudi ravnati, biti torej resnično objektivni ali objektivno resničen ... no, ampak, resnično pravilno ubesediti (če pod tem izrazom razumemo pravilnost kot nekaj, kar resnično razumejo tudi drugi, drugi, ki niso jaz ali, v nekaterih primerih, tudi in celo ti, ampak drugi, ostali) ... torej, tako razumljeno, pravilno ubesediti že naj-ne-pomembnejšo misel, to, spoštovani dragi drugi — to ... to, je pa nemogoče.

II.

Po tem manierističnem uvodu naj vam, spoštovani plebus, povem, da se mi ljudje zdimo odveč in (neoriginalen kot sem) se v tem prepričanju tudi tukaj opiram na meni znane najboljše pribežnike iz življenja, ki so uspeli, vsak na svoj način, praktično, teoretično, funkcionalno, miselno ali kakorkoli že ... se zapreti in/ali izolirati pred bedami svojih dob — prostodušno želim zanikati smisel kakršnegakoli bivanja, zavedajoč se absolutizmov dandanašnjega pontifexa maxima s citatom njegovega dobrotnika, za katerega pa je prvi mislil, da je slednji njegov sluga, ko je dejal: »Človek je zabita žival, po meni sodeč.«

MICHAEL FARRELL

Prevedel TIBOR HRS PANDUR

LEPA MAMA

Vedno si povezoval ta dva termina, delno zaradi branja Schillerja; delno zato, ker si gledal Kimbo. Kimba sublimira svojo mamo v vodi. Vedno si si zamišljal svojo mamo kot baročno figuro. Greš v gozd. Nekaj narediš iz drevesa: knjigo, gorjačo. Snov prihaja iz mame, tudi sreča in zatorej lepota. Mama pričakuje ljubezen in jo odkrije, odkrije, da je lepa. Sin joče bele solze, si predstavlja, da so morska pena, klif, ledena gora s pivom pod svojo površino. Knjiga pravi: »Drevo ali meditacija;« gorjača pravi: »Drevo ali meditacija.« Devico Marijo h govorjenju spodbuja gibanje otroka v njeni maternici. Govori hebrejsko: רממ ומכ טעוב אזה — Brca kot pankrt«. Definira neke vrste demokracije. Njeni privrženci se dobivajo z njo v templju. Njen sin, zdaj dvanajst let, nekje plava ali sublimira svojo mamo v gozdu. On je neke vrste knjiga ali gorjača. Zgodaj začne pit' vino; noče it' v vojsko. Mora prestopiti mejo v drugo državo. Dela v tovarni cementa, tam ko moški končajo šiht, ženske plešejo z njim. Domotožje ga daje in pije viski Prej ali slej plava nazaj čez mejo

Drevesa visijo nad reko. Ne more reči ali je ali so srečni ali lepi: vidi svojo mamo na nebu. Zvezde so težka dramatika. Vojska si ga še vedno želi. Tam sta knjiga in gorjača meditacija. Njegova mama moli za njegovo srečo. On zgradi stolp iz pivskih konzerv in kritiki rečejo, da je lepo. Tako da zgradi celo mesto in ljudje začnejo živeti tam, prakticirat neke vrste demokracijo. Sčasoma je območje priključeno Španiji. Vse to mi poveš, mešaš zgodovino umetnosti z zgodbami svoje mame. Tudi ti nisi hotel v vojsko. Ampak bilo je v vojski, kjer si prvič našel ljubezen. To je bila skrivnost, ki si jo skrival pred mamo. Tvoja mama ni bila risanka, niti politična ali verska figura, a kljub temu si jo, na določen način, mapiral na nebo. O tebi je govorila čisto drugače. Rekla je, da te je vzela iz drevesa; bilo je temno in ni vedela točno, kaj si, ali si tekst ali orožje ali glasbilo. Da si bil lesen deček, je bilo popolno presenečenje

BEAUTIFUL MOTHER

You've always associated the two terms together partly due to your reading of Schiller; partly due to your watching of Kimba. Kimba sublimates his mother in the water. You've always thought your mother a baroque figure. You go into the forest. You make something from a tree: a book a club. Material comes from the mother; also happiness, and therefore beauty. The mother expects love and finds it, finds it beautiful. The son cries white tears, imagines them surf, a cliff an iceberg with beer beneath its surface. The book says: »Tree or mediation;« the club says: »Tree or mediation.« The Virgin Mary is prompted to speak by the movement of the baby in her womb She speaks Hebrew: רממ ומכ טעוב אזה — He kicks like a bastard.« She defines a kind of democracy. Her followers meet with her at the temple. Her son, now twelve, is somewhere swimming, or sublimating his mother in the forest. He is a kind of book or club. He starts drinking wine early; he refuses to go into the army . He has to go across the border to another country. He works at a cement factory there When the men knock off the women dance with him. He's homesick and drinks whiskey Eventually he swims back across the border

The trees hang over the river. He can't tell whether he or they are happy or beautiful; he sees his mother in the sky. The stars are heavy dramatic. The army still desires him. There is book and club mediation. His mother prays for his happiness. He builds a tower out of beercans and critics say it's beautiful. So he builds a whole city and people start to live there practising a form of democracy. Eventually the area is annexed by Spain. You tell me all this, mixing art history together with stories of your mother. You didn't want to go into the army either. But it was in the army that you first found love. It was a secret you kept from your mother. Your mother was not a cartoon, nor was she a political or religious figure, yet you mapped her, in a sense, in the sky. She spoke about you quite differently. She said that she had taken you from a tree; it was dark and she hadn't known exactly what you were, whether text or weapon or musical instrument. That you were a wooden boy was a complete surprise

NEJC BAHOR

NOR

vedno se raje družim z norimi.
vsi ostali so vedno
preveč čisti ali preveč umazani,
norost je ravno nekje vmes,

kako veš, da si nor?
to ti povedo ostali, čisti ali umazani.
no, ne povedo ravno, da si nor,
najprej te po ovinku vprašajo,
zakaj se družiš —

s tem ali tem tipom,
z ono ali ono devo,

tu izbereš joke:
poveš, da si neodvisni raziskovalec;
ambasador;
da delaš na radiu študent,
da si sit in imaš poln kurac
normalne teže.

poveš, da ti gre na kurac,
kurac in kurac
pogovor o klasiki:
borilne veščine, droge, glasba —

o zamašku steklenice
ob pravi duši
se razlije vsebina.

ali ni res,
da življenje kliče po novem?
neodkritem, opranem in kolažiranem?

evo, ravno je en normalen rekel: »struktura«,
struktura.
rekel bi iz prve, iz žepa:

de-konstrukcija
de-strukcija
de-dukcija
a-akcija

bolje pogovor končati s kruljenjem črke A.
kot z vremenom, janšo ali z: ja.

nor je on, ki gre gor, ali kako gre
nori rek.

poleg:
šnita je vedno odkrita
in

pizda vedno čaka,
kurac vedno išče,
pijanec vedno trezni pamet,
hašiš jo za-twista,

član normalnosti se ž njo ne ubada
raje čačača, pa ne predaleč, v pank.

torej po vseh navideznih in realnih
osebah.
sem raje tiho z norim,
kot.
govorim z onim drugim.

sploh pa psovka
nor je nor in ona nora.

je postala kompliment.
normalni priznavajo svojo zmoto.
zdaj ko je tako, lahko končno stresemo krila
in se malo pohecamo.

CHILD IN SHIT

nekdo je skril slabo vest. metelkova.
nekdo je prekinil debato in rekel:
»postal sem reka ljudi, ki me ne mara več«
ker M1
M2
pravi:
otrok surovine
hoče: koncept; dušo; trajekt
Slep si! ali dobro čuješ?
odgovarjaš na:
ti
smola
stol
(pištola)
strogi element
(prostaštva)
obvezen predmet obravnave barv!

si črn. si moder.
si kanta za smeti.

V TURČIJO NA REBUS IN NAZAJ

rebus.
tristo tri kvadrata
malo nazaj, pol metra desno
še malo
do konca rešujem

mraz na belem papirju
mrzle roke
drhti mi srce

preveč kave.
skupina turistov
pod palmo nad hišo —
turek kadi

spodaj
muslimani
brez hlač
dolge kute
ne znajo plavati.

vsak dan
najdem v sebi
manj
in
manj evrope.

BALADA

ti, velika kot
gospodarstvo
z očesi odprtimi
semaforji
luščiš vosek
z najinega konca rjuhe:
pošlješ me po pivo

objet sem v tebi; ne morem,
oglasi se zjutraj,
ko šlem ne bo več smrdel

(po zmajevki in vinu),
dovolim si gristi,
trpinčiti sebe,
ta sluz in cuker,
na momente je tvoj
(po zidku gor in dol),
veliko se igraš z lasmi,
srca ne premakneš,
pošlješ me po pivo

na večer krasta:
veš, da se bom izgubil v gužvi,
ne opletaj z besedami,
kako misliš, da sem se jaz navadil nanje?
kaj bom, ko te ukradem,
božal lase?
turkiz?
žveplo?

ljubim dlake/švic/meso
in jeklo
(najin mali) kaos,
masturbacije v dvoje,
ped za pedjo v tebi odkrivam
strup in več strupa

kompanija slepcev v glavi
in tečnih starih žena,
tarejo me, sumljivo so tiho,
v ponedeljek, v sredo
živim s tabo.

sanjal sem popoldanske obiske,
groza namišljenega občevanja,
čakam na turčijo.

omrežim zmaja,
spustim jeklo ravno dol
brez: prestanka,
bolečine
ljubim mrtvo telo

to preprosto pride jeseni:
ko se vse skrije
in ostaneš sam
v dvojini »življenja«
narediš načrt,
pošlješ me po pivo
na krust večer,

ko dobro veš, da se bom izgubil

na koncert 100 kil marmelade
in kaos in pomaranče,
kdo je ta nejc bahor?
ga poznam?
njegovo bančno kartico?
njegov kredit?
dolg na davčni?
so to njegovi zobje,
deux ex patria,
deux ex matris

je to ona, so to njeni lasje?
je to ona, so to njeni lasje,
imajo drobiž, drobnjak za pivo?

ne obsojaj jutra po večeru,
primi me za roko,
skrij ogenj, skrij zobe,
poljubi me v filmu,
vendar drži me v pesteh,
naj crkne na električni grmadi
tista cunja najinih
teles

v ponedeljek, torek
v popoldanskem času
so to končno njeni lasje,
je to groza maščevanja,
bridko jeklo,
napol je oveseni kristal,
je to ona, so to njeni lasje,
je to on, je to nejc bahor,
ne ga na blef poslati (na krast pank večer),
skrij čevlje in se pokloni

vzemi roke, daj jih na toplo,
dva utripa stran: južni balkan

DAVORIN LENKO

MATADORJI SUPERNOVAM

Zadnje tedne je vedno pogostejše mislil na Marijo; prikazovala se mu je v sanjah, v blodečih urah jutra, tik pred svitom, ko se je nemirno premetaval po hotelskih posteljah. Bežne odseve njenega drobcenega života je videval v odsevih izložbenih oken in v lesketu oči ljudi, ki jih je srečeval na ulicah, je — pa čeprav vedno zgolj bežno — opažal zametke njenega pogleda, način, kako ga je včasih pogledala: nekam v prazno, čezenj, mimo njega, pa vendar globoko vanj. Pravzaprav ni nikdar prenehal misliti nanjo, je obujati iz spomina, vendar pa je bila njena sicer postopna, a vedno intenzivnejša prisotnost v njegovem vsakdanjem življenju zanj nekaj novega. Spomin na Marijo se je v njem prebujal z nekakšno trdno odločnostjo in bolj kot je bežal, bolj je bila ona z njim, v njem. Slišal je odmev njenega glasu v svojem, čutil njene besede v lastnem grlu, videval poteze njenega obraza, ki so se kot kakšne meglice razprostirale čez njegovega, ko se je pogledal v ogledalo.

Potoval je. Trpko je užival v izgubljenosti in brezciljnosti. Ena hotelska soba je sledila drugi, eno letališče drugemu, kavarna kavarni, pivnica pivnici, stare ulice drugim, temačnim, z vonjem stoletij nič drugače kot prejšnje prežetim starim ulicam. Evropska mesta pa Amerika; od Miamija do Los Angelesa, nato na sever, v Seattle in v Kanado. Južna Amerika: Brazilija, Argentina. Pa Kairo, Tel Aviv, Dubaj, Peking, Tokio. Nato nazaj: Moskva, Sankt Peterburg, kjer je skoraj umrl zaradi alkohola, se vrnil v središče Evrope: Milano, Pariz, Amsterdam, Praga, London, Berlin, Helsinki, Oslo ... Ne nujno v tem vrstnem redu; še sam ni vedel, kje vse je že bil in kaj je tam počel. Včasih je med svojo borno prtljago našel kak listek, vozovnico, račun, in za vse na svetu se ni mogel spomniti, kakšna je zgodba tiste nesrečne stvari. Na primer Tel Aviv: račun za dve steklenici šampanjca. Berlin: vstopnica za muzej. Rio de Janeiro: prospekt za konjske dirke in neka telefonska številka. Austin, Teksas: loterijska srečka, ki je nikoli ni preveril. Preteklosti so se izlivala vanj, počasi kapljale v njegov bežeči brezdelni sedanjik; napol v snu jim je prisluškoval, se jim za trenutek začudil, nato pa zamahnil z roko in pustil, da so izpuhtele; z zmečkanimi listki svojih preteklosti je polnil diskretne koše za smeti svojih hotelskih sob.

Ko ga je beg zvabil nazaj v Evropo, ga je Marija že obsedala. Pil je pijače, ki jih je imela rada, in vedno bolj je sledil njenim vegetarijanskim načelom prehranjevanja: vsake toliko se je prav dekadentno opil s cenenim alkoholom, nato pa se naširal z mesom. In bežal je. Pred sabo, pred Marijo, pred vsemi in vsem. Lizbona se ni čutila prav. Milano in Rimini sta bila preblizu doma. Berlin je bil preveč moderen, London preveč meglen. V Stockholmu je v temačnem baru prisostvoval poljubljanju in

nič kaj diskretnemu otipavanju dveh lepih, drobnih lezbijk in še isto noč je moral zapustiti mesto. Prvo letalo, na katero so ga spustili, je letelo v Oslo, kjer se zaradi vremenskih razmer štiri dni ni premaknil iz svoje sobe in so hotelski uslužbenci že zaskrbljeno preverjali, če je sploh še živ. Obupaval je že nad Evropo, ponovno razmišljal o Južni Ameriki, o revščini in znoju, ko je nekega nežnega poletnega jutra tekom svoje intimne svetovne turneje, ki je trajala že tretje leto, ponovno (četrtič, mogoče petič v življenju) obiskal Prago in nenadoma ga je prevzel neki sakralen mir. Mir, ki je ležal v sončni svetlobi in v petju ptičev, v statiki mesta, v pogledih mimoidočih; za okni starih meščanskih hiš, v sencah pod drevesci in v prijetnem hladu, ki je s sladko pogubnostjo, značilno za poletna jutra, ves minljiv bdel nad neizbežnostjo vročega dne. Mir, ki si ga ni drznil raziskati globlje; zgolj objel ga je in prvič po dolgem, dolgem času, pravzaprav vse odkar je zadel na loteriji tisto sedemmestno vsoto denarja in ki si je ni znal razložiti navkljub vsej numerologiji, s katero jo je analiziral, in ko je ves svet postal njegov pravi in edini dom, si je odkrito, povsem gol sam pred sabo, pa čeprav le za božanski (in prav tako božansko kratek) trenutek priznal, da se mu zdi, da čuti, da mu ni treba več bežati. Vsaj za nekaj časa.

Dnevi so tekli skozenj v prijetni omotici; neprestano nahajajoč se v rahli opitosti je navidezno povsem brezbrizno živel iz dneva v dan, obdan z mikro- in makrokozmosom kaotičnega starodavnega mesta, ki ga je oblegalo, požigalo mostove, ki so mu še ostali, in bil sorazmerno pomirjen sam s sabo, s svojo preteklostjo in s svojimi mnogoznačnimi, lucidnimi prihodnostmi. Izgubljal se je na starih ulicah, obiskoval cerkve in barčke, veliko popoldnevov je preprosto preživljal v kakšnem parku, razpršeno prisoten, bil in bival kot indiferentno stičišče gibkih, grenkih, preznojeno sladkih premic.

Ničesar ni. In ne more biti.

Bil je neki ponedeljek, mogoče sreda ali četrtek, ko je mirno kot povsem mimogrede sede na klopci v zakotnem parku v senci velikih dreves, ki so sprehajalce varovala pred vročino poletja, pil pivo in izza prijetne intime, ki so mu jo zagotavljale leče njegovih sončnih očal, opazoval ljudi, ženske. Ženske, za katere je ugotavljal, spet in spet, neumorno, kot da si tega ne bi hotel zares priznati, da so v vsakem mestu, ki ga je obiskal, različne, na neki neubesedljiv način, ki je dišal po jasmину na vrtu njegove stare mame in ki ga je kar nekoliko žalostil, pa tudi vedno enake. Kamorkoli si je pobegnil in kamorkoli je pobegnil ženskam, je namreč prek njih ugotavljal, da ga ne glede na to, kako močno si to želi, nikoli in nikdar — nikakor — ne bodo mogle rešiti. V tem so si bile enotne vse ženske tega sveta: ne glede na starost, postavo, družbeni status, verska

ali politična prepričanja, ne glede — pravzaprav — na katero koli sredstvo ali postopek (samo)identifikacije, ki v družbi hkrati ločuje in združuje bitja človeške vrste, so si delile absolutno nezmožnost, da bi ga odrešile. Skupni imenovalec, velika teorija poenotenja — in praksa. Nekateri bi rekli, da je iskal svojega osebnega Jezusa, Jezusa-žensko, ki bi nase prevzela breme njegovega življenja, njegovo bolečino in njegovo trpljenje ter vso to grenkobo nadomestila z mirom, ljubeznijo in upanjem. Nekateri drugi bi rekli, da je preprosto iskal drugo mamo, tisto, po kateri hrepenijo moški, kadar si želijo varnosti in spokoja, zagotovila, da bo vse v redu, angela varuha, ki bo bdel nad njimi, ko bodo spali zaslužen spanec brez sanj. Ni vedel, kateri bi imeli prav, če sploh kateri, a za takšne monopolne resnice mu je bilo navsezadnje tudi precej vseeno; niso ga opajale, niso ga napajale z energijo, ki jo je potreboval, niso spredale mrež pomenov, ki bi jim lahko sledil v zajčje luknje.

Njegove hotelske postelje so tako — z izjemo njegovega lastnega telesa, seveda — ostajale prazne, žalostne, dišale so po svežem, po kemikalijah, pralnih sredstvih, le redko pa po človeku — celo po njem. Ko je ob oknu ali na balkonu pokadil jutranjo cigareto, se je večkrat vrnil do postelje, povohal pregrinjalo in vzglavnik ter zaznal le vonj neživih stvari. Nobenega ogljika, ogljikovih izotopov, ostankov, usedlin. Le s trudom vizualizacije in racionalnega utemeljevanja se je lahko prepričal, da je tam sploh kadarkoli spal, in v trenutkih, ko si je z žejnimi rokami na obraz potiskal bele tkanine najetih postelj, je bil brezobzirno in brezkompromisno soočen z grobstjo lastne samote, nezmožnostjo bivanja v dvojini pod odejami, pod dimom, v goloti za nekoga drugega, pod stropom, streho, nebom in vsem, kar je nad tem. Hkrati pa je bil takrat tudi najbližje samemu sebi, svojim luknjam; živa in aktivna sama sebe oplojevalna afirmacija trenutnosti.

Rad je opazoval — neobremenjeno, zvedavo, v obljubi bolečine in prek le-te tudi drobnih, a povsem njegovih trenutkov bolečine in prek nje ostrega zavedanja lastne resničnosti — vsa tista ženska, njemu povsem tuja, povsem nerazumljiva telesa, ki so se, obtežena zgolj z lastnim golim, surovim življenjem, ponujala na pogled ljudem, javnosti, njemu. Kot odmev antične etike žrtvovanja, ki je velevala, da je morala žrtvovana žival prostovoljno stopiti pred oltar, se darovati, biti pripravljena in voljna umreti, da je ritual veljal kot čist, pristen, resničen, so se ženske, ki si jih je neusahljivo želel spoznati, okusiti, izkusiti ter tako prevaliti — pa čeprav le za nekaj trenutkov — svoje breme nanje, sprehajale po svetu, po mestih, starodavnih mestih, polnih raznoterih zgodovin in kontekstov, ki jih nihče nikoli ne bo povsem razumel ali zaobjel v njihovi celotni neotipljivosti. Hodile so in delale in dihale in živele kot pajki na mreži, ki so jo spredli drugi pajki, dolgo

preden so se one gole in krvave rodile, in jo bodo spredali dalje, ko bodo nekoč umrle. Seveda, prispevale ji bodo kakšno nitko ali dve; nitko, ki bo sicer za vedno ostala neimenovana, vendar pa bo neizpodbitno njihova; bo pot, ozka gaz, po kateri je nekoč hodil živ človek, ki je žarel in boel in ki je svoje življenje ponujal kot kontekst drugim ljudem; pot človeka, ki se je povsem nesebično razdajal in se utemeljeval s tem, ko je zgolj živel: duhovi hindujskih krav, preneseni v drugo kulturo, drugo dobo, nezmotljiva surovost bivanja.

V praškem parku je tako opazoval žensko, punco, ki je sedla na klopco nasproti njegove, žensko, punco, razcvetelo v vročici poletja, juniju življenja; velike prsi, široki boki, rjave oči, v trakaste sandale ujeta temna stopala. Tudi vanjo se je naselila Marija, duh Marije, brezimni angel, prisotnost, ki se ne naznani in ki nikdar ne vpraša za dovoljenje. Tako vljudni so navsezadnje zgolj demoni, angeli pa v ljudi vstopajo popolnoma brez omejitev. Včasih gre za preprost pogled, ki navdihuje, spet drugič za veselo oznanilo posilstva; človek, ki ne ve, da trpi, navsezadnje vendar ne trpi in človek, ki ne ve, da je ujet, je svoboden: elektroni, ki so opazovani, nagajivi mucki, ko so sami v stanovanju, zamolkla, prekipevajoča gospodična na sosednji klopci, nestanovitna, neučakana, svetlobo in toploto izžarevajoča bejba z gladkimi, lesketajočimi nogami, dolgimi prsti, dolgim nosom, zagorelo poltjo, mini krilom, črnimi v soncu lesketajočimi se lasmi, odprto knjigo v naročju: Henry Miller, Seksus, seveda.

Čakala je. Pa vendar je bilo očitno, da ne čaka nikogar. Zgolj čakala je — na podoben način, kot je on koprnel: na splošno. Njena trenutnost ga je navdajala z neprijetnim občutkom vdiranja v njen zasebni prostor; ni bil namreč povsem prepričan, če se tisto lepo, mlado telo res povsem hote razkazuje svetu. V njeni pojavnosti je ležala komaj, komaj prikrita bolečina, vročekrvna melanholija, nekakšna brezciljna ujetost, kot da ne bi imela kam iti, kot da je bila ravnokar izvržena iz kakšne spalnice, v kateri je še do nedavnega visel narkotično postan zrak, poln vonjav po seksu, cigaretnem dimu in hlapih žganih pijač. Le s težavo jo je opazoval po več kot nekaj sekund naenkrat. Cigarete so ji dogorevale med dolgimi, koščenimi prsti, ko je gledala nekam čez park in daleč, daleč proč, in čas mu je umiral, ko je v kratkih, osredotočenih izbruhih pogledoval proti njej.

Nekoliko pa se mu je tudi smilila, kot so se mu vedno smilile ženske, ki izgledajo kot zvezde, tik preden postanejo supernove. Ženske, ki hrepenijo po matadorju, ki bi ukrotil bika njihove sle, njihovega nemira. Ženske, ki prav tako kot on čakajo na nekoga, da jih ukroti, premaga njihove demone, ubije v njihovem egu vse, kar je zatiralsko, in jih tako — končno in dokončno, pa vendarle vedno le začasno — odreši.

Ženske, ki se zaslepljene od svoje lastne svetlobe ne zavedajo,

da bodo morale, če hočejo najti svojega matadorja, igrati vlogo bika.

In da matador ubije bika.

In da nobena supernova ne more v življenje obuditi vseh bikov, ki so jih vsi matadorji ubili v vseh časih in vseh resničnostih vseh možnih in nemožnih obstankov človeštva, matadorjev, bikov.

Pa vendar, upanje ostaja: včasih bik ubije matadorja.

Njuna pogleda sta se za bežen trenutek srečala. Pokimal je in se ji nasmehnil, ona pa je le pogledala stran in se pretvarjala, da ga ni opazila.

Nekatere ženske hrepenijo po naletu bika in nekateri moški jim lahko nudijo ravno to.

Nekateri moški niso sposobni nuditi drugega kot nalet bika.

Vendar pa je za razliko od enih in drugih sam le opazoval. S svojega sedeža visoko v kamniti areni, prepojeni z znojem muk in radosti in s spomini na stoletja nenehnih družbenih sprememb, na občutljivem stičišču tradicionalnega in modernega, impulza ‘ostati’ in hotenja ‘spremeniti’ je mirno in tiho, prizadeto, seveda, pa vendar spoštljivo opazoval, kako so matadorji in biki igrali svojo brutalno, krvavo in surovo igro čiste telesnosti, čiste krutosti, ter poskušal razumeti.

Ljubezen.

Seks.

Mehanizme odrešitve.

Če se najdeš s tem, da se izgubiš ... Kaj si: najden ali izgubljen?

Telo ženske, ki je brala Seksus in spet in spet pogledovala v daljavo, je iz množice sprehajalcev v parku izstopalo po svoji izklesanosti, popolnosti v neskladnosti. Bila je kot film Stanleya Kubricka: klasična lepota simetrij, ki se je oplemenitena z decentraliziranostjo dvajsetega stoletja, in nato, prek njegove tenkočutne percepcije kot pozno popoldanska senca v obljubi nepozabne poletne noči nekje daleč stran od doma ležerno podaljševala v statično kakofonijo enaindvajsetega stoletja, v njegovo stoletje, v vodnarjevo dobo, njegovo dobo. Očarala ga je, njegova Kalipso, ki nikdar ne bo vedela, da ga je sploh ujela, njegova Kalipso, tako dobra in učinkovita kot katerakoli druga, ki mu je kadarkoli pritegnila pozornost in od katere mu pravzaprav nikdar ni bilo treba bežati. Pa je vendar bežal. Ob obličjih teh Kalipsoidnih domin — v vsakem mestu, v vsakem okolju je našel kakšno — je bil vedno znova najdlje od svojega doma, miru; miru, ob nepreklicnem in nezmotljivem obličju, ob katerem bi se končala vsa njegova koprnenja in on bi se v prostranem svetu znašel sam in celovit, nepovratno enoznačen, monopolen. Propadajoče sonce tik pred kolapsom, ki je bilo ujeta v njem in on v njem, bi izginilo v ničevost, izravnalo bi čas in prostor, ki ju je poprej krivilo, in on bi postal le še

senca samega sebe, senca, spekter brez preteklosti in brez prihodnosti, lupina brez hotenj, brez žalosti in brez smotra. In bežal je in bežal, potoval, nova mesta, nove sobe, le sosledje mogočnih podob v megli, v noči, v zrcalih in za šipami, bežal in se skrival in se razdajal in srkal življenja drugih ljudi, žensk, srkal kot kakšna žalostna spužva, gostilniška krpa, sorazmerno zadovoljna posoda za ostanke. Ali presežke. Vendar nič več. Nič več bega. Marija zdaj vstaja iz pepela, njena v modro-belo srajco oblečena pojava blodi po gozdovih njegove podzavesti. Pod vsemi kamni je in biva v vsakem koščku lesa.

Vse bo še v redu.

Sence so se daljšale, trava je bila zelena in nebo modro, mesto je brnelo, opazovana lepotica je obračala tanke strani tiste žalostne knjige, občasno prekrizala dolgi nogi, si popravila pramen las, ki ji je padel na obraz, popravila krilo, ki je zlezlo previsoko, si prižgala novo cigareto, nato spet dolgo pogledovala v daljavo. Padal je večer in prebujal se je mrčes, ki je brnel okoli njegove glave, motil njegove misli, motil njegov mir.

Iz torbe je potegnil novo pločevinko češkega piva, ki je nekako postal temeljni kamen njegove dnevne diete. Nikoli ni razumel, čemu vsa množična navdušenost nad češkim pivom: bilo je grenko, mehurčasto in toplo, prav takšno, kakršno bi po nekaj urah ždenja v trobi na vročem poletnem zraku bilo vsako pivo kjerkoli na svetu. Na pločevinki je pisalo, da gre za staropramen. Marija je vedno pila staropramen, če ga je le lahko dobila. Tudi ona je bila navdušena nad Prago, nad njeno mistično zgodovino in njenimi okultnimi skrivnostmi. Dvakrat sta skupaj obiskala to mesto in z nasmeškom na obrazu in potnih rok ga je z nekakšno mešanico histerije in otroške navdušenosti vodila po starih, zakotnih ulicah, mu razkazovala stare knjigarne in trgovinice, sede na zadnji terasi zanikrnega lokala mu je prerokovala iz Crowleyjevega tarota, v nekakšnem medlilu sta obiskovala kraje, kjer so se, po njenem mnenju ali poznavanju, nekoč, stoletja v preteklosti zadrževali okultisti, spiritualisti, kabalisti, pisatelji in pesniki ter drugi trpeči, tako kot onadva po nečem več, drugačnem več, koprneči ljudje. Marije, ki so jo starši sicer krstili kot Jožico in ki se je pri svojih enaindvajsetih dala preimenovati, že več let ni bilo več med živimi. Odšla je s tega sveta, sama in osamljena, prostovoljno in pri polni zavesti v enaintridesetem letu starosti. Žrtvovala se je drevesu v gozdu za psihiatrično bolnišnico v Ildriji, pomolila k vrvi, ki si jo je zategnila okrog vratu, in k alkoholu v njeni krvi, pomolila k svojim bosim nogam, ki so jo nosile do drevesa, s katerega se je obesila, pomolila k sebi in svetu, h kvarkom, kvantom in Bogu, sklenila mir s Hudičem, ki se mu je

predajala, in z vsemi črnimi luknjami v vesolju, pravzaprav v celotnem obstanku, pomolila in se predala vsemu temu vrvežu idej in ničelnosti, točkam čiste ljubezni, kjer je vse nič in nič vse, pomolila, se predala in se žrtvovala, zadnji dah, zadnji pogled, gozd, megla, jutro, nesrečne ptice in se zazibala, odšla, prešla. Zlata scalnica, ki je kapljaje otekala iz nje, je s svetlobo napolnjevala sonca prikrajšane močerade, polže, mravlje in črve, uši ter veverice.

Verjela je v dušo, vendar ne na konvencionalen, krščanski način. Verjela je, da duša ni nič drugega kot neskončno majhna točka singularnosti v vsakem človeškem — in dalje: živem — bitju. Verjela je v Boga in v Hudiča ter se jima priporočala, verjela v Jezusa, sina božjega, ki je za grehe človeštva na križu umrl, tretji dan pa od mrtvih vstal in v nebesa odšel, in verjela je v Jezusa, revolucionarja, mistika, posvečenca, da, pa vendarle v zgolj človeka, majhnega, čokatega Juda, ki je imel velike ideje, ženo in otroke. Verjela je, da edino paradoksi in paradoksalna stanja lahko nahranijo črno luknjo, ki je človeška duša, in iskala je takšna stanja, jih živela in jim darovala, okušala je paradokse, verjela, gorečno verjela, trpela in uživala, se smejala in jokala, svojo umazanijo in bolečino je predajala Hudiču, ki jo je tolažil, in prek drobnih, čistih radosti se je darovala Bogu, ki je njeno kopnenje po nečem več oplemenitil z ljubeznijo. Molila je k Antikristu, h konceptu antikrista, ki jo je navdajal z mirom, globokim spokojem, jo zibal v omamne odmaknenosti, ko je njen duh drsel po pašnikih neke prav specifične Arkadije, kjer ni čutila ne strahu in ne radosti, v stanje brez čustev, onkraj življenja, smrti, časa.

»Bog je mogoče res ljubezen,« je večkrat rekla, »toda Antikrist je mir.«

Spoštljivo je ponovil te besede praškemu parku v visokem poletju zvečer in v Marijin spomin naredil dolg požirek piva, ki je že izgubilo vse mehurčke.

Bili so časi, ko si je želel, da bi lahko verjel tako gorečno, kot je verjela ona, pa ni mogel; nikoli in ne glede na vložен trud. Njegova nenasitna singularnost se je hranila na drugačnih paradoksih. On je hotel ženske, ne Boga; hotel je osebnega Jezusa, ne Antikrista. Hotel je zgoreti v seksu, in ne mirno zaspati — končno, kot prvič zares zaspati — v večernih vrtovih, ko se skozi nebo vleče zvezda repatica, ko se trije berači odpravijo na svojo prvo in zadnjo pravo pot, ko se konec bliža v sladki obljudi večnega dremeža, zadovoljnega predenja mladih, zaspanih muc.

Njegova duša se je hranila s sobivanjem biti in ne-biti, imeti in ne imeti. V primežu večnega statusa quo sta jo držala na eni strani njegovo hrepenenje, njegov nemir, na drugi strani pa tisto temno, obupano, pa vendar plemenito zavedanje, da bodo njegova koprnjenja vedno ostala neuslišana, da

ne bo nikoli zares izgorel, se povzpel med angele in v tihi, vseobsegajoči kataklizmični eksploziji mesa in krvi in svetlobe in zemlje izginil med njimi pod dotiki, potiski v sladki, slani, grenko-kisli notranjosti Jezusa-ženske, ki jo je iskal, ki je ni iskal, za katero je verjel, da potencialno obstaja v vsaki ženski, ki jo je kadarkoli srečal, v vsaki ženski, ki je kadarkoli obstajala, za katero je verjel, da nikoli in nikdar, pod nobenimi pogoji ni mogla zares obstajati, da je oksimoron, paradoks sam po sebi, nezmožnost, ničelna točka pomena in sile in energije, prav zaradi tega pa je v obstoj takšnega bitja navsezadnje spet (in ponovno) verjel.

Tukaj je; vedno je bilo — brezimno Kraljestvo. Kot beseda ‘psica’, ki je najlepša, najčistejša takrat, ko se ne nanaša na samico Canis lupus familiaris.

Seveda pa ni šlo zgolj za ženske, za neukrotljivo slo, ki jo je izžarevala denimo princesa ognja, ki je pač — tako je nanesclo — sedla v njegovo bližino, odprla knjigo in prižgala cigareto. Prav tako ni šlo za šepetanje ravno prav sladkih in ravno prav odurnih besed pripadnosti in užitka v ženska ušesa, ko bi ves vpet v krč izbrizgaval svoja bela semena v njihova gostoljubna, varnost obljubljajoča drobovja. Večkrat in ob različnih priložnostih so ga tisti redki ljudje (ponavadi so bili to kakšni žalostni, razočarani in vsaj malo bolj kot rahlo pijani moški), ki jim je pustil dovolj blizu, vprašali, o čem sploh govori, ko govori o ženskah, in kaj navsezadnje pričakuje od njih. V takšnih trenutkih se je le nasmehnil ter se izmuznil odgovoru s sicer povsem simpatično repliko, da je to ‘pravzaprav dobro vprašanje’. A v soparnih nočeh, ko ni mogel spati in se je premetaval po posteljah preveč utrujen samega sebe, da bi lahko počel karkoli drugega kot kadil in s pogledom motril zavesa na oknu ter upal, molil in se bal, da se bodo zganile v odrešujočem pišu vetra, je včasih vendarle klonil pod težo hotenj in šepetaje priznal svoja hotenja. Denimo: »Divji med z vijoličastimi gobami. Razglašene klavirje. Kapljanje kock in klokotanje kapljic. Trikrake škarje in sinočnjosti na stopniščih.« Neumnosti, seveda, toda Marija bi razumela.

In včasih je.

Skrita v mraku, tik izven njegovega vidnega polja, za ognjeno zaveso neprepustne teme ga je razumela. Včasih. In takrat je lahko zaspal ne glede na soparo ali nepremični zrak, toda njegov spanec je bil prazen, absoluten, vase je posrkal vsa spoznanja budnih ur minulih dni, naslednja jutra pa so se rogala tej neprodušnosti in osramočen je sklanjal glavo ter pobešal pogled proti tlom. Spet drugič pa so njegovo izpoved slišale zgolj z nočjo prepojene stene hotelskih sob in dim se je še ure dolgo valil proti stropu. Takrat je vedel, da mora zapustiti mesto, če hoče, da bo še kadarkoli spal.

Našla je zanko, obskurno, skrito pot v Babilon njegovih dni in mest.

Del njega si je neumorno želel stopiti do nje, jo zakriti s svojo senco, iztrgati tisto knjigo iz njenih rok ter jo vprašati, kaj se vendar gre. Kje je *Vizija in glas? Knjiga laži?* Njene umazane tarot karte, prva izdaja knjige *Der Engel vom westlichen Fenster*, iz katere mu je brala na stopnicah pred neko praško cerkvijo, tačas ko je njegova utrujena glava počivala na njenem ramenu. Zakaj ta knjiga razpok in mini krilce? Zagorela polt in hrepeneči pogledi? Marijine knjige raznoterih laži so končale v ognju in on se ni premaknil s svoje klopi. Le tisto, kar je počeno, je zmožno spočeti svetlobo.

Zato.

In hotel ji je povedati, da jo pogreša in da si želi, da bi sedela ob njem in mu pripovedovala o nenavadnih, nezemeljskih stvareh, vendar pa ni bil prepričan, če si sme vse to, iz spoštovanja do njenega spomina, sploh želeti. Pa vendar ... Si popotnik navsezadnje sme želeti le doma, Odisej Itake, vojak družine, mož sina in žena otroka? Kaj pa Kalipso, Kleopatra in brezštevilne v škrlat odete kurbe Babilona s črnimi mednožji in diplomami humanističnih ved? Kaj z njimi?

Pogled in zgolj pogled.

Ne v temni noči, temveč ekvinokcijo duše se je nekega večera Marija odpravila k maši, kjer se je v temi skoraj prazne cerkvice slekla do spodnjega perila, in ko je kleče mrmrajoče molila, jokala od pokore, predrznosti, igrivega užitka, stopnjevanja resničnosti, pričakovanja, z britvico nič kolikokrat zarezala v prsi in trebuh. Majhne ureznine, sistematično delovanje roke, kakor zgoraj, tako spodaj, in kakor znotraj, tako zunaj — britvica je spet in spet načenjala njeno mehko kožo. Ko je napočil čas, je mirno, pravzaprav kot v transu odšla po hostijo, po svoj košček Kristusovega belega, nežnega telesa, telesa, ki je umrlo, se žrtvovalo zanj, in mašujoči župnik, dostojanstven, prizemljen človek, je storil najbolj profesionalno — pa tudi najbolj preprosto — stvar v svoji karieri Božjega služabnika: obhajal jo je.

Po tem dogodku so Marijo hospitalizirali, in ko je leto pozneje odšla k Bogu, Hudiču, Satanu, Luciferju, Antikristu, ko je zaspala na Zemlji in odšla v večerne vrtove sladke, neumite, večne kurbe, nežne, milostljive kurbe, psice, krave, poscane Lilith, h kateri je drkala in ji sežigala bele rože, je isti župnik tudi vodil mašo in pogreb, pozneje pa je na sedmini nekaterim izbrancem z začudenostjo, skoraj sakralno spoštljivostjo v pridrušenem glasu povedal, da še nikdar v življenju ni v očeh

kakšnega človeka videl tako goreče, tako grobe in tako žive pripadnosti (vendar ni povedal, pripadnosti komu) in vere, kot ju je videl v Marijinih očeh tistega večera, ko je porezana, krvava, bosa in praktično naga prišla k njemu prosit odrešitve Kristusovega telesa in tako prek njegove nesebične daritve skromno in milostljivo kot kakšna melanholična devica potrjevati svojo bolečo paradoksalno vero, ki jo je ad infinitum razžirala in oživljala kot infuzija nacističnega cianida in alkimističnih belih kapljic tekočega zlata, mističnih Plesočih voda Zelenih mož Islama, ona, nerojena, novorojena sestra Lokiju in Prometeju na skalah.

Naj tisti, ki ima ušesa, sliši.

S toplim zavedanjem — pravzaprav sprijaznitvijo, ob obličju katere bi marsikdo klonil, obupal, njega pa je navdajala z rahlo navihanim občutkom miru in vero v človeško vrsto —, da vse najbolj romantično zveneče pesmi pravzaprav le redko govorijo o ljubezni do sočloveka, temveč o drogah, je pospravil smeti v bližnjo kanto, si oprtal nahrbtnik in se lahkotnega koraka napotil proti hotelu. Le še en turist, ki uživa večerni mir in živi v začasni, a zato le še toliko bolj sladki iluziji drugega življenja, drugega okolja, drugega sebe. Kot pijan bik je zadeval ulice in se opajal z energijo ljudi, ki so počasi zapuščali stanovanja ali službe ter se podajali v svoja večerna življenja. Navidezno verjetno brezciljno, nekako prijetno zamaknjen, a osredotočen je hodil, kadil, postajal in se razgledoval okoli sebe, a razen kaosa ljudi vseh barv in vonjav ni zaznal kaj dosti. V hotel je vstopil s samozavestnim korakom in od uglajenega uslužbenca s skromnim nasmeškom prevzel ključe sobe. Tih, komaj slišen pozdrav, nato korakanje skozi avlo, stopanje v dvigalo, zapiranje vrat, ogledala na stenah, deveto nadstropje, hodnik, tišina, večerno zatišje, nato končno njegova soba, njegov razgled, njegova intima.

Zaklenil je vrata, odložil nahrbtnik na posteljo ter si sezul umazane pohodne čevlje, v katerih je hodil po vseh možnih mestih, mestih, za katera še tri leta nazaj ne bi nikdar rekel, da jih bo kadarkoli obiskal, mestih, ki so ga postopoma in zdaj bolj, zdaj manj, pa vendar konstantno, neustavljivo in neusahljivo praznila in praznila, dokler ni postal človek čistega bivanja, čistega kopnenja, čista, neuslišana duša, edinstvena, neskončno gosta in neskončno majhna točka v oblubi nenadnega, neodložljivega izbruha energije, gama žarkov, neskončno bleščečega briljantnega izžarevanja.

Sede na postelji, razmišljajoč o splošno sprejetem, vendar neizgovorjenem in nezapisanem družbenem dogovoru, ki je veleval vljudnost poslovilnega pisma, je v roke vzel list papirja in svinčnik, vendar je ugotovil, da nima ničesar več za povedati, da ni sporočila, nauka, dejanja utemeljujočih

zaključnih misli k njegovemu potovanju, njegovim blodnjam, njegovemu lesketanju ponoči, v samoti, ko lesketa nihče ne vidi, niti on sam. Ne glede na to, kaj bi zapisal, je vedel, da bodo ljudje, ki so ga nekoč poznali, mimo njegovih hotenj in načrtov preprosto zmajali z glavo, nato pa v varnem zavetju svojih domov tiho govorili, da je po samomoru Marije, s katero v nasprotju s splošnim prepričanjem nista nikoli bila romantično niti seksualno povezana, zapadel v manično depresijo in da je konec koncev le njegov zadetek na loteriji, ki mu je omogočil, da je potoval, brezciljno potoval po svetu in izkušal, srkal življenja drugih, začasno odložil neizbežno, neodložljivo, edini smiseln post scriptum njegovega življenja.

In verjetno bodo imeli prav.

Vendar pa vseeno ni mogel oditi brez besed, brez slovesa; navsezadnje ga je v življenje in k ljudem vsemu strahu navkljub vedno gnala ljubezen in nikoli sovraštvo ali prezir, zato je na list s kar nekoliko navihanimi gibi roke cinično napisal nekaj zadnjih besed.

Vsakdo je za nekaj dober.

Povedi je dodal še svoj podpis, nato pa vstal, si pogladil hlače in se zazrl v nad mesto zahajajoče sonce, stopil na balkon in čezenj in bil.

In padal je in padal in se vzpenjal, bil je matador jedrskim reakcijam v osrčjih supernov in bil je ženska, ki gori v slasti, svetlejši od sonca. Feniks, ki vstaja iz pepela, poved, ki se nikdar ne konča, nikoli odposlano ljubezensko pismo, neskončno gosta točka materije, tik preden se sesede sama vase, preseže zakone fizike, morale religij, paradokse vseh izjav ‘Verujem’ ter izbruhne v vzpenjajočem zenitu Velikega dela, čisti tranziciji, se pogrezne v transcendentalno, brezčasno lepa in očiščujoča supernova duha, snovi in misli, nikoli presežena in v večnost presegajoča nerazložljiva in neubesedljiva končnost, absolutni vrhunec, bik v črni luni, črni luknji, nevihta popolnega uma, okultni paradoks, čisto samozavedanje, sesedajoče se v prvobitnost, nato singularnost, hkratna teza, antiteza in končno sinteza.

DEJAN KOBAN

MALO KERAMIKE V USTA

dva človeka sedita na isti klopi
med njima isti meter razdalje in
dve isti mizi med obema
med obema paroma rok steber
zraka isti njima v očeh izpadajo
iste črke istosti oba med njima
isto bereta dva ki sedita isto se
ostrita ob robove obeh obrazov
istih se njuna past ne sproži
ista vztrajata oba v očeh
iz črk istosti čez nabrežja
njunosti ob istem času ob isti
mizi čez isto klop v njiju ista
v obeh očeh sorodnih se
razkrajata v vsem različna

PETRA KORŠIČ

POGOJ

Noben, ki ni lizal jezika po lobodiki,
ki nima pravosodnega izpita,

ki ni vstopal kot nepovabljeni gost,
ki ni ministriral, klečal na kolenih

na koruzi, noben, ki ni vsaj trikrat
premisлил križišča, slišal leta zgubljenega

ptiča v grmu, se ne more šteti
za mojega ljubimca. Prijetno

in nadomeščanje sta še najmanj
kategoriji za udarec pečata tja, kjer

ga nič ne more izbrisati, ko raste
telo, raste skupaj z njim, ko se telo

krči, koža pa postaja ohlapna, divje
meso, ki je zraslo iz odprte rane,

nespremenjeno štrli, kot edino
zagotovilo, da se je res zgodilo.

SITOTISK

Čeprav pomlad, je zunaj mrzlo,
dež pada navpično, in poševne so

samo besede, ki letijo, kot letala
ob vzletu, tvoj odsev v mojih očeh

se ne trudi biti popoln, ne zaobljen
kot tisti, ki se bojijo, da je dober verz

lahko zadnji, ki si ga napisal. Pred tabo
se slačim, le zato, da postajam gola,

gladka, a moje telo ni nago, ne
razlastiš, ko rečeš, ljuba moja, ful

toplo, presenečenje, doživljam,
doživljaj, in si vzemi, kar pritegne

tulipane, da počijo v cvet.

MIHA MAREK

KROJAČEK

Kadar ustrežljivo
vbodem jaz šivanko,
veš, da bom povezal
cunje s svojo zanko.

Moja igla vrta
rov, ki meso reže.
Črna nit sledi ji.
Votlo kost doseže

in štirikrat obkroži
jo na ped dolžine.
Ko splete životvorno
mrežo, na plan šine

pod čakajoče škarje.
Moj šiv je zvezal ude.
Punčka, si zdaj cela?
So bolečine hude?

UBITKI

Ubitek ni nikdar zadosti dober.

1

Ubitki so neznatni.
Ubitki se rojevajo
iz najbolj jalovih brazd.

2

Rojevajo se na ukaz.
Tudi umirajo na ukaz.
Za ubitki ni žalovanja.

3

Ubitki so prikupni
zaradi svojih malih hib.
Napol so ljudje,
napol drugačna žival.
Črvasto dušico imajo,
ki se jim v mesu skriva.

4

Po dušici so malenkostni.
V ravni vrsti, postrušniki,
s pečine v ocean korakajo.
V tragedijo.

5

Muka ubitkov je zame užitek,
užitek, popolnoma prost ugodja.
Jok in stok ubitkov je zame prijeten,
ker vem, da ni moj.

6

Protislovnost ubitkov je,
da se vedno znova rojevajo,
ko jih enkrat že pokončáš.
Kadar jih pokončáš,
sam hočeš, da se znova rodijo,
isti kakor prej.

Ubitki nikoli zares ne umrejo,
zato se je toliko lažje
srčno navezati nanje.
Seveda je nujna posledica,
da je ustvarjanje ubitkov
jalovo početje.

7

Množina ubitkov
se z leti povečuje.
Ubitki zastopajo vse ljudi.
Vsi ljudje jih imajo
pod palcem
kakor glavnico.

8

Mimoidoči ubitkov ne opazijo.
A ubitki vseeno
hočejo pritegniti
pozornost nase,
na svojo usodo.
Ubitki se hočejo prikupiti
vplivnim ljudem,
ki jim lahko pomagajo
izviti se
iz nemogoče zagate.

9

Dva ubitka, ki sta
drug drugemu usojena,
se združita prej ali slej.
Vzajemne naklonjenosti ubitkov
ne more nihče nadzorovati.
Od tod pretnja
solidarnosti.

10

Iz solidarnosti ubitkov,
ki trpijo,
se lahko porodi upor.
Ubitki rešujejo svet;
žrtev je njihova.
Ves svet se lahko ohranja
samo zato, ker oni
živijo in mrejo
iz veka v vek.

JAN KRMELJ

Drobceni gibi so osvobajani iz prejšnjih ustavljanj, ob meni, nad in pred menoj, vsekakor v vsebini, se izrašča človek, se izrisuje in pôje v gorenju povsem novo, v enigmi rastoče telo.

(Obenem človek, ki je v metastazi storil jezik v avtonomno živčevje, zavest v kopičenje, samotar gosti in ohranja raka samotarja v gorečih pljučih, dihajočih *kolikor* sreče

...)

Ustavitve dihamo in utripamo v hladnejšem vetru hipa.

PREDIH UTRIPA

DANAŠNJI VČERAJ se giblje skozi tresočo golobjo os krogle, naseljujemo jo.

Včerajšnji danes v moji razstreljeni pradedovi dlani: nerazloščljivost parov oči, ki stikajo zavest in —nom, ge-nomno zapisovanje v ustju izrekanja, manjskupna preklada, timpanon brez razcvetelih vrvi.

Izpuščena, segajoča stebrna telesa iz kovinsko mehke površine veke: skoraj stojijo in skoraj ugašajo.

Okno se v zastorih razpre skozi slap, očišče, slap oken nad moje odškrtnjene prsi, priprta zavesa predvidevanja:

kamen, vsebovan v zvoncu, izostritev prostora skozi vrnitev besede.

POSPEŠEVANJA. Smeri se iz vzajemnosti pretvorita v eno. Črički klijejo stopala. Hiše praznijo brezdomne iskalce v telesnem čolnu, nikakršnih sveč in predmetov, nekakšna iztegnjena dlan:

klanjanje krvavo jasni veži dihanja, vstopili, prestopili smo jo,

skozi sebe, skozi razstreljene vodnjake: valj v izstopanju polinomne širine:

korenine topnih cest.

MONOLITNA, PREKINJENA beseda: blesk stika roke z morjem razpadle zavesti, pesek pljuč pada skozi nosnice tekočega človeka:

njegova zgodovina, pest riža, razgrnjena v drugi pesti riža — zanemarimo štetje —, sklaplja glas samoumevno, obstoječe v prostorih: stavba 1 (tukaj) stavba dve (tukaj), nezanemarljiva vez, bližnja ptica.

Vsako zrno peska je eno telo: monolitna, prekinjena beseda:

Lakota vode v očeh živali, enakomerna kupola upogiba svetlobe,

ranjen in preskočen blesk.

TVOJE IZUMIRANJE SKOZME, v vrnitvi zapisa, štetje najskrajnejše v predihu utripa, orakelj in prisila srečanja.

Mrena očesa, ležečega v barvi, ločen hrbet, razprimo razpiranje osnovne osi korena skozse, nujnejša krogla, oprijem skozi kroglo, pod kroglo, v njo:

sirena prebujenega očesa nočnega bleska, oranžna gesta meseca, skozi to izumiranje, skozi to štetje izginjajo, skozte.

ZAMEJITE MEJO snega in višine, količina v odboju s številom: spustna okna in izohipse v tlaku debel, me izumirajo.

Odpomladje, od pomladi, od izgube središča snega, nekakšno izmenično umiranje, zdaj izmenično, zdaj umiranje: ambivalentnost lomljivega jajčnega otroka, njegova beljakovinska zavest:

odnašanje gore, ne zapomni, v skupek bele ježe združena sistola dihanja: izseljiva zavest odštetja treh zaokroženih štetij, izgon iz brezdomstva tekoče zaznave.

Rojena, svetla kleč: korala libreta valovi nad mojim pljučnim dnom, naseljen v izmaknjeni igri:

te besede, ta tedesebet, a

te besede ne zapustijo ožilja tujitve.

MIKLAVŽ KOMELJ

TOMAŽU ŠALAMUNU

*[...] Kdo jemlje v roko mojo moč?
Kdo bo razdišal žarke, ki tečejo med hribi?*
— Tomaž Šalamun

Za Sonce ni nobenega dneva,
ko drvi skozi temò.
Nobenih ranih jutер, ki stopa
vanja kot prst v rano.
In vendar stopa vanja.
Ples, ples je
edina naloga
tudi za telo, ki ne more
vstati. Vstati.
Biti katerakoli
žival, ki hitro teče!
Gepard? Gepard.
Ki teče skozi noč.
Ki teče skozi.
Edina povezava.
Brez spon.
A ljudje bi znoreli,
če bi morali resnično slišati
srce četudi najbolj
ljubljenega bitja
ves čas. O,
kolikokrat sem slišal,
kako so panično želeli smrt
komurkoli, samo
da bi utihnilo
neko preveč ozvočeno
tuje srce. Katerakoli
žival, ki hitro teče!
Samo ne biti človek,
samo človek ne! Ples
je nekaj drugega. Muzika
vse drugo.
Edina naloga.
A gola. Na. Ni de-
terminirana s scenariji
ne smrti ne ljubezni,
ki pomenijo izdajstvo
smrti in izdajstvo
ljubezni. Načela
so samo zaradi
izdajstva.
A vse sence —
enako gole.

Kdo ohrani svojo senco, ko teče
skozi noč?

O pevec Neprepoznavnega!
Ne moreš se umakniti
niti v smrt niti v življenje.
Ples, ples je
edina povezava.
Kot neznanka, ki Ti je v kinu
izza hrbta gledala roke
do krvi.
Kot prerokba.
Odprem Tvojo knjigo — in piše:
»Kdaj, Laura?
Pred Lauro.«
Ob neki drugi Tvoji
knjigi je mimo tekla podlasica.
V tretjo Tvojo knjigo sem sam
napisal: »Liber
tenebrarum et lucis testis.«
(Lucisque.)
In Ti, da verjameš, da vem,
da nisi tako mrtev
kot na fotografiji. Da ne
verjameš. Da veš.
V Vauclusu sem spustil
mrtvega hrošča iz roke,
da bi oživel
v Vauclusu.

Skozi noč.
Skozi dan.
Skozi nič.
Skozi dlan.

Skozi goro temè.
Skozi vse, skozi vse.

VOJISLAV DESPOTOV

Prevedel TIBOR HRS PANDUR

KANTA ZA SMETI

Kanta za smeti. Kanta za smeti drek. Drek smrad.
Smrad gas maska. Gas maska maskenbal. Maskenbal
gledališče. Gledališče opera. Opera glasba. Glasba gramofon.
Gramofon elektrika. Elektrika žarnica. Žarnica sveča. Sveča
vosek. Vosek med. Med čebela. Čebela livada. Livada seno.
Seno kôsci. Kôsci znoj. Znoj utrujenost. Utrujenost odmor. Odmor
kosilo. Kosilo kuhinja. Kuhinja soba. Soba postelja. Postelja
ženska. Ženska.

KORPA ZA OTPATKE

Korpa za odpadke. Korpa za odpadke dubre. Dubre smrad.
Smrad gas maska. Gas maska maskenbal. Maskenbal
pozorište. Pozorište opera. Opera muzika. Muzika gramofon.
Gramofon struja. Struja sijalica. Sijalica sveča. Sveča
vosak. Vosak med. Med pčela. Pčela livada. Livada seno.
Seno kosači. Kosači znoj. Znoj umor. Umor odmor. Odmor
ručak. Ručak kuhinja. Kuhinja soba. Soba krevet. Krevet
žena. Žena.

KLJUČNE BESEDE

MONIKA VRČAR

You can't steal an idea unless it is a product!
— Kristoffer Ström

Mlada oseba, čeprav ne več tako mlada, tipični primerek generacije Y — generacije zakaj, ki »nekaj strašno bi, pa ne ve točno kaj«¹ in zato živčno stopica na mestu, leze nekam po družbeni lestvici izobrazbe, da bi bila stvar še bolj brezizhodna se specializira v humanistiki, ki postopoma nemočno opušča vsako stremljenje k dolgoročnim idejam, logiko premišljenega in intencionalnega odločanja, pač vsako aktivnost, ki je produkt nekega drugega, izgubljenega časa. Električni čas medtem s svetlobno hitrostjo golta, digitalizira, konvertira v dato vso tisto zapuščino, ki je narejena po izumirajočem literarnem programu. Prinaša tudi novo obliko produktivnosti: ko je stvar materializirana v spominu, je ni nobene potrebe več misliti. Funkcionarju električnega časa ni v interesu spremeniti sveta, v mislih nima prihodnosti, temveč le lastno sedanost, saj razume vsak svoj produkt kot informacijo o stanju svoje kariere.

Descartes je nekje zapisal, da moraš za razmišljanje imeti na voljo dovolj časa, biti moraš sit in imeti zakurjeno sobo. In predvsem — je pozabil dodati, morda pa je sledeče že vključeno v njegovo trditev o času — biti moraš v položaju, v katerem nisi obremenjen s produktivnostjo. Produktivnost je iztisniti iz časa več časa, to je, pospešiti procese produkcije tako, da se čas čim dlje obdrži na isti točki. Da smo aktivni do te mere, da presežemo možnost lastnega razkroja. Z besedami briljantne Marije Andrijašević: »Recimo, meni se ni problem ubiti, ampak ves čas delam stvari, ves čas delam stvari, ki me zadržujejo.«² Ko delam stvari, ne morem misliti na smrt, ko mislim na smrt ne morem delati stvari. Gon po produkciji je nagon proti smrti in entropiji (izgubi in-formacije). Nenehno snemanje kot akcija odlaganja refleksije, analitičnega momenta na program kamere in razmišljanje kot intrinzična neproduktivnost: »Mislec, ki hoče svetu sporočiti 'vsebino' svojih misli, mora najprej prenehati misliti in si svoje misli zapomniti. Spomin v tem kot vseh drugih primerih pripravi tisto neopredmeteno in *odvečno* za svojo končno materializacijo.«³ In-formacija zahteva materializacijo misli in električna produktivnost je informacijska produktivnost, ki materializira z dinamiko svetlobne hitrosti. Pravzaprav materializira tako hitro, da misel vselej nujno zaostaja, zaradi česar si je

¹ Tibor Hrs Pandur, *Idiot 12*, Paraliterarno društvo I.D.I.O.T., 2014.

² Marija Andrijašević, *Idiot Balkan*, Paraliterarno društvo I.D.I.O.T., 2013, str. 84.

³ Hannah Arendt, *Human Condition* [2. izd.], University of Chicago press, 1998, str. 90, (moj poudarek).

potrebno izmišljevati nove oblike in-formiranja, ki misel čim bolj skompresirajo in instantizirajo, s tem pa avtomatizirajo in degenerirajo. Čustveni spekter se, recimo, da zreducirati na optimalno 5 stopenj: :D :) (: :/ :,(. 1225 strani Vojne in Miru pa na + ali —. Prisrčno me je nasmejal lušten rdeč srček, ki bije na kraju strani Air Beletrine, s katerim se imajo »načelneži« možnost izrekati za, ne pa proti prispevku. Si VZLJUBIL prispevek? Pritisni na srček. Ga nisi vzljubil? Daj mu minus na FB in se pripravi, da te bo pol literarne scene odprijateljilo. Na srečo bo to itak tista polovica, ki se je že vdala psevdoproduktivnosti in se odloča refleksno, ne pa reflektivno.

Ko materija potuje s hitrostjo blizu svetlobne, v relaciji nanjo čas teče počasneje. Če naj obdržimo čas čim dlje na isti točki, se moramo torej gibati blizu svetlobne hitrosti. Biti moramo aktivni in produktivni. Ali ne bi bilo torej mogoče misliti hitreje, nelinearno, kot to v *Her* (2013) počne Eva umetne intelligence z imenom Samantha, operativni sistem, ki »misli« in »ljubi« oz. raje procesira postverbalno, algoritmično in zato — precej bolj produktivno: njena misel je že ob svojem nastanku data, produkt, pripravljen za nadaljnjo analizo vseh možnih prihodnosti, ki se s statistično gotovostjo nenehno udejanjajo v sedanjosti. Strastno ljubezen lahko skomunicira vsaj 640 »osebkom« naenkrat.

Ljubezen. Za ljudi precej manj produktiven vložek psihične energije v izbran »objekt«. Ljubezen kot *izbira*, kozmično neravnovesje, celo nasilje, zlo (Žižek) — skratka, za nas je nemogoče resnično ljubiti 640 ljudi, saj se moramo, zaradi drugačne logike časa, ki jo uboga naš program (=naravnost zavesti, v katero smo ujeti), ODLOČITI kam bomo vložili svojo psihično energijo. Šele, ko gremo tako daleč, ko Z IZBIRO povzročimo neravnovesje, ultimativno škodo kozmični harmoniji, takrat se lahko zares reče, da ljubimo, da se upiramo smrti, elementarnem ravnovesju, ki je samo drugo ime za entropijo. Samantha se nikoli ne rabi do konca odločiti, saj je ves čas v procesu odločanja, to je njeno naravno stanje, ker je njena zavest algoritmična, njeni procesorji pa nelinearni in sinhroni. Medtem pa človek lahko zgolj prenaša psihično energijo iz objekta preteklosti na objekt prihodnosti. Je žival, ki je programirana vzročno-posledično. Odločanje z intenco je človeško, prečloveško. Je bistvo komunikacije in bistvo upora proti smrti in pozabi, proti razgradnji nazaj v pozitivno nabit »nič«. Je nenehno vztrajanje v obliki, informaciji, v tej napaki, neravnovesju energij, ki življenje je.

Ključne besede: V lupu

Konceptu električne produktivnosti je inherentno stopnjevanje v »mirovanje«, v nerazrešljiv status quo, ki sam po sebi izčrpuje in obenem proizvaja temeljno nezmožnost za napredek. Napredek je, ne pozabimo, gibanje časa v prihodnost. Ne samo, da električna produktivnost proizvaja splošno klimo, v kateri je poglobljeno razmišljanje (=potrata časa, saj mirujemo, medtem ko čas teče) onemogočeno, proizvaja tudi napetost, ki škodi sami produktivnosti, saj jo mora pod danimi okoliščinami največkrat zamenjati *psevdoproduktivnost*.

Današnji »wannabe« revolucionarji dojemajo sistem kot politično strategijo moči, ki svoj nadzor nad masami ohranja tako, da jih potiska v nenehno eksistencialno negotovost, v degradiranje javnega diskurza, v konstantno recikliranje (dez-)informacij — in to vse v imenu profita. Naj nas situacija ne preslepi z zastarelim konceptom politike kot pozicije moči. Če ne premorete dovolj domišljije, da se prestavite v perspektivo politika, raje pogledjte serijo *The Thick of It* — po njej je bil leta 2009 posnet film z za nas 2-krat pomenljivim naslovom *In the Loop* — ki je to že storila namesto nas in jasno pokazala, da nova oblika produktivnosti ni izvorno politična strategija, kar razkriva dejstvo, da politika ni v privilegiranem položaju, da ni izvzeta iz igre konstantne negotovosti, ampak mora igrati po natanko istih pravilih električnega časa. Drugače rečeno, politika sama je izčrpana skoraj bolj kot njeni volivci, politika sama je podvržena nenehnemu statusu quo in politika sama prav zato ne more misliti zase, ne more sprejemati odločitev in predvsem se nikakor ne more stabilizirati. Politika kot pozicija odgovornosti in moči, svoboda kot možnost produkcije informacij, apatija kot nezainteresiranost za sodelovanje pri družbenih in političnih spremembah so le priročne fraze, krilatice, miti, ostanki anomalij preteklega sistema, ki jih uporabljajo reciklerji javnega diskurza (imenujemo jih tudi množični mediji), s čimer dajejo vtis proizvajanja pomena (=psevdoproduktivnost). V resnici pa so pravzaprav izčrpani v isti meri kot vsi ostali udeleženci sistema korporativnega produktivizma; *ker moram nenehno producirati informacije ne morem misliti, ker ne morem misliti ne morem producirati informacij, torej jih recikliram*.

Kajenje, komentiranje na FB, »vznesen« govor politika, v katerem se vedno znova pojavljajo iste ključne besede, pesem, ki avtomatično reproducira že prednastavljene vzorce, božanje luštkanega psa; psevdoaktivnost cilja na čim več instinktivnih refleksov, ki jih najlažje ujameš s ponavljanjem že znanega in izogibanjem novemu: »Vse, kar je novega, je teror, ne zaradi tega, kar samo po sebi je, temveč zato, ker je novo. Stopnja terorja lahko služi kot merilo za novost: bolj zastrašujoče, bolj novo.« Pasivna aktivnost je torej usmerjena k stalni re-

produkciji, ki lajša teror novega (to je neznanih možnosti, ki ležijo v prihodnosti). Trudimo se, da vsa prihodnost pride v sedanjosti, saj nas tako lastna smrt ne more presenetiti. A če ne bo presenečenje, bo sploh lahko prišla?

Ključna beseda: Network

Ključna beseda: Network

Ključna beseda: Network

Splošna izčrpanost, ki preveva vse dele družbenega sistema, je torej zapisana v programu trenutno dominantnega globalnega reda, ki ga na tem mestu imenujem korporativni produktivizem. Izrazu potrošniški kapitalizem se je potrebno odpovedati, saj termin napačno zvaja odgovornost za sistemsko stanje na akt potrošnje, ki je le simptom omenjene nemoči; potrošnja je še ena izmed psevdoaktivnosti, zaradi katerih čas stoji, ker je način odlašanja družbenopolitične odločitve o prihodnosti (»Izberi reciklirano vodo in pokaži svojo skrb«). In še to, opustimo blebetanje o demokraciji in celo zaključkih, da je kapitalizem edini možni ekonomski sistem v demokraciji. Vsako ločevanje političnega in ekonomskega sistema le odvrča pozornost od obstoja komunikacijskega aparata, skozi program katerega se proizvaja sistem. Tako kapitalizem kot demokracija sta glede na dejansko družbeno stanje prazna koncepta, demokracija, ker je definicija oblasti, in kapitalizem, ker je definicija lastnine.

Oblast ni vsemogočna in ne nazadnje se je za čarovnika iz Oza izkazalo, da je bil zgolj človek. Za Hitlerja se je izkazalo, da je bil zgolj človek. Za Stalina, Tita, Castra — zgolj človek, ki se ga drži velika ideja. Oblast je *človeški* faktor premoči. Odstraniš človeka in razkleneš oblast, ideja, ki se ga drži pa slej ko prej propade ali razvodeni, ker je prekinjena komunikacija z oblastnikom, avtorjem ideje. Pri piramidalnem (totalitarnem) komunikacijskem sistemu mora avtoriteta, to so vmesniki med avtorjem ideje in izvrševalci (masa), nenehno vzdrževati komunikacijo na eni strani z avtorjem ideje in na drugi strani z maso. Ta povratna informacija osvežuje vez med avtorjem in dejanskim napredkom instrumentalizacije ideje, kar omogoča učinkovitejšo indoktrinacijo. Podobno lahko razčlenimo kapitalizem — gre za komunikacijo med lastnikom kapitala in delovno silo, ki jo balansirajo menedžerji in sindikati. Zakaj ne bi torej odgrnili zaves in razkrinkali človeka (ali ljudi), ki stoji(jo) za izčrpavajočo imagerijo korporativnega produktivizma? Seveda smo to že večkrat poskušali storiti in odkrili le celo vrsto Eichmannov in nobenega Hitlerja. In v tem primeru, kaj storiti? Jih likvidirati? In potem, ko bo na njihovo mesto stopil nov Eichmann, kot se to kar naprej dogaja? Ne pozabimo, kako lahko so zamenljivi — in takšna zamenljivost je intrinzična korporativnemu produktivizmu, saj opušča idejo

lastnine in oblastnika. Čas stoji, frantična telesa padajo. Nujno je potrebno prepoznati dejstvo, da družbeni sistem ni več piramidalen: komunikacija ne poteka od avtorja ideje do avtoritete, ki naj idejo aplicira, do mase, ki je orodje za napredovanje k uresničitvi ideje. V korporativnem produktivizmu je komunikacija decentralizirana mreža (network), je splet, v katerem vozlišča vseskozi propadajo in se tvorijo nova vozlišča. Korporativnost je komunikacijski model, ki INKORPORIRA in s tem homogenizira, avtomatizira, degradira in reciklira informacije, dobrine in profit s skoraj svetlobno hitrostjo.

Koncept politike je v korporativnem produktivizmu prazen, ker komunikacija poteka skozi nenehen statistični feedback, ki ne loči med simbolnim in dejanskim, temveč požre simbolno (stremenje po ideji sami, prihodnosti) na račun nenehnega osveževanja dejanskosti, sedanjosti. Ta anomalija je hkrati glavni generator sistema: edina možna oblika komunikacije so statistične povratne informacije, ki produkciji in potrošnji dajejo gorivo. Mase so statistika, elite so statistika in torej masa. S stališča produkcije in potrošnje so posledice teh povratnih informacij seveda izjemno izčrpavajoče, saj se nam nenehno vračajo v še večjih količinah vsega, kar v *povprečju* »najraje« konzumiramo, in se na veliko izogibajo radikalnim inovacijam.

Tak družbeni model je tudi izredno prilagodljiv, saj vzroku nikoli ni potrebno prebaviti posledic, temveč se na mestu vzrokov preprosto formirajo novi vzroki za nove posledice, ki se *hranijo* na posledicah prejšnjih vzrokov. Logika časa je sinhronizacija, ne vzročno-posledičnost. Zaradi nenehnih zdrsov in premeščanj v sistemu, ki se lepijo na abstraktne (ne pa fizične!) agente, je kriza za abstraktnega nekoga v korporativnem produktivizmu vselej priložnost za abstraktnega drugega, ki pa je, paradoksalno, lahko ista fizična oseba!

Če povzamem; zakaj je danes praktično nemogoče govoriti o politični revoluciji? Ker ni nobenega koncentriranega izvora moči, ki bi ga bilo možno subverzirati, in ker komunikacija poteka izključno skozi statistični feedback, kateremu se korporativizem mojstrsko prilagaja, saj je rojen na temelju takšnega informacijskega modela, v katerem je »avtor ideje« abstrakten in razpršen, zato pa (kot se zdi) vsemogočen in neuničljiv. Ker sistem JE ideja, komunikacijski model pa avtomatična povratna informacija, lahko sistem sam sebe regenerira in proizvaja vedno nove Eichmanne, *who are simply unable to think*.

Revolucija zahteva oceno sedanjosti in izboljšano vizijo prihodnosti, in zato je revolucija danes praktično nezamisljiva. Nimamo več časa razmišljati o prihodnosti, saj se moramo ukvarjati z ekspanzijo sedanjosti, da bi prebavili presežek,

ki nam ga ponuja električna produktivnost. Kar pride, ne leži v prihodnosti, temveč v nenehnem osveževanju statistične sedanjosti.

Nova beseda: Možnosti

Vzemimo našo nemoč kot nezmožnost produktivne komunikacije, ki proizvaja nove, informativne pomene glede na lasten historični moment. Vsaka revolucija je najprej tehnična revolucija, je revolucija komunikacije in revolucija zavesti, čeprav se jo največkrat asociira zgolj z enim od njenih simptomov, to je s subverzijo politične oblasti. Sistem se formira glede na naravo komunikacijskih kanalov, ki se vzpostavijo med posameznimi družbenimi vozlišči. Prednost sistema korporativnega produktivizma je v njegovi slabosti. Dopusča namreč vzročno-posledične žepke oz. mehurčke, ki delujejo po drugačni logiki časa. Kot take jih seveda ne prepozna, saj se ne pojavljajo v statističnem povprečju, ki operira z velikimi ciframi (na makroravni). Komunikacija preko papirja ustvarja statistično neulovljive žepke, dialog ustvarja takšne žepke. Večina komunikacijskih kanalov, ki jih danes imamo na voljo, služijo kot povratna informacija sistemu in kot degradacija informacije — feedback je bolj jasno preračunljiv, če je informacija avtomatizirana in proti temu delujejo množični mediji. Zato pa zavrzimo vsako informacijo, ki se brezumno reciklira — zaradi svoje narave ne more informirati o dejanskem stanju.

Za začetek prenehajmo komunicirati in razmislimo o situaciji. Situacija življenja in smrti, po njej hlepimo. Premišljena odločitev, ki šteje. Možnost nesreče, presenečenje groze, pa potem nepričakovana ljubezen, elementarna disharmonija. Lahko bi se manj mučili, a ne vemo, kako to doseči, ne da bi se mučili še bolj. Lahko bi bili bolj živi, ampak ne brez nenehne grozeče možnosti, da bomo zdrsili v smrt. Umetnost komunikacije, da širiš besedo, ne da bi jo degradiral v slogan. Umetnost komunikacije, ko z besedo, na začetku je bila beseda, povzročaš globoke reze v meso življenja, da vanj lažje zleze smrt in se dolgo pusti crkljati, dokler nam ne odpusti in nas odreši nazaj iz lastnega individualnega življenja, katerega se oklepamo, v skupno vseobsegajočo zavest, v življenje samo. Možnosti za napredek zavesti ležijo izven priložnosti za odziv. Čas je relativen glede na naš način produkcije. Čas je relativen glede na našo lastno obliko komunikacije s svetom. *Stop recording, start living*, bi rekel legenda Louis CK. Čudno, mislili smo, da spomin (na nas) je življenje. Ampak to bi bilo preveč preprosto. To bi pomenilo, da nas vseh 1250 prijateljev

na FB ljubi, kot Samantha lahko strastno ljubi 640 artiklov. Take ljubezni pa nočemo.

ROK KOROŠEC

iz zemlje snov	ne iz ravnotežij
kot se misli	pa potem iz snovi
lahko čelado	energijo (izpelješ)
sile jo zakiparijo v skledasto	njeno opno se boči
nam naklanja gibanja	telesa ki so preživela

peskanje praznine   magično je bilo
najti naenkrat snežno bela zrna v gubah
ki še niso bile razprte   ojoj not se je pa dogajalo
žvrkljalo se je naravo   in se jo razlilo
po podu skozi reže je naluknjalo balone

še tistih nekaj je komaj   nosilo roke
in lune skotalilelele so se v doline   zapeljale
čez pomarančne rezine   naših nasmehov
spomni se bombonov   mali rafael
spomni se potresa v kidričevem ko je padel dimnik

kot bi padel zid kot ko   zbolíš   izgineš
in se ne vrneš več od tam   se spremenijo
vrhovi v volkove   risbe čez robove
otroci v igrače   brez premora za sprevide
dalje orehi v vojake iz izvira polaga ladjo

jadra v integrale in od tam se riba zvija v božjih bokih
kot v divjem plesu v grlo kriminala
ki je življenje

iskati spremembe molekul   biti vodič
 blodnjavih kraljev med bitkami v zaodrju
 kozmosa   gledati za luno   ko omahne
 v prepad   gnana od divjih misli
                  in pretirane nostalgije po mleku

biti oče nekoga drugega
 strah se pomeša v meglico spusti se
 nežno in napolni pljuča ljubiti ta pljuča
 ki jih napihuje pretakanje praznine
 izmed olupkov žalovanja

obljubiti nebu isto barvo kot otroku
dati frnikolo bratu ljubiti tega brata
čeprav je tujec biti tujec z njim
v prostoruki se spreminja v mozaično žrelo
od tam nastaja nova dežela

natrgati kos kruha v krožnik mleka
potem cuzati ozadja omenjenih zadev
jim trgati krila oblizati
kar ostane na krožniku biti
mačka v grmu zavetje prepihano od samote

kaj boš ugibal
kaj bodo skopali krti sočnega v grobovih
kaj bo iz sonca kdo mu bo med rojstvom
strgal lupino

kdo bo pa lezbijkam prinesel igrače
suksesivno prati vedno iste barve
kaj je za malco
naš rod   naši mlini naše glave
vsi enkrat
nekoga za očeta
je tovariš stregel pito
je tovariš čistil rogovje   lep lep šal
ki so prišlekom odprli ozke vratove
kdo bo sanjal z nami
kdo bo v sanje jezik namočil   za brate
za lep šal   lep lep dan
nekdó bo moral pa še žrtve s stebrov sneti
vso pot od lenarta do granade pa jim dati za kavo
in poslušati škorce šepetati v sinkopah
so jetrca že číst zamaščena   bo foie gras za malco
s figami in olivinimi žarki ljubezni
kdo bo oreh strl   kdo ga bo pregriznil
kdo bo nabrekli nžen kurac v roko vzel
kdo ga bo pregriznil
kdo bo volil   kdo bo spal
kdo bo volil   kdo bo z bogom molčal
kdo bo ingver ribal   ga trl ribi v hrbet
in še priznal da je koroška bral

SREČKO PLAHUTNIK

DOMOTOŽJE

Plavolasa popolnost te je
zapeljala v Donjeck.

Ko je tvoja Ukrajinka
zapustila vajino srečno orbito
in odplesala v naročje drugega ...
... si ostal sam.

Do tvojega stanovanja
v 32 nadstropju vodi 648 stopnic.
Preveč za tvojih 192 kilogramov.
Odkar vam je dvigalo
pred 10 leti vzel hudič,
se še nisi spustil na zemljo.

Postal si ujetnik sive stolpnice.

Preživljaš se s kmetijstvom.
Rediš pujsa na balkonu,
kokoši v kredenci,
zajce v predsobi.
Imaš devet čebeljih družin na terasi.
Prejemaš subvencije ministrstva za kmetijstvo.
Gojiš ilegalno marihuano.
(Oblasti se ne da peš v 32 nadstropje.)

Zvezde na nebu so ti bližje od domovine.

Obiščem te na Leninovem prospektu 74.
Kot vedno mi slikaš svoja hrepenenja.
Vrnitev domov,
hiša z vrtom na krasu,
druženje s prijatelji ob briškoli in teranu,
državna pokojnina ...

Domotožje ti rosi iz oči.

Za tolažbo ugrizneš v mastno svinjsko kračo.

Molčiva!

S pogledom poiščem
na knjižni polici
rdeče hrbtišče knjige.
Z belimi črkami berem.

»Олдос Хаксли: О дивный новый мир«

WO SIND UNSERE SCHIFFE? KJE SO NAŠE LADJE 2?

LAIBACH   Prispe v Otaru
HAFEN DER ROSEN   Prispe v Tarragono
FREUNDE DES TRIGLAVS   Je v Busanu
NEUES GORZ   Prispe v Damietto
KOPF ISTRIEN   Prispe v Zhangjiagang
LIPIZZA   Je v Richards Bayu
ADELSBERG   Je v Singapurju
LUCIA   Prispe v Port Harcourt
BERG NANOS   Je v Suezu
TAMAR TAL   Prispe v Paradip
NEUEN STANDORT   Je v Kabaeni
INSEL   Je v Puerto Bayovaru
WIPPACH   Prispe v Tokio
TOLMEIN   Prispe v Limassol
TRENTA TAL   Prispe v Port Louis
KARFREIT   Prispe v Kvangjang

...
Za trideset zlatnikov
smo prodali svetovne oceane.
Zaprl si smo si vrata in okna v svet.

Mi smo zaplankani Butalci!

Naša domovina so Rovte!
Naše morje so presihajoča jezera!
Naša flota so leseni drevaki
potopljeni v mulj

na dnu ljubljanskega barja.

ZOJA AMES

PESMI Z NASLOVOM: IMAM TO NEVERJETNO SREČO, DA NE VERJAMEM NIKOMUR.

1.

Otroka sem držala v naročju. Velikokrat ima napade panike in agresije. Držala sem ga tesno, da si ne bi kaj storil. Ko se je nehal tresti in kričati, mi je povedal, da ga oče velikokrat priveže na stol in ga tepe po glavi. Prav tako naredi z njegovo mamo, kadar je poredna.

2.

S sestro sva šli k dedku na obisk v dom. Bil je shiran, skoraj nepokreten, izsušen. Na seznamu je bilo napisanih več kot deset antidepresivov, antipsihotikov in pomirjeval. Če bi bila hudobna, bi rekla, da so se ga želeli po hitrem postopku znebiti. Šla sem do sestre in ji rekla: Ali veste, da ima naš dedek predpisane antipsihotike, ki so za bolnike z demenco smrtonosni? Sestra je bila začudena — seveda, na obiske smo hodili dvakrat na dan in preverjali — nato odgovorila: Kako pa ste to izvedeli? Takrat sem prvič v življenju začutila neverjetno močno željo, da bi nekoga ubila.

3.

Dedek je bil najprej na zaprtem oddelku v psihiatrični bolnišnici. Z očetom sva ga šla pogledat in nekako nisem zmogla, da se nisem sesula. Vsi tisti ljudje. Doma sem se zaprla v sobo, spustila žaluzije in se jokala več tednov. Nekdo mi je rekel: Draga moja. Sprijazniti se moraš z dejstvom, da ne moreš rešit sveta.

4.

Nekoč sem nekega fanta preklela in se napila, zakadila in se zastrupila z alkoholom. Potem sem naslednji dan in še dva meseca kasneje prenehala govoriti. V sebi sem imela glasove vseh ljudi okoli sebe, niti najmanj pa nisem vedela, kaj je tisto, kar sama govorim. V trenutkih se mi je zdelo, kot da sem izstopila iz svojega telesa. Videla sem prikazni Sylvie Plath, Sarah Kane in Virginie Woolf. Čutila sem bolečino celega sveta, čeprav takrat nisem bila nikjer. Več noči sem imela more, da me moški v črnem lovi in me skuša ubiti. Ko sta bila starša na morju, sem bežala k babici in takrat — seveda starešina s sedmimi otroci — je rekla: A si zdaj srečna? Čeprav sem se pretvarjala, da ne vem, kaj mi hoče reči, ker ima narejeno samo osnovno šolo in je celo življenje delala kot čistilka — je videla grozo v mojih očeh. No, a si srečna? Naredila si vse, da bi te imeli drugi radi, in si zdaj srečna? Odšla je nahranit vseh petnajst mačk in zaloputnila vrata. Čarovnica stara.

5.

Mati me je peljala v gozd nabirat gobe. Nikoli se nisva veliko pogovarjali, ampak čutim, da ji je bilo zelo hudo, ko je pred bratom imela toliko spontanih splavov. O tem nisva nikoli govorili, to mi je babica povedala. Ko je rodila mrtvega dojenčka, je baje ležala več dni v bolnišnici in z nikomer govorila. Oče jo je prišel večkrat pogledat in vsakič se je obrnila stran. Zanj je bil takrat konec sveta. Čeprav se z mam o teh stvareh nikoli nisva pogovarjali, še včasih vidim neizmerno žalost v njenih očeh.

6.

Z babico, očetovo mam, sva se pogovarjali o menstruaciji. Šla sem teč in sem se ustavila pri njej, spila nekaj vina in nato je bila že tema. Prepozno, da bi šla nazaj. Povedala mi je o prababici, ki so ji moža ubili, sina pa zaprli v Polje in ga mučili. Babica ima vedno solze v očeh, ko govori o svojem bratu. Zdaj me je večkrat sram, ker sem ženske v svoji družini podcenjevala. So ene največjih bojevnic, kar jih poznam. Ko je bila noseča zadnji mesec, sta z dedkom v hudi zimi peščila več kilometrov do bolnišnice. Odkar je dedek v domu, velikokrat tava naokoli in ne spi več v zakonski postelji. Odkar je dedek v domu, je shujšala, ne smeji se več toliko in nikomur ne pripravlja bele kave ob jutrih. Odkar je dedek v domu, gleda Sulejmana Veličastnega. Odkar je dedek v domu, ne ve, kaj naj stori.

7.

Pri nas se gre v gozd, kadar te kaj boli. Sestra je velikokrat zbežala po kakšnem prepiru s fantom, babica gre plest puloverje v gozd in sedi ure in ure pod kakšnim drevesom, mati pa nabira gobe, vršičke ali pelje pse na sprehod. Zato nikoli nisem mogla razumeti velikih mest, kjer ni dreves. V Ljubljani mi je bilo zelo čudno. Doma sem bila navajena hoditi bosa, umazana, skakati na prikolice, ko se je sosed s traktorjem peljal mimo. S sestričnami smo imele neverjetno otroštvo. Ni bilo dneva, da ne bi česa usrale. Po navadi smo se spravile na edinega fanta v vasi, Jakija, in ga preteple. Čez dan smo nabirale kamenje ob potokih in lovile majhne rakce, se igrale družino na pojati in hodile lulat na sekret na štrbunk, ki je bil na velikem kupu kravjega dreka. Enkrat je sestrična padla v gnojšnico, ko še ni znala plavati. Hvalabogu je bila takrat babica v bližini. Ničesar in nikogar se nismo bale. Niti sosedovega pjanca, ki je hodil včasih brez hlač in se drl za nami. Bala pa sem se Ljubljane in ljudi, ki jih nisem mogla razumeti.

8.

Očeta sem prosila, da me zaposli na zaprtem oddelku demence. Prvi dan sem vstopila in takoj, ko sem hotela zakleniti vrata za sabo, je prišel en upokojenec in hotel zbežati. Ker mu nisem dovolila, me je prijel za vrat in hotel zadaviti. Ostali so gledali Golico in se smejali, nekateri pa postopali naokoli in ponavljali iste stavke znova in znova. Imela sem jih rada, vse njih. Včasih smo v delovni terapiji poslušali salso in se pogovarjali o vesolju. Ali pa o ljubezni ali pa so hoteli trikrat ali večkrat zapeti isto pesem. Ko smo slikali mandale, je ena upokojenka iz Bosne protestirala: Ne znam, ne znam in ne bom. In odvrгла čopič. Prijela sem čopič in njene prste in sva naredili kroge in vzorce. Na koncu me je objela in rekla: Hvala, nisem vedela, da znam.

9.

Veliko let sem bila jezna na očeta, ker se z mano nikoli ni veliko pogovarjal — ne da bi sama sebe prepričala, da tudi jaz znam govoriti. Ko sem delala v vrtcu, mi je punčka razlagala o svojem očetu, kako ji vsako jutro pripravi svež pomarančni sok. Meni je oče pri dvajsetih letih pripravlj al sok, jaz pa sem zahtevala še več od njega in zdaj, ko vidim, kako mu je hudo, ker mu oče umira, preprosto ne vem, kako naj se z njim pogovarjam o tem.

10.

Spomnim se krikov, ko je oče pretepel brata z usnjenim pasom, da je imel krvave brazgotine po hrbtu. Spomnim se, da sem si takrat grizla nohte, mama je očeta mirila, ampak njemu se je zmešalo. To je šlo iz roda v rod. Oče je potem bral veliko dalajlame, se začel drugače prehranjevati in je zdaj umirjen človek, razen pri športih. Brat se je veliko let skrival v svoji sobi, ker ga je bilo sram. Ali pa je naju s sestro poniževal. Letos sem ponorela, ker mi je rekel, da je moja knjiga en drek. Takrat sem se hotela stepsti z njim in mu povedati vse, kar mu gre. Namesto, da bi se potem počutila očiščeno, sem se počutila resnično en drek. Ponižala sem svojega brata — in samo zato, ker sem se čutila tako kurčevo pomembno.

11.

Ogromno ljudi v mojem kraju je revnih. Živijo v majhnih hišah brez fasad in dokončanih balkonov. V vrtcu imajo otroci škatle za risbe. Tisti, ki so dobro založeni z denarjem, imajo velike škatle z motivi avtomobilov, superjunakov ali barbik. Ostali imajo obrabljene škatle za čevlje.

12.

Dve uri sem sedela zraven punčke, ki ni in ni mogla zaspati. Ostalih petnajst otrok je smrčalo ali pa se je s kom pogovarjalo v sanjah. Ali pa so jih lovile velike pošasti. Ko so se zbudili, je bilo nebeške tišine konec. Toda spomnim se — kot da mi je bilo v tistem trenutku vse jasno.

MATJAŽ ZOREC

FINALE

— Bili sta glasba, neki komadič, ki se je svojčas močno zasidral v čut in mehčal vsakršno misel, kakor vsem tem lepotičnim samospevom uspe relativizirati zadnjega mrtvega boga in poslednji zdriz dreka, brateč ju s svojo dušo češajočo melodijo, da se ti še takšna ostudnost zazdi vredna slinastih solz, čarobno omiljen skupek, v katerega zvenu so preprostemu ritmu in ciklično ponavljajoči se harmoničnosti sledeči logiki v soskladju zaigrali muziko napajajoča ritem sekcija z markantno umirjenimi bobni, zbrano sledečimi akordi ter poglavitno izvirno, duhatvarno bas linijo, sršeče eterična podstat pod vodilnim, preprostim, mehkim, nežno pršečim melodičnim lebdenjem, kot speven ptičji skovik, obdan z vseobsegajočim šepetanjem gozda, lesenim in mističnim, naličenim še z odločno zazibanimi spremljevalnimi zamaški, vijaki v ležaju, klic kdove katere divjačine izza noči, vse celovito ustvarjajoč zamaknjenemu uživanju podložno zvočno sliko, razgreto medeno kopel z mlečno peno in šampanjskimi mehurčki, in seveda najlepše, vpis v visoko govorico glasbe, tudi če izumetničeno primitivne, ko pa je še najklavrnejša človeška gestikulacija lepša od vsakega v sončnem zlatu kipečega brezmejnega pogorja, muzika, ob kateri te je od same pocukranosti žgečkalo v drobu, mravljinčilo do omame in se je vsaka skrb razlegla kot stopljen sir ter vsaka radost kakor smrt v počasnem posnetku zleknila kot srečnej s še toplimi hlapi opiatov v krvi, in vse prepogosta zadetost od nekega ga menda ni vedočega s čim prešpricane sumljive robe, kriva za nekatera, mislim, samo še čistemu fiksu, temu nedosegljivemu prehitku v življenjski sok, inferiorna stanja, od katerih prek vseh varovalk pregreto mišljenje se je tako monstrozno razširilo, da je sovpadlo z brezkončnim, samo vase razlegajočim se vesoljem, katerega fundamentalne postavke se je ravno ujelo dešifrirati, tiste najrazvitejše, človeške, veččloveške, vsečloveške, drobencljajoč po ravnokar ujeti trasi, sami edini dialektiki družbenega ustroja, kako je npr. neka razmišljena drobnarija, denimo gradnja stolpnice, menzna prehrana, zgolj miza, stol, umivalnik, parket itd., postala megalomansko dojemana kot točka resnice v neustavljivem prehajanju, tako strašno lucidna, da je od enega samega čudenja in razvajanja v njegovi sanjaški pizdi poglabljala dih, puščala utripajoče vroče madeže, kot bi po opeklini namesto presihajoče pekoče srbečice ostalo prijetno ostro žgečkanje, ali kot če se ti zrajcajoča te ženska zverinsko zagriže v kožno gubo in te takoj zatem že hlastno pije iz drugih telesnih delčkov, okoli očesa, kože nad želodcem, pod kolenom, čez gleženj etc., ter sproti radirala, kar bi si bilo moč skopirati od zaznave, slednjič pa se slej ko prej začela še sama zabrisovati, nesposobna ohranjati lastno zavest, in izgubljati izpeljave, povezave, misli, besede, loveč jih kot metulje, ali ne ujela ali ubila,

izolirane od drugih in tako same definicija pozabe. In bil je sprva deški, potlej mladeniški in nazadnje odrasli edini nujni življenjski znak tja v tri dni, čeprav se nekje tekom minevanja popari z istim brezsmrtnim živetjem, čistim presežkom brez neposredne nuje za ohranjanje in s tem najbrž čez vse najpotrebnejše, besna onanija – o njej je namreč govora – vsepovprek v tistih obdobjih, ko se mi je nekako uspelo odljubiti, v enem od obeh kot letni časi drug v drugega prehajajočih cikličnih polov, in hlepeče hrepenenje premenjati v po vsakem obdlišku kakšne rajcaške podobice, kvadratka razgaljene kože, zaplapolajoče prosojno blago čez prostranstvo med nogama, obrobljajoč ju, spomin na prestrašeno, kot v blisku mesečine bledo telo v smislu slavnih žena in mož velikih, čvrstih, neusahljih, vzcvetelih majskih jošk z rdečeoranžnimi osrhljenimi bradavičkami, tik preden ji bo kurac začel kljuvati himen itn., še eno nepotešljivo drkanje na vseh mogočih in nemogočih mestih ob vsakem prav takšnem času, z enim, npr. tekom epskega sranja, bolj, drugim, med prhanjem v ejakulacijskem trenutku izpostaviš jajca vročim curčkom iz tuševih luknjic, manj naklonjeno čudjo, drkajočo na vse živo in mrtvo, mimoidoče ritne tresljaje pod trenirkami, prijateljičin nategnjen vrat med zehanjem, kot kača razklenjenih čeljusti, da si ji je skoz žrelo videl izza pičkinih usten svetlikajoč se svit, pornografsko gradivo, nage debeluške in vitkulje na slikarjih renesančnih mojstrov, fuk ubesedajoče pasuse iz besedil vseh vrst,... Tu je stičišče, na katerem se od te deklice, ženske, boginje, muze, takšne uboge uboge pare, posiljene spominske cipice, blage lepe tovarišice, pred beraškim tronom katere ji slednjič deklamiram priznanje, jaz, ves sem bil zaljubljen v sošolko, vrstnico in ne nazadnje drago prijateljico, tako zelo zaljubljen, da lahko menda zdaj prvič do kraja nedvoumno priznano zaljubljenost tekom tistih nekaj let z nikakršnimi zadržki dopišem za najpomembnejši del mojega življenja, ki je tako ali drugače določal moje delovanje in vegetiranje, srečo in nesrečo, dneve in noči, veselja in žalosti, sekunde in leta, ne edina živa ali mrtva in označena paralela v bivanju, a natanko toliko neizbrisna, da zdajle pišem ravno o njej in o nobeni drugi; Živa je moja vélika ljubezen, pred njo sem ljubil enkrat, za njo ravno tolikokrat, če ne štejem zadnje, največje in vsekakor najresničnejše ljubezni, edine, katere hrepenenje se je izteklo v poljub, sanjarjenje v objem, beseda v meso in je v svoji dejanski izpolnjenosti nebesni svod in svet pod njim in pod pod svetom proti preostalim neizpolnjenim sulfidnim prajuham, Žive ne bom nikoli pozabil in nepozabljiva bo vedno ostala merilo za vse druge zaljubljenosti, zaradi nje vem, da sem že ljubil, da ljubim in da ljubil še bom, Živi dolgujem prepoznanje in pripoznanje, anagnorisis radosti in bridkosti, blaženosti in gorja, neba in pekla, Živo jemljem za kanonizirano gobčno in usodnostno plavolasko z jezikom, prehitevajočim stvarnost, z zevjo poustvarjajoč svojo bit in s tem stvarnost določujoč, o Živi pišem prvi daljši tekst, z Živo v želji bom živel kot umrl mladenič, za vedno mlad. Poslednjič se poslavljam, na tem mestu ustvarjam slovo, kakršno bo citirane ljubezni vredno. Najprej je bilo, nemara po predhodni pustolovščini iz pipe natočiti vodo v plastenko, zame zadrogiranega eksotično, kot bi bil tisti zapackan umivalnik, v katerega je skozi cvileče in brneče cevi potratno pljuskal zgoščen vodni snop, utekočinjena svežina, neizčrpen izvir najčistejše studenčnice, oaza, poječa življenje s svojo v slapu ali kotanji spenjeno pitnino, kristalno v lesketajočem se hladu, jaz pa kot partizan z nalogo priskrbeti jo desetini (o, kakšna sreča biti borec v svoji trdnjavi hosti, v pasjem zavezništvu z mrazom in škripanjem z zobmi, pod krvavordečo bandero svobode proti najmočnejši armadi na svetu in njenim sfaliranim pucfleckom, o tem bi pisal!) ves stoplen v polbožnost pred tem neusahljivim vodnjakom, po neznatnih delčkih ga loveč v flaško, razsipno škopoeč strumne pljuske vsenaokoli in napajajoč izsušene ustne, ki sem jih kar naprej namakal v pravkar razmočen, z brezmejnostjo polnjen dulec, preden sem se vendarle ponosen s polno čutarico odtrgal iz vodenega raja, v naelektrenih sencah zabrisani novi dogodivščini naproti, odkritje, kot nihče ne pomni svojega rojstva, brez spomina na lastno zoro in kar naenkrat sveže dejstvo, kot se po prvem dretju iz pičke slednjič zalotiš živeti ali kasneje, vsaj vsake toliko, misliti, tako zelo nenadejano in nadvse prijetno, prava mala ekstazica, kakor vsak užitek neskončna toliko, kolikor jo lahko ponavljaš, in je je treba ob vsaki ponovitvi užiti malo več, tja do smrti, kako zelo namreč dobro dene zadet scat, prav neverjetno, tako zgoščeno in lahko, dušeče in sveže, trepetajoče in toplo, res kot bi ti prišlo, tako se je scalina scurljala skoz čakajočega tička in pršeč padajoča iz luknjice na vršičku sladko razgrevala in žgečkala od njočka navzgor, pod trebuh, proti stegnom, okoli jajc, kot bi vzvratno s scanjem v kontratoku nazaj proti drobovini tekel blago žgan liker in oslajen grel ter odmeval po vzburjenem organizmu, čemur je po dosledno logičnem sklepu sledilo predvidevanje, ampak kako mora biti šele dobro, če greš zadet srat, kajpak docela pravilno, kajti tudi sralni užitek se je tedaj razlil prek vsega že tako nemajhnega ugodja delati govno, kot da se tudi tu iz tesnega polzenja skozi ritno luknjo v nasprotno smer pikanten in vroč zriva še iz drekaste klobase izcejen drek, zgoščeno ugodje, kot je paradižnikov koncentrat izčiščen paradižnik, bolj paradižnik od paradižnika sadeža, mastno pršeče iz danke v višja črevesja, napram hrbtenjači, vdolbinama pod koleni, medprstju na nogah, zatilju, do lasnih korenin ... (takšen je morda občutek, če te nekdo nabija v rit). Potlej se je ta hecna zasvojenost nadgradila, v kar se je seveda morala, v zgolj svoj višji cilj. Drkati zdaj je meje sprva v veličino lastne slasti še ne verujočega ali ne več prepričanega uživanja in potlej čedalje večje nuje po samo njegovi izvršitvi z zanemarljivimi prijetnimi občutji, spočetka tako nepopisno nenadrljivimi, da so se v njih orgiastično parili slast in groza, strah in sreča, nujnost in smrt etc., iz presnovnega sveta premaknilo čez sosedov plot v drugo mesto, državo, čez celino in skozi ozračje v teminsko praznino, onstran osončja mimo zvezd in ozvezdij, prek galaksij pred izmikajočo se točko, proti kateri se nepretrgano širi nikoli dovolj prostrano vesolje, in še dlje, v vzhajajočo

metafiziko itn. itd. do dialektičnega materializma in včasih postalo neznosno prijetno do bolečine, kot če redno zdrajsan tič in njegova jajca dolgo, nekaj tednov, mesecev, mirujejo in ti, ko se vendarle spet podrkajo, po nevzdržno naraščajoči neprekinjeni slasti, o kateri mimo dotikov s topim žgečkanjem, odrešujočim čohanjem čez ostro srbečico, brnečim tuljenjem za strmoglavljenim letalom ... več edino, kako prek vsega dobro dene, kako bi zdaj, celovito izrojen v njej, prej ubil mater, ves svet, sam umrl, kot se ji odrekel, kakor bi iz kurca navznoter pršlo izgovrejoče perje, se lepilo na meso, kosti, organe in jih kot stopljen sladoled razcejal pod kožo, in njenem skrajnem krču, ki zaradi nemoči prenesti ga ter hlapčevskega čakanja, da mine, vzšibi telo, obupano poskuša še zadnjič pobegniti, cepetajoče noge na pravkar obglavljenem telesu, in si, živ, kar si naj lahko, čisto občutje in čista pozaba, hkrati pa iz neba špricne nalive, kot bi ujeda izsrala pravkar prebavljenega junca, ter se včasih kar pozabilo, izgubilo v nepreglednost razpotegnjeno rajcaško skico, katere preširna epskost se je kot ognjevi zublji iz plamenčka v plamenček vlačila skozi pravljičo in srljlivko, skrivnost in pustolovščino, iz evangelijske prilike v brutalno posilstvo, evangelijsko priliko v brutalnem posilstvu, tako živo, da si na brazdah podplat čutil pod žgočim, modrikastorumenim soncem razpokajoč prsten pod, do fatamorgane spoliran etrni prosoj se je usipal v oči, od lesketejoče se in v valovih tleskajoče mesenosti je pogled na iz morske pene (z neštetimi mravljinčastimi mehurčki se je poljubljajoč kožo razblinjala v migetajoče, prvikrat ostrižene puhaste ježkove lase na dlan božajoči otroški glavi) povrženo svetlolaso devico, vrtinčasti kodri ji mrežijo sočne joške, eden se je zvil v klobčič okoli našpičene bradavičke, in šepetajoče razsijana bedra, srskal bi jih vase, polizal v prozornost, zgrizel v prah te perfektne okončine, skršene v norost, okoli lesketajoče razmočenega, mlečno mehkega grička gležnja so se biseri na škrlatni algi ovili v zapestnico, zastopalko, zakrivajo sram, zlatolaso senčico prek steklene temine, zdaj zdaj jo boš nezadržno pofukal še v sinjemorski plitvini, če se z vakuumom in kurcem v pički le ne pomeša voda in boš, ali zaklenjen v njej do smrti ali bo potreben medicinski poseg, utripal iz beline v črnino, črnine v belino čez ves barvni spekter, in vedel si, kakšen je dan, čas, noč, kako se v njem je, kot bi živel današnjega, se spominjal prihodnjega, podoživljal prejšnjega, kot se najsublimnejša občutja, ko je mama avgustovske utrinkov polne noči pekla pice in smo jih jedli pred hišo, tisti izgubljen okus, vedno v spomin nepriklicljivo ime, tista kakor mrtvec izginula dva in pol metra dolga, tri četrtr metra široka klopo, rožnatooker, horizontalno razhrapana z razpadajočimi lesnimi nitkami, tisti nevidni zvezdni dež, o tisto vse, premalo prostora na tem mestu, vsake toliko kar naprej ponavljajo kot sanje, iz katerih si se pravkar zbudil, da se je včasih pod epopejskim bremenom, vsemi nepreštevnimi niansami, senčnimi črticami, svetličnimi pičicami, svoj kozmos terjajočimi ekskurzi, vrtoglavo gigantskostjo glavne pripovedi in njihovo srce ožemajočo liriko ter dramskostjo, rezajočo na tanko vsako molekulo zraka, kurček, kaj vem, kakaj zdramljena sanjarija, v pesti znašel kar omahnenj, če ni postal čudežna palica s podeseterjeno blaženostjo, izvir in izliv prepresenežnega užitka. Zavit v to trobojnico sem si vzel slovo od Žive, kot si samomorilec vzame življenje, umirajoč v ... prvoten fenomen že videnega in obenem nekaj čisto drugega. Dan se je takrat nekoč z menoj smrkavim subjektom, živčim ne predolgo v mulasti resignaciji, češ, z vsem tem parčkanjem spet ne bo nič, že temnil v večer, ko sem se po utečeni razvadi dokopal do mastnih temnozelenih vršičkov, težko če ne že nekajkratno podtaljen zaradi malega narkomanskega prizadevanja, tresavično vročičnega in krizno pripravljenega za primer neuspeha, nadalje drogiranja samega in slednjič najburnejšo zavest o drkanju potlej, saj se je človek nenadoma zadeval ravno zaradi tega; hlastno, kot bi se utapljal, sem v izsušena pljuča vsrkaval kislogrenkopekoče, kopastoaromatičnodušeče hlape, ne vem, ali v kakšni družbi sebi podobnih še nezgrajenih razvalin ali sam svoj svetu odvečen zadetek, in postal že med kajenjem tako pribit, prevzet od vonjave, ki je vela od paljenega zelišča, okusa nad dnevom obvislega polmraka, topel hlad, hladna toplota kot prašna pajčevina zamrežena med okostenele veje pred višnjevo zardelim zlatim zatonom na nebesu, pa neizproсно proletarska siva gmota, stavba, naš brlog, v katerem smo nikoli izpisane misli pred zavestjo asociacijsko gomazeli svidenju v naslednjem polnsu naproti, in mimoidoče zrcalne podobe, puhasti frajerji z izdolbenimi jajci, tragični le še v svoji brezzavestni blesavosti, male pisane režalke, emancipirane s kletvicami, cigareti in mozolji, vredne vojne samo kot posiljene statistke, vse te v hoji nihajoče vesoljnosti, vsaka zbanalizirana v ozadje na sliki, optična prevara končnega v neskončno, in nepreštevna, kot je nešteto besed, da nisem mogel več slediti svojemu nadsvetlobnemu mirovanju, kot bi preskočil medgalaktične razdalje od ene do druge točke, jih prepotoval brez gibanja, se premaknil, ne da bi se premikal (pa še slabo mi je postajalo), in bil primoran iskati prevetritve stran od zrak mešajočega podnebja, v podstropju med naglušnimi stenami, kamor sem se strahoma upajoč, da ne bom koga srečal in me kdo ne vidi ter se srečan, viden, oboje ali oboje ne bi razlomil v božjasten jek po vseh razmišljenih klofutah, pljunkih, pikih v rit, počasnega drobljenja jajc s trelcem za orehe, na katere sem bil prapravljen kot hrbet na nož, vlekel abstinenci osami naproti; preden se mi je uspelo prebiti v svojo privatno torturnico, sem sledeč brnenju starih orjavelih cevi, s tem z vsem brezčasnim minevanjem zvezanim grezničnim ožiljem, prezasičenim z neizrečenimi strdki zasebnega v kolektivnem, zgodbicami živih in mrtvih, znotraj tega univerzuma izžete padavice iz njihovih opečenih ritk, in svoji analogni, kot bi z rjovečimi rori tulila potreba po scanju, nuji zavil v preddverje naravnost pred marmornat pisoar, nad katerim sem tipajoč za tičem s čelom omahnil na hladno ploščičasto steno in se utapljal v lastnem globokem dihanju skozi zobe, resonirajočem, kot da se vrtinči v svoj nikoli iztišan odmev; seč si je komaj zdržljivo lahko napenjajoč dimlje prav počasi vrtal izbruh skozi tičkovo

očko, kot bi bilo treba iz sečne cevčice do praznine izpihati vsak prašni delec, dokler se ne utrne prva urinska kapljica, znanilka gejzirskega izbruha, in se sprva sramežljivo izpljunil z nekaj prekinjenimi prši, potlej pa stekel s tako vročo toplino, kipečo čez kurca, kot da je scanje razgreta voda v radiatorju, da mi je zaobrnilo oči, zašibilo kolena, izparilo v grlu zadušeno cviljenje in sem se zatem še od lulanja toplih, ourinjenih rok vendarle nekako uspel splaziti v sobo; omahnjenemu na posteljo je do objema izpraznjen prostor molče miroval, nasičen, obroblien in preresetan z neprekinljivim šumenjem vsega sveta, delčkom, s katerim mrmra ulica, ulica, stopljena v zamoklko brundanje mesta, mesto, suflirajoče poezijo, poezija, zvok misli ... in zapeljeval v poblaznen domislek, ali ne bi dobro delo poslušati malo muzike; in sem jo iznenada, kot bi v toplo vodo spustil šumečo tableto, zavrel morfij razlil po breztežnostnem prostoru, to je šele opijl, ol, poslej je ta glasba, do vročine topel in do topline vroč termalen vrelec, katerega goloto razkuhajoč krop je samo še nadpekoča ekstaza, ti akordi v razpenjenih pokajočih mehurčkih ujetih mehkobnih lesketih sončnožarkih laskov, njena nežno gladeča hrbtna dlan čez vanjo zakopan obraz ... in z njo kajenje, scanje in drkanje, globoko v nepozabljivo pozabo postala moj privatni tabujček, ob katerem sem dolgo dolgo čutil incestuozen rajc ... kot mimogrede me je prešinil kot že davno izhoben laz ona (po iskri prisotna v prostoru, sceni, ponazorljivo z njeno podobo, najraje obraznim portretom, naraščajoče motnim do izenačene prekritosti čez prvoten kader, slabo osvetljeno sobo z na postelji slonečim domnevno ozdravljenim častilcem v elektrificiranem transu, med stenami se razliva hipnotična ljubezenska skladba) — jaz-tu-midva-kaj bi tisto-ona-tu-ona-ni-tu-ona-ni-nikoli-tu-ona-ni-nik ... -ona-, pa saj ni nikoli izginila!, še vedno je, si tu, čakaš me in jaz menda nočem, a briga me, zdaj te bom objel, naj se svet kar lepo sesede sam vase, objel te bom in objeta bova skupaj s tokovi te tople glasbe, drug v drugega zlivajoča se vanjo, lebdela med nebom in zemljo, kristus (ne, Živa!), pa ne, da sem te šele zdaj uzrl, jezik?, joške?, rit?, kavbojke?, to ti!? itn. vse do potrjene odločitve, ki je v enaki meri osvežila tako pozornost, tj. načelo realnosti, kakor tudi splastificirala divje razraščeno fantazijo in jo z vso nepremakljivo statiko vred shematizirala v natanko določen tendenciozen proces, drkanje; in že sem segel z roko proti podhlajču ter se na trebuhu opekел, tako je bila mrzla, in že sva bila tam, kjer sem bil sam malo prej, na stopnicah na poti semkaj, kjer me pred pragom tekomo dolgega poljubljanja z izvežbanimi prsti stiska in popušča za ritnici, res, kako rade so se te roke dotikale, potem sva ravnokar vstopila; slekla je plašč, nekam sem ga dal, stol, obešalnik, tla, zaklepala vrata, jaz pa iskal pravo ... to! glasbo ... o, tukaj bi se moral, tudi če z lažjo, resnici na ljubo razpisati v zgodbo, roman, vsakemu detajlčku pripisati doprinos, kako med vrati za hip postane, preden, kot bi bil ta hipec le izrojena domišljija, neomajno zakoraka naprej in je vsak petkin trk pravilnost vsakega koraka potrjujoče kladivce, pa drobna prememba na reliefu parketa vsakič, ko je preložila težo, takšni z vso njeno kolikšnostjo obelodanjeni valčki ali sličice, ki jih je v vsakem trzlajcu lovila s pogledom, kaj šele kaj čisto življenjsko, pomenljiv mežik, oslepljujoč blisk, nagajivo žgečkljanje med kostmi in izzivalno hehetanje, hlinjenje nekam in kakor neopazen pritisk jošk na kakor naključno dotaknjeni rami, vsa razklenjena kot obronek na koncu kotline, odpirajoč se na vse strani neba, z očmi v očeh čez preklano tišino, vojaško retorično: kaj zdaj?, in razgret toplo maslen salček na njenem boku v prijemu dlani, tako se v obzornici stikata nebo in zemlja, tja zahaja sonce, to milijon celičnih receptorjev transformira lojsko toploto v draž, telo postavi na laž, interakcijo predpostavi v dotik in iznenada, kot te domislek zavede v premišljevanje in se naenkrat vnazaj zaveš, kako si za teh nekaj dihljajev izginil iz obstoja, premor, zamrznitev, čas razvlečujoč mrk, v katerega upočasnjem somraku iz njenega resnega, iskrenega, zajebancije in rajcanja, izumetničenosti in sprenevedanja, stremušva in maškarade očiščenega obstalega pogleda, komaj spuščena čeljust, zobna palatina pred temino žrela, kot jezero v brezvetrju stoječi lici in nos, tožne oči, na fresko pripravljeno belo čelo in angelsko obsijajoči lasje, obmokla v običajnem neupočasnjem teku brezmejno molči: ljubim te ... kje pa, saj bi se stopil v mlakasto lužo ... zatem jo z močjo misli magnetiziram, da igrivo upirajoča se nezadržno polzi bliže in bliže, dokler se ni končno omagana od navihanosti stisnila k meni, žejno in neizmerno, in se skozinskoz prižeta s podvojeno telepatijo nenasitno in natanko odmerjeno podrgnila ob zdaj že gumijevsko batino napol na planem; zasesam se ji v vrat, milo kožo in hrustančno mehkobo na pročelju cuzam kot nekoč liziko (najraje bi ugriznil), in okus po scanju na vršičku jezika me ni mogel kaj več kot malce začuditi, ko pa je duh spod gat zevajoče scaline ves prostor zagrenil s perversno kislostjo; stiskati, vleči, raztegovati, gnesti, črpati z, naj bo še tako virtuožno skrivenčen in kurcelomen, vedno enim in istim nategom, do izbruha sem ga, omahnjen na kolenih, začel pred podobo neoblinastih ritnic v zlizanih temnomodrih kavbojkah, kupčkastih hribčkov za hrapavo, zdrajsasto spackano tkanino, kot slabo pobarvana, z madežnimi, lisastimi, pikčastimi variacijami odenka, sinja nojeva pirha, po dolgem sklenjena drug ob drugega, da rob praznine izriše ozko hiperbolo, sfiltrirani v polmraku, s tem v roki bi stisnil pest, te fukiš hlače posnifal, hitro jih seči, preden jih pošpricam, in naj me ta kot maslo brezmadežna, mehka, sladkasta kobilja stegna ukleščijo v brezkrvno paralizo, da se lahko toliko bolj zavem tankih krivuljic, prečipkane flikice, prostega ovijanja okoli namikavnejše metropolitanske zone, čezgravitacijskega, vrtoglavičnega zoževanja pred črno luknjo pizdo, niti svetloba ji ne uide, te nikakršne gate in njihova na dno zadnjičnega kanala potopljena polcentimetrska vrvica, zlepljena v anusno ustje, okoli katere kot puding sočno plapolata biftkasti ritnici, nikar jih ne vleci spred pičke, jaz jih bom slekel, odgriznil, pogoltnil, kakor ti bom v enem sunku raztrgal srajco, da bodo gumbi na parketu žvenketali kot pest vrtavkastih kovancev, ko se kroženje naglo upočasnjuje do grba ali cifre,

neumorni škržati, sploh pa ničesar ne stori, dokler v dlani ne pridržim te mitološke joške, kot nekdo v neki pripovedi zlat sad, in slepec ne otipam pisave njenega ranljivo otrdelega, oglašeno hrapavega peclja, po vsem tem se bova lahko zdaj s tvojo usodnostno nujno, samoumevno pomočjo, vsak gib sam od sebe natanko na mestu in času (jaz sem že nag), slekla; po fantazmatski selekciji sva neodložljivo prehitela vso kvašenje, mesenje in vzhajanje iz uda na ud do uverture v tisto odurno mlasketajoče zbadanje človeka v človeka, do ciljanja pičke, te nadrajcljive klasike, brez vznurjenja tudi še kar vzburljive, največkrat pa rutiniranega preboja v več rutiniranih prebojev, najkratkočasnejšem dolgočasnem ponavljanju vseh časov, če seveda zašel v nesrečni koincideni ne sovpadе z neznanjem, nesposobnostjo in aktivno deviško kožico, končno brez pojma, kam se hoče zaleteti, v pičko ali obzidje, primerljive le še z redkimi vzhičeno navdušenje med otrdelim sopihanjem, kot bi se od sle tik pred konzumacijo spreminjal v kamen, razplamtevajočimi razrajcanji (nič ne zrajca kot to misliti), vsa tista sopara v zraku med nogama, komaj stikajoči se trkci in drgnjenja pri mišični nožni notrini, dlakah, kito med medenico in stegenico, nezasilišano pričakovanje, preden jo boš odrł, sapica strahu nad zasanjanim preračunavanjem, kdaj bo prvikrat zbdol, v sliko na čutu raztegnjen čelni dotik z oljnato našobljenostjo vulvične planotice, dramečega se ognjenika, kamor ga boš namočil, v lavo, in kakor zdaj, tipajoče roke za do kraja prekrvavljenim, s tremi prsti se nežno oprime glavice in nastavlja, kot skozi šivankino uho, kot s čopičem po platnu drsi gor in dol, sem in tja okoli osočnjene vdrtine in morda tiho dahne zdaj zdaj daj, ko končno plazeč se milimeter za milimetrom začne razklepati sklenjene mesne stene, med katerimi se kot prilepljen nanje drgne v lasten odtis; in sva se, s tisto zadržanostjo, skoraj plašljivostjo, pri prvem kurčevem zdrsu v pičko se je zlagoma spustila do konca, vzluknjila se je in ga vzela nase, svoj manko, tesno, z neboleče zaostreno bolečino ga je objela domov, od koder je prišel in kamor se lahko vrača le s tem jalovim, nesnažnim zabijanjem v zid, ter se po krožnem gibu za kar najzanesljivejše prostorsko razprtje v prid prodiranju brez upora, ponavljajoč vso intenzivno kalvarijo pri vstopni rani, da šele zares zaprepade, dvignila v nasprotno smer, kot bi iz zaklanega izvlekel nož, zdaj končno tudi uradno fukava (ali pa je potrebno rinjenje noter in ven nekajkrat ponoviti, trikrat, štirikrat, petkrat?), tako da le vnovič utelesi subtilno polpočepno impresijo, z vsako elipso okoli medenične osi manj plado, brzdanu, šterino proti odfukajoči frekvenci, kot vse hitrejših vrtljajih ojnice na lokomotivi, dokler te ne bom nabijal, da bi si razbila glavo na stropu, če te ne bi vsak kurčev šus v raztegnjeno pičko s špeh grabečima rokama nad ritnicama pod križem sunkovito pritiskal navzdol, in sva se, razjebala do fuka; v tem trenutku, zategnjen kot v epileptičnem šoku skoraj ležeč na tleh z od stiskanja spačenim obrazom, takšnega ima, kdor se z zadnjimi močmi bori proti kondicijski nemoči, z odprtimi usti, iz katerih brbota podganje hropenje, nemo simulirajoč krik mučenika, z levico skrempljeno ščipajoč v pleče in desnico kot za življenje stiskajočo kurca, bolj vročo podolgovato skalo, z besnim raztezanjem kože v vse nasprotnе smeri, hitrimi potegi, kolikor gre, dol, da zapeče, kjer se četrťcentimetrski štrikec drži glavičnega srčka, in, kolikor gre, gor, da zaskeli, kako se hoče ud odtrgati od jajc, trikrat, štirikrat, petkrat, sedemkrat etc. na sekundo ... šele v tem trenutku se je magična glasba, ne vem, kolikokrat že ponavljajoč se šlagerček, s popolno čarovnijo razlila v zrak, uho, odejo, mizo, mezinček na nogi, utripanje v očesu ... od razbeljenega navdušenja iz ušes v želodec, želodca v dihanje, dihanja nazaj, od koder se neizčrpno kot nezaustavljen val vrača nazaj in nazaj in nazaj, iz minevanja v kurac, iz kurca v minevanje, zavest, vest, svet, red, bi se lahko skozlал, šele ta trenutek sem postal do presunljivega brezmejnega prebliska hiperzadet, zadrogiranost se je, nezmožna več slediti razblinjajočim se besedam, še preden so se sploh do kraja oblikovale, materializirala v čut, res, haluciniral sem z vsemi čutili, vonjal njen parfum ... svetle linije, ki takoj ob stiku z nosnicama začnejo prek zlagoma padajoče pasaže temneti, spreminjajoč se v zasanjano sladkobo z aromo sočnega sadeža na vršičku vonjave ... na kolenu sem vsako sekundo ... v katere ravno prav odmerjenem kliku so njeni prsti zamigotali kot črvički ali rožički ali mravlje na pravkar razgrabljenem mravljišču, sršечи ščegetajočo draž ... na novo registriral njen dotik, med najinim skupaj zadimljenim sopihanjem sem tipal za njenim glasom ... s ščepcem kot peresce lahnega žameta posutim spevnim altom ... videl sem krogličasta vretenca sredi v tresljava zadnjico razširjenega hrbta, prek bledorožnate, viľinske polti posuta temnorjava pikčasta znamenja in kar naprej sem se zagledoval v zadnjo plat pod hlačami ... neoblinastih ritnic v zlizanih temnomodrih kavbojkah, kupčkaste hribčke za hrapavo, zdrajsano spackano tkanino ..., vse obsevano z glasbo, ne vedoč, kje se začne muziciranje in kdaj končajo prividi, imel sem jo tesno na sebi in takšno sem jo divjaško fukal in bilo je, da drkanje iz jajc ne črpa le semena, marveč hoče iz nevidnih kapilaric v jajcih izsrkati kri, iz na kurcu preklanih žil, iz zbesnele aorte še nadaljnje tkivo, kar ga je, celico za celico iz organov, kosti, mišic, pljuč, jeter, dlak, nohtov, srca, možganov ,,,,, organizem kot tak hoče izpljuniti, življenje, mišljenje, eno z drugim in eno v drugem, slednji preblisk na misel ..., vse, ejakuliral bom samega sebe, špricnil v nič; in šele ta hip (o, kako sem bil takoj za tem z vsem bitjem prestrašen, kot bi po zaobjetju umetniškega dela očiščenje zamenjal strah, kot katarza neotipljivo izzvenjajoč skozi minevanje), onemogel od enega samega brezmernega, pošastnega in grozljivega uživanja, sem jo dokončno in resnično vzljubil, kakor da so sla in slast in slad in sladostrastje, prekipevajoče do blaznosti, implozirajoča eksplozija, poogromnjene kot supernova, le zakrnel privesek temu edinemu resničnemu, dobremu in lepemu, čistemu, absolutnemu in neskončnemu, kajti to minuto sem jo vzljubil in ljubil, ljubil čez smrt. Z v grlu razbijajočim srcem in strahom pred dihanjem sem videl gosto razmazano spermo na roki, kot bi bila izloček te ljubezni. Tako se

je slednja dopolnila, otrok, tujec in prišlek je prišla do svojega pojma in vnaprej, vnazaj in zdaj na sebi in za sebe postala to, kar je.

ID.IOT.SI